तिलागुफा नगरपालिका

आवधिक नगर विकास योजना

(२०८१/०८२ – २०८५/०८६)

तिलागुफा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गाल्जे,कालिकोट
कर्णाली प्रदेश, कालिकोट
२०८१

दस्तावेज :	तिलागुफा नगरपालिकाको आवधिक नगर विकास योजना (आ.व. २०८१/०८२ - २०८५/०८६)
प्रकाशक :	नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, गाल्जे,कालिकोट
सर्वाधिकार:	प्रकाशक
मिति :	२०८१ अषाढ

तिलागुफा नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
गाल्जे, कालिकोट
कर्णाली प्रदेश

प्रकाशकीय

दुई शव्द

नेपालको संविधान २०७२ ले परिकल्पना गरेकाको शासन व्यवस्था अनुरुप स्थानिय तहको अधिकार सम्वन्धिको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा संघ,प्रदेश र स्थानीय तहहरु बिचको सहकारिता,सह-अस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई प्रदर्धन गर्दै जनसहभागिता,उत्तरदायित्व,पारदर्शिता जस्ता नविनतम आयमहरुलाई सुनिश्चित गरी सर्व सुलभ र गुणस्तरिय सेवा प्रवाह गर्न लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थाका लाभहरुको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वितरण गरी कानुनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरुप समाजवाद उन्मुख संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तहदेखी नै सुद[ढीकरण गर्न र स्थानिय नेत[त्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन प्रणालीको सुद[ढीकरण गरी स्थानिय तहमा निहित विधायिकी,कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न नेपालको संविधान २०७२ को धारा १९६ को उपधारा १ बमोजिम संघिय संसदबाट जारी स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा २४ बमोजिम यस नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीय स्तरको विकासको लागी आवधिक तथा बार्षिक रणनितिक विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दिर्घकालिन विकास योजना बनाई लागुगर्नुपर्ने अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति,योजना,लक्ष्य,उदेश्य,समयसिमा र प्रक्रिया सँग अनुकुल हुनेगरी स्थानिय सुशासन,वातावरण,बालमैत्री,जलवायू परिवर्तन अनुकुलन,पुर्वाधार विकास,सामाजिक न्याय,आर्थिक रुपान्त्रण,विपद् व्यवस्थापन,लैगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता विषयगत क्षेत्रहरुको बिच कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु सँग अन्तरसम्वन्धित विषयलाई समेत ध्यान दिदै संघियता कार्यान्वयनको चरणमा नेपालको संविधान २०७२ अनुसार तिन तहका सरकारमा निहित शासकिय अधिकारहरुको निक्षेपण गरिएको छ । संवैधनिक अधिकार बमोजिम तिनै तहबाट पुर्वाधार विकास र सेवा प्रवाह भईरहेका छन् भने विकास निर्माण र सेवा प्रवाहका कार्यहरुलाई विगत लामो समयदेखि चल्दै आएको एकात्मक राज्य प्रणाली अनुरुप हुने गरेको परम्परागत स्रोत बाँडफाँड र सेवा प्रवाह गर्ने पद्धतिमा परिवर्तन हुन आवश्यक देखिन्छ र नेपालको द्रुत आर्थिक विकासका लागी स्थानियतहले गर्नुपर्ने चौतर्फी विकासका लागि आवश्यक पर्ने वित्तिय स्रोत साधन र राज्य बाट प्राप्त गर्ने स्रोत साधन बिच ठुलो खाडल छ । यसलाई कम गर्न यस नगरपालिकालाई उपलब्ध वित्तिय अनुदान र पालिकाको आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन गरी आम नगरबासीहरुका जल्दाबल्दा समस्याहरुलाई समाधान गर्न प्रमुख चुनौति हो । यसै सन्दर्भमा यस नगरपालिकालाई उपलब्ध साधन स्रोतको एकद्धवार प्रणाली मार्फत न्यायोचित वितरण गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फतलक्षित नतिजा प्राप्त गर्न यो पञ्चबर्षिय आवधिक योजना २०८०-०८१ देखी २०८५-०८६ तर्जुमा गरी लागुगर्न लागेकोले म अत्यन्तै खुसी छु ।

अन्त्यमा यो आवधिक योजना निर्माण कार्यको लागि आर्थिक सहयोग गर्ने कर्णाली प्रदेश सरकार प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान,प्राविधिक सहयोग गर्ने स्थानीय परामर्श दाता सकरात्मक रुपान्त्रण नेपाल र योजना तर्जुमा प्रक्रियामा संलग्न मेरा सहकर्मी नगर उप प्रमुख महेन्द्र वहादुर शाही,विषयगत समितिका संयोजक ज्यूहरु,नगर कार्यपालिकाका पदाधिकारी,नगर कार्यपालिकाको कार्यालयका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत देवकिरण वुढा,सुचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन अधिकृत नरजंग शाही लगायत सम्पुर्ण कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरु प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

शंकर प्रसाद उपाध्याय
नगर प्रमुख

आवधिक विकास योजनाको सारसंक्षेप

<table>
<tr><th>बिकास अवधारणा</th><th colspan="7">बिवरण</th></tr>
<tr><td>दिर्धकालिन सोच</td><td colspan="7">"कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र संचार, समुन्नत तिलागुफाको लागि सबल स्थानीय सरकार"</td></tr>
<tr><td>नगर बिकास को लक्ष्य</td><td colspan="7">: तिलागुफा बासीको आय, रोजगारी, खाद्य सुरक्षा र जीवनस्तरमा दिगो तथा गुणात्मक सुधार गर्ने</td></tr>
<tr><td>अपेक्षित असर :</td><td colspan="7">• तिलागुफा बासीको आय, रोजगारी, खाद्य सुरक्षा र जीवनस्तरमा दिगो तथा गुणात्मक सुधार गर्ने
• स्थानीय स्वास्थ्य, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा सेवाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने
• स्थानीय पूर्वाधार र संरचना, बजार तथा आवास व्यवस्थित, सुरक्षित र दीगो बनाउन
• वन, जैविक विविधता तथा वातावरणीय श्रोतको संरक्षण र दीगो उपयोग गर्ने
• नगरपालिका र स्थानीय सरोकारवालाको कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाहको स्तर बृद्धि गर्ने</td></tr>
<tr><td>नगर बिकास समितिका प्राथमिकता तथा रणनीतिहरु :</td><td colspan="7">• कृषि, पशु उत्पादन तथा जडिबुटीको व्यवसायीकरण र विविधिकरण, पर्यटन र उद्योग र प्राथमिकता तथा व्यवसायको सिर्जना र विकासद्धारा दीगो रोजगारी तथा आर्थिक बृद्धि गर्ने
• गुणस्तरीय र व्यवसायिक शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा तथा सशक्तिकरण द्धारा स्वथ्य, दक्ष र सीर्जनशिल मानव संशाधनको विकास गर्ने
• व्यवस्थित यातायात तथा बजार, आवास, स्वच्छ उर्जा तथा संचारका पूर्वाधारको विकासद्वारा अन्तर सम्वन्ध विकास र सेवा सुविधास्तर र पहुँच बृद्धि गर्ने
• वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन, समावेशीकरण, सुशासन तथा सदाचार प्रवर्धनलाई स्थानीय तहको विकास प्रक्रियामा एकीकृत गरी विकास नतिजालाई समावेशी, उत्थानशील र दीगो बनाउने ।</td></tr>
<tr><td rowspan="7">योजनाको अनुमानित रकम :</td><td colspan="3">बिषय क्षेत्र</td><td colspan="2">कुलानुमानित लागत रु हजारमा</td><td colspan="2">प्रतिशत</td></tr>
<tr><td colspan="3">आर्थिक बिकास</td><td colspan="2">रु.१६८७००</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">सामाजिक बिकास</td><td colspan="2">रु.१६२६५०</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">पूर्वाधार विकास</td><td colspan="2">रु.९०७८००</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">बन वातावरण तथा बिपत ब्यबस्थापन</td><td colspan="2">रु.१८७४००</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">शुसाशन तथा संथागत</td><td colspan="2">रु.२११००</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="3">कुल बजेट</td><td colspan="4">रु १४४७६५०।</td></tr>
<tr><td>योजनाको स्रोत प्रक्षेपण</td><td colspan="7">बार्षिक प्रक्षेपण (आर्थिक बर्ष अनुसार रु. हजारमा)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">च</td><td>०८०/०८१</td><td>०८१/०८२</td><td>०८२/०८३</td><td>०८३/०८४</td><td>०८४/०८५</td><td>०८५ /०८६</td><td>कुल</td></tr>
<tr><td colspan="5">रु १३९२३०५४७</td><td colspan="2">रु १४४७६५००००</td></tr>
<tr><td>योजना को नपुग रकम</td><td colspan="7">रु. १३०८४१९४५३</td></tr>
</table>

शब्द संक्षेप

अ.मु.	:	अनुगमन मूल्याँकन
अ/गैसस	:	अर्न्तराष्ट्रिय/गैर सरकारी संस्था
आ.व.	:	आर्थिक वर्ष
आ.वि.	:	आधारभुत विद्यालय
आनबियो	:	आवधिक नगर विकास योजना
उस	:	उपभोक्ता समिति
कि.मि.	:	किलोमिटर
क्वि.	:	क्विन्टल
जिसस	:	जिल्ला समन्वय समिति
नपा	:	नगरपालिका
नकापा	:	नगरकार्यपालिका
प्रा.वि.	:	प्राथमिक विद्यालय
मा.वि.	:	माध्यमिक विद्यालय
रायोआ	:	राष्ट्रिय योजना आयोग
रु.	:	रुपैंयाँ
लि.	:	लिटर
वडा नं.	:	वडा नम्वर
ससं	:	सहकारी संस्था
सास	:	सामुदायिक संस्था
हे.	:	हेक्टर
CBOs	:	Community Based Organisation
DRR	:	Disaster Risk Reduction
I/NGOs	:	International/Non-Governmental Organisation
O & M	:	Organisation and Management
SWOT	:	Strength, Weakness, Opportunity and threats
न.पा.	:	नगरपालिका
आ.व.	:	आर्थिक बर्ष
SIP	:	School Improvement Plan
FCHV	:	Female Community Health Volunteer

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय ....

पृष्ठभुमि :..

१.१ कानूनी तथा नीतिगत प्रावधान् ....

१.२ आवधिक योजना तर्जुमाको उद्धेश्य ....

१.३ आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रिया ....

१.४ पूर्व तयारी चरण ....

१.४.१ नपा तथा सरोकारवाला बैठक तथा सहमति..

१.४.१.१ आवधिक योजना तर्जुमा कार्यविधि तयारी तथा स्वीकृति ....

४.१.१.२ विश्लेषण चरण :..

१.४.२.१ सर्वेक्षण, तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण..

१.४.३. योजना तर्जुमा चरण ....

१.४.३.१.योजना तयारी तथा नगर विकासको सोच निर्धारण..

१.४.३.२. मस्यौदा योजना दस्तावेज तयारी..

१.४.३.३.योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला तथा अन्तिम दस्तावेज तयारी ....

१.५. योजनाको विषयगत क्षेत्रहरु ....

१.६. आवधिक योजनाको दस्तावेज ....

१.७. आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमाको सीमा ....

परिच्छेद :२ : वस्तुस्थिति विश्लेषण ....

२.१ नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय ....

२.२.विकासका लागि विगतका प्रयास र उपलब्धी ....

२.३ वस्तुस्थिति विश्लेषण..

२.३.१ **आर्थिक विकास :**..

२.३.२ सामाजिक विकास..

२.३.३. पूर्वाधार विकास ....

२.३.४. वन, वातावरण तथा विपद् ....

२.३.५.सुशासन तथा संस्थागत विकास ....

परिच्छेद : ३ योजनाको अवधारणा र प्रारुप ....

३.१. दिर्घकालीन सोच ....

३.२.लक्ष्य तथा उद्धेश्यः ....

३.३.प्राथमिकता तथा रणनीतिहरु ....
३.४ नतिजा तालिका ....
३.५ नीति तथा कार्यनीतिहरु ....

परिच्छेद : ४ कार्यान्वयन योजना..

४.१ स्रोत अनुमान तथा प्रक्षेपण ....
४.२ प्रमुख आयोजना तथा कार्यक्रम ....
४.३ विषयक्षेत्र अनुसार प्रस्तावित बजेट ....
४.४ अनुगमन तथा मूल्यांकन..

अनुसूचि १: आनवियोको नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्यांकन योजना ....
अनुसूचि २: आनवियो तर्जुमा कार्यशालाका सहभागिहरु ....
अनुसूचि ३ आनवियो तर्जुमा तथा प्रमाणीकरण कार्यशालाका सहभागिहरु ....

तालिका सूची :...
तालिका १: समावेस नपा तथा वडागत क्षेत्रफल ....
तालिका २: तिलागुफा नगरपालिकाको आवधिक योजनाको नतिजा तालिका ....
तालिका ३: आय अनुमान ....
तालिका ४: आवधिक योजनाको लक्ष्य तथा उद्धेश्य प्राप्तीको लागि तय गरिएका कार्यक्रम तथा योजना ......
तालिका ५: विषय क्षेत्र अनुसार कुल प्रस्तावित बजेट ....
तालिका ६: आवधिक विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकनका प्रक्रिया :..

परिच्छेद १:

परिचय

यस परिच्छेदमा योजना तर्जुमाको पृष्ठभूमि तथा औचित्य, यसको उद्देश्य, योजना तर्जुमा चरणहरु आदि प्रस्तुत गरिएको छ ।

नेपालको संविधानले स्थानीय तहलाई योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । स्थानीय तह संचालन सम्बन्धी संघीय कानून (स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४) ले गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले स्थानीयस्तरको विकासकालागि आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा आवधिक, वार्षिक, रणनीतिक क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । यस प्रकारका योजना तर्जुमा गर्दा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा र प्रक्रियासँग अनुकूल हुनेगरि गर्नुपर्ने ऐनमा उल्लेख गरिएको छ । यसैगरी योजना तर्जुमा गर्दा सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिनु पर्ने व्यवस्था समेत स्पष्ट गरिएकोछ । यसका अतिरिक्त योजना तर्जुमा गर्दा प्राथमिकता दिनु पर्ने विषयहरू समेत तोकेको र स्थानीय तहले कार्यसम्पादनका क्रममा लागत न्यूनीकरण, स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग र प्रभावकारी सेवा प्रवाह सम्वन्धी व्यवस्था स्पष्ट रुपमा उल्लेख गरेको छ ।

नेपालमा संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था लागु भई पुनसंरचना अनुसार स्थानीय तह लागु भएको र स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ जारी पश्चात तिलागुफा नपाको पहिलो आवधिक योजना तर्जुमा भएको हो । यस नगरपालिकाको एकीकृत स्वरुपको प्रथम आवधिक योजना (२०८१/०८२-२०८५/८६) तर्जुमा गरिएको छ । स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रका विषयमा आफ्नो मापदण्ड तथा कार्यविधि वनाई अल्पकालिन, मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना तुर्जमा गरी कार्यान्वयन गर्नसक्ने प्रावधान अनुसार आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा कार्यविधि निर्माण गरी सोही अनुसार यो योजना तर्जुमा गरिएको छ । यस योजनाले नपाको दीघकालिन सोच निर्धारण गरी, आगामीं ५ वर्षमा नपालाई कस्तो अवस्थामा पुरयाउने भनेर लक्ष्य किटान र सो प्राप्तीका लागि श्रोत परिचालनको योजना समेत निर्माण गरेको छ । नपाको नतिजामुखी तथा समग्र विकासमा र आगामी वर्षहरुको बार्षिक योजना तर्जुमामा योजना महत्वपूण मार्गदर्शक सावित हुने विश्वास गरिएको छ ।

कानूनी तथा नीतिगत प्रावधान :

नेपालको संविधान अन्तर्गत मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीति, स्थानीय तहको अधिकार, संघीय एवं प्रदेश कानून र नीति तथा तथा स्थानीय कानून र नीतिले स्थानीय तहको विकासको दिशालाई मार्गनिर्देश गरेको हुनु पर्दछ । स्थानीय शासन संचालन सम्बन्धी संघीय कानून, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ६ को दफा २४ को उपदफा १ अनुसार गाउँ/नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रको भित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासकालागि आवधिक, बार्षिक र विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । यस प्रकार योजना बनाउँदा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा प्रक्रियासँग अनुकुल हुने गरी सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद व्यवस्थापन, लैंगिक तथा सामाजिक समावेशिकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई ध्यान दिनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै, नपा क्षेत्र भित्र

हुने सम्पूर्ण विकासका गतिविधिको समन्वय, नियमन र नेतृत्व समेत स्थानीय तहको अधिकार तथा कर्तव्य रहेको देखिन्छ।

यसका अतिरिक्त स्थानीय सरकार संचालन ऐनले गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले योजना तर्जुमा गर्दा देहायअनुसार गर्नु पर्ने समेत व्यवस्था गरेको छ।

- योजना बनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालिन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची समेत तयार गर्नु पर्ने,
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय बुद्धीजिवी, विषयविज्ञ, अनुभवी, पेशाविद्, सिमान्तकृत तथा लोपोन्मुख समुदाय, महिला, बालबालिका, दलित, युवा, अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक लगायतका सरोकारवालाको अधिकतम सहभागिता गराउनु पर्ने,
- योजना तर्जुमा गर्दा आयोजनाहरुको संभाव्यता अध्ययनको आधारमा स्रोत साधनको पूर्वानूमान, आयोजनाको प्राथमिकता निर्धारण, योजना कार्यान्वयन तालिका र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना समेत तयार गर्नु पर्ने,
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले विशेष कार्यक्रमका लागि अनुदान प्रदान गरी कार्यान्वयन प्रक्रिया निर्धारण गरेकोमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सोही प्रक्रिया बमोजिम सो कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नु पर्ने,
- नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारको संयुक्त लगानी वा सार्वजनिक निजी साझेदारीमा संभाव्य आयोजना संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने
- संघीय र प्रदेशस्तरको आयोजना कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र सहयोग गर्नु पर्ने
- स्थानीयस्तरका विकास आयोजनाहरुको आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्य गर्ने
- गैर सरकारी संस्था, उपभोक्ता समिति, सहकारी संस्था र सामुदायिक संस्थाले स्थानीय सरकारसँग समन्वयमा रही कार्य गर्नुपर्ने र आफ्नो बार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट स्थानीय सरकारको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गराउनु पर्ने एवं स्थानीय तहले तोकेको संयुक्त अनुगमन तथा प्रगति प्रतिवेदन प्रणाली अपनाउनु पर्ने
- नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र कुनै पनि अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाले स्थानीय तहसँग समन्वयमा कार्य गर्नु पर्ने

संवैधानिक दायित्व तथा स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धी संघीय कानूनका अतिरिक्त स्थानीय तहको आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा देहायअनुसार कानूनी तथा नीतिगत दस्तावेजहरुलाई आधार लिइएको छ :

- दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- राष्ट्रिय भूउपयोग नीति, २०६९ (विषयगत ऐन तथा नीतिहरू
- नेपाल पक्ष भएका सन्धि सम्झौताहरु
- राष्ट्रिय योजनाबाट जारी राष्ट्रिय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन निर्देशिका
- राष्ट्रिय, प्रादेशिक तथा जिल्लास्तरीय विषयगत गुरुयोजनाहरू

आवधिक योजना तर्जुमाको उद्धेश्य

नगरपालिका क्षेत्रका समष्टिगत विकासका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु निर्धारण गरी निश्चित अवधिभित्र सो हासिल गर्न उपयुक्त सिद्धान्त, नीति, रणनीति तथा प्राथमिकताहरु पहिचान एवम् परिभाषित गरी गन्तव्य तर्फ विकासको गति र सवै सरोकारवालालाई डोहोऱ्याउनु यस आवधिक योजनाको मुख्य लक्ष्य हो । यसका साथै योजना तर्जुमाका सहायक तथा निर्दिष्ट उद्देश्यहरु देहायअनुसार छन् :

- नगरको एकीकृत, नतिजामुलक र योजनाबद्ध विकासका लागि साझेदार तथा सरोकारवालालाई एकथलोमा राखी विकासमा साझा उत्तरदायित्व सिर्जना गर्ने ।
- नगरको विकास तथा श्रोत परिचालनको विद्यमान स्थिति विश्लेषण गरी नगरबासी तथा सरोकारवालाको चाहाना तथा सहभागितात्मक छलफलका आधारमा नगर विकासको खाका तयार गर्ने ।
- नगर विकासको दीर्घकालीन सोच, निर्देशक सिद्धान्त, लक्ष्य, रणनीति र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ।
- नगर विकासका प्रयासलाई मार्गदर्शन गर्ने तथा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्ने कार्यनीति, प्रमुख कार्यक्रमहरु तय गर्ने ।
- नगर विकास प्रयासहरुको प्रक्रिया तथा नतिजाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको खाका प्रस्तुत गर्ने ।

आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रिया

नगरपालिकाको प्रथम आवधिक योजना देहायको प्रकृया तथा चरण अनुसार सहभागितामूलक तरिकाले तर्जुमा गरिएको छ ।

पूर्व तयारी चरणः

नपा तथा सरोकारवालाहरुको बैठक तथा सहमति :

नगर कार्यपालिका तथा मुख्य सरोकारवालासँग एकिकत स्वरुपको आवधिक योजनाको महत्व, प्रकृया, कार्य जिम्मेवारी र समयावधि वारे छलफल तथा सहमति गरिएको छ । बैठक र सहमति पश्चात सोही कार्ययोजनाको आधारमा योजना तर्जुमा गरिएको छ । नगर कार्यपालिकाले कर्णाली प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको आर्थिक सहयोग तथा सकारात्मक रुपान्तरण नेपालको सहजीकरणमा आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने कार्यपालिकाबाट निर्णय गरीएको र यसको कार्यान्वयनको क्रममा नगरपालिकाले आन्तरिक रुपमा गृहकार्य तथा सरोकारवालासँग राय परामर्श गरी आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रिया, आवश्यक श्रोत साधन, सहभागिता र कार्यतालिका लगायतका विषयमा समझदारी निर्माण गरिएको छ ।

आवधिक योजना तर्जुमा कार्यविधि तयारी तथा स्वीकृति

स्थानीय सरकार संचालन ऐनको दफा २४ को व्यवस्था अनुसार कार्यपालिकाबाट वृहत स्वरुपको आवधिक योजना तर्जुमा कार्यविधि, स्वीकृत गरी आवधिक योजना निर्देशक समिति गठन गरेको छ । सोही कार्यविधि अनुसार यस नपाको आवधिक योजना तयार गरिएको छ ।

विश्लेषण चरण

सर्वेक्षण, तथ्यांङ्क संकलन तथा विश्लेषण

यस प्रक्रियामा योजनाका लागि आवश्यक सुचना तथा जानकारी एवं दस्तावेजहरु अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको छ । नपाको बस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी एवं नपाहरुले अभ्यास गरेका औजार, विधि र प्रक्रियाको समेत प्रयोग गरिएको थियो । आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमाकोलागि प्रमुख रुपमा घरधुरी सर्वेक्षण र संस्थागत श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन गरी यसको अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको छ । यस प्रकार घरधुरी तथा संस्थागत श्रोतको तथ्याङ्क विश्लेषणबाट प्राप्त विवरणलाई आवधिक नगर विकास योजनाको आधार रेखाको रुपमा रहनेगरी नगर स्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । नपामा प्राप्तहुने विभिन्न श्रोत तथा सहयोग समेत यस क्रममा विश्लेषण गरिएको छ ।

योजना तर्जुमा चरण

योजना तयारी तथा नगर विकासको सोच निर्धारण

२०८१ बैशाख ६ देखी ७ गते नगरको अवस्था तथा सम्भावना विश्लेषण र नगर विकासको दीर्घकालनि सोच, लक्ष्य तथा उद्देश्य एवं रणनिति निर्धारणका लागि कार्यशाला आयोजना गरिएको छ । कार्यशालाले नपा क्षेत्रमा विगतमा भएका प्रयास तथा उपलब्धी र हाल परिचालन भएका एवं भविष्यमा परिचालन हुन सक्ने श्रोतका वारे विश्लेषण गरेको छ । यसै गरी नपाको विद्यमान अवसर, चुनौति, सम्भावना तथा समस्या वारे विश्लेषण गरी दीर्घकालिन सोच तथा लक्ष्य उद्देश्य समेत निर्धारण गरिएको छ । कार्यशालामा कार्यपालिका, सभा, नपाका विषयगत शाखा प्रमुख तथा सरोकारवाला गरी ५१ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

मस्यौदा योजना दस्तावेज तयारी

अघिल्लो कार्यशाला पश्चात, प्रदेश सरकारको नतिजामूलक योजना खाका र नपामा सहमत ढाँचामा आवधिक नगर विकास योजना दस्तावेज तयार गरिएको छ । योजनामा राष्ट्रिय योजनाको ढाँचा, सुचक र लक्ष्य तथा दिगो विकासका लक्ष्य एवं खाका समेतलाई ध्यान दिइएको छ ।

योजना प्रमाणीकरण कार्यशाला तथा अन्तरिम दस्तावेज तयारी

२०८१ बैशाख २८ र २९ गते योजना तर्जुमा तथा सुझाव संकलन कार्यशालाको आयोजना गरियो । नतिजामुलक योजनाको ढाँचा, सहभागितामुलक कार्यशाला तथा परामर्श, विषयविज्ञको सुझाब र परामर्शका आधारमा तयार गरेको योजनाको दस्तावेजलाई कार्यपालिका तथा गाउँ सभा, स्थानीय तहका सरोकारवालाको सहभागितामा प्रस्तुति, छलफल तथा सुझाव प्राप्त गरियो । योजना तर्जुमा तथा सुझाव संकलन कार्यशालामा विषय क्षेत्रगत रुपमा समूहगत छलफल र परामर्श पश्चात समूहको निश्कर्ष तथा सुझावलाई वृहत समूहमा प्रस्तुत तथा छलफल गरी योजना प्रस्तावमा सुधार गरियो । यसरी कार्यशालाबाट प्राप्त सुझाब तथा पृष्ठपोषणलाई समावेश गरी नगरपालिकाको वृहत स्वरुपको योजना दस्तावेज तयार गरिएको । कार्यशालामा ... जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

योजनाको विषयगत क्षेत्रहरुः

तिलागुफा नगरकार्यपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको विषयहरुलाई देहाय अनुसार विषय क्षेत्र तोकी आवधिक योजनामा समावेश गरिएको छ :

(क) **आर्थिक विकासः** यस क्षेत्र अन्तर्गत कृषि, सिंचाई, पर्यटन, उद्योग तथा वाणिज्य, सहकारी, वित्तीय जस्ता क्षेत्र समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(ख) **सामाजिक विकासः** शिक्षा तथा मानव संशाधन, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, युवा तथा खेलकुद संस्कृति प्रबर्द्धन, सामाजिक समावेशिकरण (महिला, बालवालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, थारु, अल्पसंख्यक आदि) जस्ता क्षेत्र समावेश गर्ने ।

(ग) **पूर्वाधार विकासः** सडक तथा पुल (झोलङ्गे पुल समेत), आवास, भवन तथा सहरी विकास, विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा, सुचना तथा सञ्चार जस्ता क्षेत्र समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(घ) **वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनः** वन तथा भू-संरक्षण, जलाधार संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विपद् व्यवस्थापन, वारुणयन्त्र सञ्चालन जस्ता क्षेत्र समावेश गरिनेछ ।

(ङ) **सुशासन तथा संस्थागत विकासः** कानून तथा नीति तर्जुमा, मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, राजस्व परिचालन, वित्तिय व्यवस्थापन, वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, आन्तरिक र अन्तिम लेखापरिक्षण, बेरुजु फछ्र्यौट, सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा बिद्युतीय सूचना प्रविधिको प्रयोग, नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण र अन्तरनिकाय समन्वय जस्ता क्षेत्र समावेश गरिनेछन् ।

आवधिक योजनाको दस्तावेज :

यस आवधिक योजनालाई परिच्छेद १: परिचय, परिच्छेद २ : अवस्थिति विश्लेषण, परिच्छेद ३: योजना अवधारणा र प्रारुप परिच्छेद ४: कार्यान्वयन योजना गरी चार भागमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमाको सीमा :

नपाको नेतृत्व र नगर विकासका सरोकारवालाको सहभागितामा परामर्श तथा सहभागितामुलक छलफल विधिद्धारा तर्जुमा गरिएको आवधिक नगर विकास योजना स्थानीय तहको दोस्रो कार्यकालको आवधिक योजना हो । यो योजना नपाले तयार गरेको कार्यविधिमा आधारित रहेर तयार गरिएको छ । यसका साथै विगतमा स्थानीय निकायवाट गरिएको अभ्यास र स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा आधारित छ । आवधिक नगर विकास योजना तर्जुमा प्रक्रियाले नपाको नेतृत्वमा नगर विकासका सरोकारवाला पहिचान गरी, नगर विकासका गतिविधि र लगानीको नक्शांकन भएको छ ।

तुललात्मक रुपमा विगत भन्दा पर्याप्त श्रोत साधन प्राप्ती, तर, अपर्याप्त कार्यविधि निर्देशिका, सिमित जनशक्ति तथा क्षमताका विचमा, भविष्यमा सुधार हुने आशामा यस योजना तर्जुमा गरिएको र कार्यान्वयनको अपेक्षा गरिएको छ । यसै गरी यो योजनालाई नपास्तरका विषयगत योजनाहरुको छाता योजनाको रुपमा प्रस्तुत गरी विषय क्षेत्रगत रणनितिक

योजना, राष्ट्रिय योजना तथा नीतिसँग तादाम्यता कायम गरी कार्यान्वयनको अपेक्षा गरिएको छ। आवधिक योजनालाई सांकेतिक योजनाको रुपमा प्रस्तुत गरिएको छ, यद्यपि, आवश्यकताका आधारमा भौगोलिक तथा वार्षिक रुपमा समेत स्पष्ट गर्ने कोशिस गरिएको छ।

परिच्छेद : वस्तुस्थिति विश्लेषण :

यस परिच्छेदमा नपाको भौगोलिक अवस्थिति, राजनैतिक विभाजन, जनसांख्यिक अवस्था र नपाको विषय क्षेत्रगत अवस्था विश्लेषणको संक्षिप्त प्रस्तुति गरिएको छ।

नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय :

नगरपालिकाको कूल क्षेत्रफल ६६२.५६ वर्ग किमि रहेको छ भने अधिकांश भु–भाग समुन्द्री सतहदेखि करिब ७३८ मिटर देखि ४७९० मिटर सम्मको उचाईमा रहेको छ। भौगोगिक अवस्थितिका हिसाबले यो नपा को पुर्वी देशान्तर ८१ डिग्री २८ देखि ८२ डिग्री ०२ र उत्तरी अक्षांश २९ डिग्री ५ देखि २९ डिग्री २८ सम्म फैलियको छ। यस नगरपालिका कालिकोटको जिल्ला सदरमुकाम मान्म देखि पूर्व दिशामा रहेको छ। नपाको पूर्वमा जुनिचाँदे गाउँपालिका,जाजरकोट जिल्ला, पश्चिममा खाँडाचक्र नगरपालिका,कालिकोट उत्तरमा पचालझरना गाउँपालिका,कालिकोट र दक्षिणमा महावै गाउँपालिका कालिकोट अवस्थित छ। नगरपालिकाको वडागत क्षेत्रफल देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १: वडागत क्षेत्रफल

वडा नं.	गाविसका समावेश वडाहरु	क्षेत्रफल (बर्ग किमिमा)	प्रतिशत
१	५	११	४
२	३	३२	१२
३	४	२५	९
४	३	१४	५
५	३	१९	७
६	६	१६	६
७	६	१३	५
८	३	१३	५
९	४	५३	२०
१०	३	५४	२१
११	३	१२	६
	जम्मा ११	२६३	१००

तिलागुफा नगरपालिकाको नामाकरणको सन्दर्भमा हालको वडा नं. ५ मा अवस्थिति ऐतिहासिक महत्वको दानपाल्ते गुफा भनेर चिनिन्थ्यो गुफामा भुत बस्ने विश्वासले मानिसहरु भित्र जान डराउथे तर आजकल यो विश्वास क्रमश हटिसकेको छ भने मानिसहरु गुफा भित्र हेर्नजाने गर्दछन तिलानदिको किनारमा रहेका कारण यस गुफाको नाम ति ।गुफा भनिएको मानिन्छ करिव ३७ मिटर लामो यस गुफाको नामबाट नामाकरण भएको भन्ने भनाई छ। कालिकोट जिल्लाको पुर्वी उत्तर क्षेत्रमा अवस्थित तिलागुफा नगरपालिका कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत पर्दछ। साविकका ५ वटा गाविसहरू (जुविथा, राँचुली,चिलखाया,फोइमहादेव र छाप्रे) मिलेर बनेको यस नगरपालिका ११ वडाहरूमा विभाजन गरिएको छ। कालिकोट जिल्लामा विद्यमान ३ नगरपालिका र ६ गाउँपालिका गरी ९ स्थानीय तह मध्ये यस नगरपालिका पनि एक हो। नगरपालिकाको केन्द्र साविक जुविथा गाविसको गाल्जे मा रहेको छ। प्रतिनिधि सभा सदस्यका लागि एक वटा निर्वाचन क्षेत्र रहेको यस नगरपालिका प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र मध्ये यो नगरपालिका प्रदेश क अन्तर्गत पर्दछ।

तिलागुफा नगरपालिका धरातलीय दृष्टिले विविधतापूर्ण रहेको छ। उच्च पर्वतीय क्षेत्र अर्न्तगतका अग्ला पहाड, नदि तटीय समथर भूमि र उच्च तथा मध्यम झुकाबका पहाडहरु रहेका छन् । उच्च पहाडका माथिल्लो क्षेत्रमा रहेका समथर पाटन क्षेत्र र कडा चट्टानी पहाड रहेको छ। नगरपालिकाको कुल क्षेत्रफल २६३ वर्ग कि.मि. मध्ये सबैभन्दा बढी १३८६ हे. बन क्षेत्र रहेको छ ,१४९ वर्ग कि.मी. खेतीयोग्य जमिन रहेको छ। त्यसैगरी, २७५ हे.बाझो जमिन, ४५ हे.झाडी,बुट्यानले ढाकेको छ,४० वर्ग कि.मी.बलौटे जमिन र ३२ वर्ग कि.मी.भिर चट्टान रहेको छ। नगरपालिकालाई समेटेर बहने तिला नदि, बालिगाड खोला, खल्लागाड खोला, बन्चुगाड खोला, लगायतका सहायक नदि तथा खोलाहरू रहेका छन। जैविक विविधताका हिसावले उच्च पर्वतीय चिसो हावापानीमा पाइने वनस्पतिहरूमा जटामसी,कुटकी,बोजो, सतुवा,पदम्चाल,पाँचऔले,सेतोचिनी,पाखनवेद,अतिस,सुगन्धवाल,वनलसुन,गुच्चीच्याउ,सेतोचिनी,चिराइतो,लौठ सल्लो,चिराइतो,धुपजरी,कटुके,बिषजरा,धुपी,हात्तिजरा,भुल्ने,बनलसुन,यार्सागुम्वा,खिरडलो,घुच्ची,चोत्रो,ढटेलो,निनयजरी, वायोजरी,सिलाजु, कालादाग,काफल,चुलि आरु,पुलाम,वेडु,गुहीयालो,मलेव, स्याऊ ओखर पर्दछन । चराचुरुँगी तथा जनावरहरुमा कालिज, डाँफे, कस्तुरी, थार, बनेल, भालु, घोरल, बाँदर, स्याल दुराँस , च्यार, च्याखुरा, भ्याकुर, ढुकुर, झारल, रेडपाण्डा, रतुवा मुख्य रुपमा रहेका छन्। यस नगरपालिकाको पहाडको माथिल्लो भागका अधिकांस स्थानमा वन तथा खर्कहरू रहेका छन्।

जम्मा २६३ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल रहेको यस नपामा आ.ब.२०८०।०८१ मा गरिएको घरधुरी सर्वेक्षण अनुसार ३२२१ घरधुरी र जम्मा जनसंख्या २२३०१ (१११८३ पुरुष र १११११८ महिला) रहेको छ। जसमध्ये ३६१० पहाडी ब्राह्मण, ६९६८ क्षेत्री, ठकुरी ६७७४, दलित ४१३२ र आदिवासी १६ रहेका छन्।

विकासका लागि विगतका प्रयास र उपलब्धी :

यस नपामा पनि नेपालको संविधान २०७२ अनुसार स्थानीय तह लागु भए पश्चात दोस्रो पटक निर्वाचित जनप्रतिनिधि वहाली भएको अवस्था छ। चालु आ.वको वार्षिक योजना तर्जुमा गरी लागु गरिएको पाईन्छ ,तर, प्रभावकारी तथा नतिजामुलक आवधिक योजनाको थालनी भैरहेको छ। अर्को तिर साविकका गाविसमा समेत प्रभावकारी तथा योजनावद्ध विकासका लागि नतिजामुलक आवधिक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको अभाव रहेको देखिन्छ। नतिजाको अभिलेख अभाव रहेता पनि, विभिन्न विषय क्षेत्रगत विकासका लागि वर्षौ देखि लगानी भएको र त्यसवाट उपलब्धी भएको अनुमान गर्न सकिन्छ।

वस्तुस्थिति विश्लेषण :

यस शिर्षक अन्तर्गत नपाको विषय क्षेत्रगत विश्लेषण गरिएको छ । प्रमुख पाँच विषयक्षेत्रहरुः आर्थिक, सामाजिक, पुर्वाधार, वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र सुशासन तथा संस्थागत विकासवारे सम्भावना तथा अवसर, समस्या तथा चुनौति र समाधानका उपाय एवं उपयोगका रणनितिहरु वारे देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

आर्थिक विकास :

तिलागुफा नगरपालिकाको भौगोलिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता र विकास संभावनाहरू रहेका छन । यस नगरपालिकामा मुख्यतः अर्गानिक उत्पादनको रुपमा मार्सी धान लगायत जौ, मकै, गहुँ, फापर, कोदो जस्ता खाद्यान्न बाली र आलु, चिनु, सिमी, कागुनु, भट्टमास, तोरी कोदो जस्ता बालीहरूको उत्पादन, व्यवसायिक अर्गानिक स्याउको उत्पादन, व्यवसायिक भेडा फर्म, भेडा, बाखा, गाई भैंसी जस्ता पशुपालनको अभ्यास जडिबुटी लगायत वन पैदावारको उपयोग र वित्तीय सुबिधा सहज पहुँचबाट नगरवासीको आर्थिक कृयाकलाप उल्लेख्य बृद्धिको संभावना रहेको पाईन्छ । नगरवासीको प्रमुख पेशा कृषि भएतापनि अधिकांश कृषकहरू निर्वाहामुखी उत्पादनमा नै सिमित रहेको हुँदा उत्पादकत्वमा खास सुधार हुन सकेको छैन । यस नगरपालिका क्षेत्रमा पर्यटकीय महत्व दृष्टिकोणले तिलागुफा,बजेडी मालिका,सत्यदेवि,चुलिमालिका,पुगमालिका, शिवालय चिल्खाया लगायत अन्य बन्चुगाड, घट्टेगाड, भुजकुलो, मुजाउ, नाग्मगाड, भिग्म खोला, राँचुली खोला,दानभ्कुला खोला, खल्लागाउँ खोला, बालिगाड, ओखारभिट्टा खोला स्थानीय भाषा, संस्कृति, भेषभुषा तथा जनजीवन लागायत पर्यटनका अनेकौ संम्भावना रहेको छ । पर्यटन पूर्वाधार, सूचना तथा प्रचारप्रसार र सम्बन्धित सेवा सुविधा लगायत पर्यटकीय सेवाहरुको व्यवस्थापनको कमीका कारण आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूमा बृद्धि हुन सकेको छैन । तिलागुफा नगरपालिकाको कृषि प्रसार तथा विकास, पर्यटन विकास र विस्तार, उद्योग व्यवसाय सिर्जना र विकास, सहकारी, बैंक तथा वित्तीय सेवा सुविधा लगायत स्थानीय तहको लागि उपलब्ध आर्थिक अधिकार क्षेत्र विषयसँग सम्बन्धित संभावना, समस्या तथा आवश्यकताको विषय क्षेत्रगत रुपमा विश्लेषण गरिएको छ ।

क. कृषि प्रसार तथा विकास :

आर्थिक विकास अन्तर्गत कृषि उपक्षेत्रको विषयगत स्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-खेती कार्यमा कुल १४९ हे. जग्गा प्रयोग भैरहको (कुल ३६९९६ रोपनी क्षेत्रमा खाद्यान्न), -व्यवसायीक उत्पादनमा संलग्न कृषकहरुको संख्या ८९७५ -मर्सी धान व्यवसायीक उत्पादन क्षेत्र ३७००० ' -सिमी व्यवसायीक उत्पादन क्षेत्र ३१८० रोपनी -फापर व्यवसायीक उत्पादन क्षेत्र ६० रोपनि -आलु व्यबसायी उत्पादन क्षेत्र ३००० रोपनी -स्याउ उत्पादन व्यवसायीक क्षेत्र १५३० रोपनी -ओखर व्यवसायीक उत्पादन क्षेत्र ५० रोपनी -तरकारी उत्पादन व्यवसायीक क्षेत्र १६८० रोपनी -अगुवा व्यवसायीक कृषक ३० जना -स्थानीय व्यवसायीक कृषि फाम २० वटा -सक्रिय व्यवसायीक कृषिकको संख्या २० जना -खाद्यान्न (धान,मकै,गहुँ र जौ) उत्पादन ३२५०० क्वीन्टल -तरकारी उत्पादन २००० क्वी. -मह उत्पादन १००० केजी -ऊन उत्पादन १२३५३ मे.ट. -दुध उत्पादन २०००० लि. -फलफुल उत्पादन ९०० मे.ट.	-संघीय संरचना अनुसार स्थानीय तहको खाद्य सुरक्षा तथा कृषि नीति तथा योजना तर्जुमा नभएको -व्यवसायिक उत्पादनको ज्ञान र सीपमा कमी रहेको -उन्नत प्रविधि र गुणस्तरीय बीउविजनको उपलब्धता कमी रहेको -जैविक मल तथा जैविक विषादीका उत्पादन तथा उपलब्ध हुन नसकेको। -पर्याप्त दक्ष जनशक्तिको कमी रहेको। -कृषि प्रसार तथा कृषि उद्यमको सोचमा कमी रहेको - कृषि उपजको संकलन तथा वजारीकरण पर्याप्त हुन नसक्नु -प्रशोधनमूलक उद्योगहरुको स्थापना हुन नसक्नु -कोल्ड स्टोर/रस्टिक स्टोरको स्थापना नहुनु -कम्पोष्ट मलको प्रयोगको कमी -व्यवसायीक मह खेती हुन नसक्नु। -व्यवसायीक गाई,भैसी पालनमा चासो नभएको आधुनिक कृषि जन्य सामाग्रीहरुको उपलब्धता नभएको	-खाद्य सुरक्षा तथा कृषि नीति तथा योजना तयार गर्ने -कृषकहरुको उत्पादन क्षमता तथा व्यवसायिक दक्षता अभिवृद्धि गर्ने। -स्थानीय एवं परम्परागत वालीको व्यवसायिक स्तरमा विउ उत्पादन स्थानीय स्तरमा गर्ने -विउको सहज एवं आवश्यक परिमाणमा उपलब्धताका लागि विउ बैंकको व्यवस्था गर्ने -जैविक मलको उत्पादन एवं प्रयोगमा प्रोत्साहन गर्ने -प्रोत्साहन सहित दक्ष जनशक्तिको उत्पादन स्थानीय स्तरमा नै गर्ने -व्यवसायिक कृषि कार्यलाई प्रवर्द्धन गर्न प्रोत्साहनका कार्यक्रम संचालन गर्ने -फलफूल प्रशोधन केन्द्रको स्थापना गर्ने -कृषि तथा पशु बिमाको लागि प्रोत्साहनका साथै क्षमता अभिवृद्धि गर्ने -कोल्ड स्टोर र रष्टिक स्टोरको स्थापना गर्ने -मह उत्पादक व्यवसायीहरुकोलागि तालिम तथा मौरी घारको सहयोग गर्ने - बजारीकरणको लागि ग्रेडिड, प्याकेजिंग सहितका कार्यका लागि पूर्वाधार विकास (संकलन केन्द्र र वजार) गर्ने (स्याउ, सिमी, आलु) सम्भावित सवै वडाहरुमा सम्भावित वालिका पकेट क्षेत्रहरु स्थापना गर्ने।

ख. सिंचाई

आर्थिक विकास अन्तर्गत सिंचाई उपक्षेत्रको स्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-१२ है महिना सिंचाई हुने क्षेत्र २८१६१ रोपनी -प्रयोगमा आएका सिंचाई प्रविधि (सतह पोखरी) संख्या २० -सुचारु सिंचाई आयोजनाहरु संख्या २०	-सिंचाई सुविधा अनुसारको उत्पादन गर्न नसकियको -सतह पोखरीको सहि सदुपयोग नभएको -व्यवस्थीत सिंचाई आयोजनाको कमी सिंचाई आयोजना निर्माण गर्नकालागि वजेटको कमि, खेति योग्य जमिन बाँझो राख्नु ।	-आधुनिक कृषि खेति प्रणालीको विकास गर्नु पर्ने -पोखरीको सहि सदुपयोग गर्नुको साथै आवश्यक स्थानमा नयाँ पोखरी निर्माण गर्नु पर्ने -सिंचाई आयोजनाको थप व्यवस्थापन गर्नु पर्ने जमिन बाँझो राख्ने प्रबृतिलाई निरुत्साहित गर्ने ।

ग. पशुपालन, सेवा तथा विकास

आर्थिक विकास अन्तर्गत पशु विकास तथा सेवाको स्थिति विश्लेषण

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-व्यवसायीक पशुपालनमा संलग्न परिवार संख्या १८७५ जना -बार्षिक भेडा, खसिबोका विक्रि संख्या २५०० -व्यवसायीक पशुपालन फर्महरुको संख्या ८० -सक्रिय पशुपालन समुह संख्या ३० -व्यवस्थित चरण क्षेत्रको संख्या १० -नस्ल सुधार तथा उपचार केन्द्र १ -कियाशिल ग्रामीण पशु स्थास्थ्य कार्यकर्ताको संख्या ११ -पशुपालन सम्बन्धि उपलव्ध प्रविधिको प्रयोग गर्ने घर परिवार संख्या ५० -सुचारु कृतीम गर्भाधन केन्द्र १	-आधुनिक रुपमा पशुपालन व्यवसाय नभएको -भेडा,बाखाको चरन क्षेत्रको अभाव -गोठे मल तथा भकारो सुधारको अभाव -सक्रिय पशुपालन समुहहरुको कमि -उपलव्ध सक्रिय पशुपालक व्यवसायी र समुहलाई नस्ल सुधार तथा उपचार केन्द्रको कमी -पालन गरिएका पशुहरुको अनुपातमा क्रियाशिल	-आधुनिक पशुपालनकोलागि प्रविधि सहयोगका साथै नस्ल सुधारमा सहयोग गर्नु पर्ने -उपलब्ध चरन क्षेत्रको उचित संरक्षण र सम्वर्दन गर्नु पर्ने -भकारो सुधार तथा सुधारीएको गोठको व्यवस्था गर्ने -सक्रिय पशुपालन समुहको बृद्धि गर्नकोलागि पशु अनुदानको व्यवस्था गर्नु पर्ने -नस्ल सुधार तथा उपचार केन्द्रको संख्या थपनु पर्ने -पशुहरुको अनुपातमा क्रियाशिल ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ताको व्यवस्थापन गर्नु पर्ने

-सुचारु व्यपार व्यवसाय संख्या २२४	ग्रामिण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता नहुनु पशुपंक्षिमा देखिने विभिन्न महामारीजन्य रोगको प्रकोप बढि भएको	बाँझो जमिनमा उन्नत बास खेति गर्नुपर्ने डाले घासका विरुवाहरु रोपण गर्नुपर्ने

घ. उद्योग, व्यापार तथा बजार व्यवस्थापन

आर्थिक विकास अन्तर्गत उद्योग, व्यापार क्षेत्रको स्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-सुचारु व्यापार व्यवसाय संख्या २२४ रहेका छन । -उद्यम सृजना र विकास सम्बन्धि तालिम प्राप्त उद्यमी २४० । -व्यवसायीक सिपमुलक तालिम प्राप्त व्यक्ति संख्या ३०० जना रहेको । -जडिबुटि संकलन केन्द्र संख्या २ रहेको । -सुचारु जडिबुटि प्रशोधन केन्द्र १ रहेको ।	-दक्ष जनशक्तिको अभाव -स्थानीय राडीपाखी बुनाइको तालिमको अभाव -स्थानीय उत्पादन लिउ,फेरुवा र मफलर जस्ता बस्त्र बुन्ने सिप साधनको अभाव -काठको फर्निचर बनाउने ज्ञान, सिप र साधनको अभाव -ऊन तथा धागो कात्ने चर्खाको व्यवस्था हुन नसकेको -उत्पादित स्थानीय बस्तुको वजार व्यवस्थापन हुन नसकेको	-वजारमुखि उत्पादनकालागि दक्ष जनशक्ति तयार पार्न तालिमको व्यवस्थ ागर्ने -स्थानीय उत्पादन जस्तै लिउ, फेरुवा आदिकोलागि सुधारीएको प्राविधिक ज्ञान सिपको व्यवस्था गर्ने -काठको फर्निचर बनाउने सिप सम्बन्धि तालिम संचालन गर्ने -स्थानीय कृषि बस्तु जस्तै जाम, चिप्स, फलफूल, दुग्ध परिकार, मासु प्रशोधन आदि बनाउने तालिम संचालन गर्ने -ढुंगाबाट बनाइने बस्तु जस्तै मुर्ति, स्लेट कटिंग तालिम संचालन गर्ने

		-ऊन तथा अल्लोबाट सामान उत्पादन गर्ने तालिम संचालन गर्ने उत्पादित स्थानीय बस्तुरुको विक्रिकोलागि कोसेली घरको स्थापना गर्नु पर्ने

ङ. पर्यटन विकास

आर्थिक विकास अन्तर्गत पर्यटन विकास तथा प्रवर्धन उपक्षेत्रको स्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-व्यवस्थित पर्यटकिय स्थल ३२ -व्यवस्थि होमस्टे र ग्रामिण पर्यटकिय गाउँ २ -पर्यटकिय स्तरको होटल तथा रेष्टुरेण्ट ३० वटा -कृषि पर्यटकिय संचालन स्थान १५ वटा -तालिम प्राप्त टुर गाइट ३ जना -व्यवस्थित बनभोज तथा पार्क २५ -स्तर उन्नती गरिएका पर्यटकिय सम्पदा ३० -तालिम प्राप्त कुक तथा वयटर ४ -संचालित तथा व्यवस्थित पदमार्गको लम्वाई ४० कि.मी	-पर्यटकिय स्थलको प्रचार प्रसारमा कमि -होटल व्यवसायको कमि, -बाटो लागायत पुर्वाधारको कमि -पर्यटन सम्बन्धि सुचना प्रणालीको अभाव -पर्यटन व्यवसायीहरुलाई तालिमको अभाव -होमस्टेकोलागि पुर्वाधारको कमि	-पर्यटनको निति तथा योजना बनाउने -होटल व्यवस्थापन तथा पर्यटन व्यवस्थाकोलागि तालिम संचालन गर्ने -पर्यटकिय क्षेत्रमा सडकको पहुँच व्यवस्था गर्ने -पर्यटकिय क्षेत्रको प्रचार प्रसार गर्ने -होटल व्यवसायी सहितलाई कुक तथा अतिथि सत्कार सम्बन्धि ज्ञान सिप तथा तालिमको व्यवस्था गर्ने

ङ. बैङ्क, सहकारी तथा बित्तीय सेवा

आर्थिक विकास अन्तर्गत बैङ्क, सहकारी तथा बित्तीय सेवा उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-सुचारु वैंक तथा वित्तिय संस्था ६ वटा -सेवा सुचारु वैंक शाखा तथा वित्तिय सेवाप्रदायक १ -उपलब्ध कारोवारको किसिम (बचत र लगानी,रेमिट मुद्रा सटही,व्यवसायीक परामर्श) संख्या २ -जडिबुटि संकलन केन्द्र संख्या २ रहेको । -सुचारु जडिबुटि प्रशोधन केन्द्र १ रहेको ।	-व्यवसायीक योजनाको अभाव -कर्जाको उपलब्धता र पहुँचमा कमि रहेको -कर्जाको उपयोग सहि ढंगबाट नहुनु -समुदायमा संकलित बचतको परिचालन नहुनु -अन्तर सहकारी समन्वयको कमि	-कर्जामा सहज पहुँच स्थापनाकालागि प्रभावकारी समन्वय गर्ने -सहकारीहरुलाई मर्ज गरी सुदृढ गर्ने र व्यवसायीक वनाउने -वित्तिय सेवा तथा सहकारी व्यवस्थापन सम्बन्धि क्षमता विकासको व्यवस्थापन गर्ने(लेखा तालिम,सहकारी शिक्षा) -एक गाउँ, एक उत्पादन, एक परिवार एक सहकारी सदस्य र एक परिवार एक व्यवसाय तथा रोजगारको व्यवस्था गर्ने

सामाजिक विकास

आधारभुत पूर्वाधार तथा शिक्षकसहित यस नगरपालिकामा सामुदायीक प्र.वि २५, बालविकास केन्द्र ३३, सामुदायीक सिकाई केन्द्र ५, आ.वि.(१ देखि ३) ७, आ.वि.(१ देखि ५) १७, आ.वि.(१ देखि ८) २, मा.वि.(६ देखि १०) ७, मा.वि मा.वि.(६ देखि १२) ४, मा.वि.(९ देखि १२) १ र निजी विद्यालय २ रहेका छन । कूल मध्ये ७७ प्रतिशत विद्यालयहरुले विद्यालयहरुको सुधार योजना अद्यावधिक गरी विद्यालय शिक्षामा सुधारका प्रयास भएका छन् । प्यारामेडिकल कर्मचारी, आधारभूत उपकरण नेपाल सरकारबाट निर्धारित नियम अनुसार अस्पताल १, स्वास्थ्य चौकी ६, सामुदायीक स्वास्थ्य इकाइ ६ बाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भैरहेको छ । परमपरागत धारावाट पानी खाने घरधुरी ८१५, आधुनिक धारावाट पानी खाने घरधुरी २०९७ त्यसै गरि कुवाबाट पानी खाने संख्या २९२, सार्वजनिक धारामा पानी खाने घरधुरि ११७१ र निजि धारावाट पानी खाने संख्या ८७१ रहेको पाइन्छ ।

स्वास्थ्य, शिक्षा, तथा खानेपानी तथा सरसफाइमा पहूँच तथा सेवाको अवस्था छरिएर रहेको बस्ती, कर्णाली राजमार्गले छायको नगरपालिका भए पनि सडकको अवस्था तथा स्रोतको व्यवस्थापन कमजोर हुँदा साक्षरता दर, प्राथमिक स्वस्थ्य सेवामा पहूँच तथा स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता राष्ट्रिय औसत भन्दा कम रहेको छ । यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य, शिक्षा, खानेपानी तथा सरसफाई सेवालाई सर्वसुलभ, परिणाममुखी, प्रभावकारी र जनमुखी बनाई लक्षित तथा सिमान्तकृत वर्गलाई मुलप्रवाहमा ल्याउनको लागि प्रमुख माध्यमको रुपमा रहेको सामाजिक विकाससँग सम्वन्धित कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राख्न आवश्यक छ ।

तसर्थ यस क्षेत्रको योजनामा शिक्षा, स्वास्थ्य, कला, संस्कृति, लक्षित वर्ग, लैंगिकता, खानेपानी, सरसफाई जस्ता सामाजिक विषय शिर्षकहरुमा विश्लेषण गरी संभावना, समस्या तथा नगरवासीले चाहेको विकासको अवस्थालाई देहाय बमोजिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

ख. शिक्षा तथा मानव संशाधन

सामाजिक विकास अन्तर्गत शिक्षा तथा मानव संशाधन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-विद्यालय संख्या ३६ १ क्याम्पस रहेको -विद्यालय भवन पक्कि १५ -शिक्षक दरबन्दि संख्या १२६ -बालविकास केन्द्रको संख्या १४ समुदायमा -विद्यालय शान्ति क्षेत्र घोषणा भएका विद्यालयहरु ३६ -बाल क्लव गठन भएका विद्यालयहरुको संख्या ३१ -सामुदायीक अध्ययन केन्द्र ४ -छात्रबृत्ति पाउने विद्यार्थीको संख्या २१७७ -अतिरिक्त कियाकलाप हुने गरेका विद्यालय ३६ -अंग्रेजी माध्यामबाट पठनपाठन भएका विद्यालय १ -दिवा खाजा खुवाउने विद्यालयहरु ३६ -SIP निर्माण गरि संचालन गरेका विद्यालयहरु ३६ -कक्षा ८ को भर्नादर र सिकाई उपलब्धि दर ५२.२ -मा.वि.को भर्नादर र सिकाई उपलब्धि दर ९७.२ र ४६.५	-शैक्षिक उपलब्धि दर कम्जोर -विद्यालयमा प्रयाप्त भवनको कमि -विद्यार्थी अनुपादमा शिक्षक दरबन्दि कमि -दरबन्दि मिलान नभएको -शिक्षकको १९२ दिन उपस्थितिमा कमि -सेवाक्षेत्रका विद्यालयमा विद्यार्थी भर्ना कम -वालमैत्रि तथा अपांगमैत्रि पुर्वाधर नभएको -सामुदायीक विद्यालयको विश्वास कम्जोर -अनुगमन तथा मुल्यांकन र सजाय तथा प्रोत्साहनको कमि -विद्यालयमा पुस्तकालय नभएको, सुचना प्रविधिको प्रयोग नभएको -SIP कार्यान्वयन नभएको -भर्नादर, उर्तिण दर, टिकाउ दर र शैक्षणीक उपलब्धि दर मा कमि -दिवा खाजा व्यवस्थापनमा कमि -पालिकास्तरीय अतिरिक्त कियाकलाप नभएको -उच्च शिक्षाको पहुँचमा कमि -विद्यालयमा खानेपानी तथा शौचालय र सरसफाइको कमि -अभिभावकको चासोमा कमि	-शिक्षक विद्यार्थीहरुको नियमितता हुनुपर्ने -बालचौ्रमा स्नातक तहको क्याम्पस हुनु पर्ने -आश्यकतानुसार विद्यालय मर्ज गरिनु पर्ने र बालमैत्री तथा अपांगमैत्री पुर्वाधारको निर्माण गरिनु पर्ने -विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा मा.वि.मा ८ देखि माथि १२ सम्म र कक्षा ६ देखि ८ कक्षा सम्म र १ देखि ५ कक्षासम्म शिक्षक दरबन्दि थप हुनु पर्ने -आवश्यकता अनुसार प्र.अ.को दरबन्दि मिलान गरिनु पर्ने -सामुदायीक अध्ययन केन्द्र र स्थानीय सरोकारवाला संघ संस्थालाई परिचालन गरिनु पर्ने -प्रत्येक विद्यालयमा सुचना र प्रविधिबाट पठनपाठनको उचित व्यवस्थापन गरिनु पर्ने -आवश्यकतामा आधारित स्थानीय पाठयक्रम निर्माण गरि लागु गरिनु पर्ने -विद्यार्थी भर्नादर, टिकाउदर, शैक्षिक उपलब्धिदरलाई सतप्रतिशत पुर्‍याउनु पर्ने -दिवा खाजालाई उचित व्यवस्थित गरिनु पर्ने

		-बालविकास केन्द्रहरुलाई सिकाइ सामाग्री र सहजकर्तालाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था हुनु पर्ने -विद्यालयमा खानेपानी र शौचालयको व्यवस्था गरिनु पर्ने -अतिरिक्त क्रियाकलाप नियमित हुनु पर्ने -प्राविधिक शिक्षाको व्यवस्था गरिनु पर्ने

ख. आधारभूत स्वास्थ्य

सामाजिक विकास अन्तर्गत आधारभुत स्वास्थ्य तथा सरसफाई उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-सामुदायीक अस्पताल संख्या १ -स्वास्थ्य चौकी ६ वटा -सामुदायीक स्वास्थ्य इकाइ ६ वटा -महिला स्वंसेविका ४३ । -चौथो पटक गर्भजाँच गराउने महिला संख्या -खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा भएको ११ वटै वडा -सवै स्वास्थ्य चौकीमा बहिरंग, परिवार नियोजन, खोप, सुरक्षित मातृत्व परामर्श, पोषण सेवा उपलब्ध भएको -सवै बालबालिकाहरुको एकिकृत रोग व्यवस्थापन सेवा प्रदान गरिएको -२० प्रतिशत जनसंख्याको १५ मिनेट भित्र स्वास्थ्य चौकिमा पहुँच भएको -९५ प्रतिशत घरपरिवारमा शौचालय भएको	-जनचेतनाको कमि -स्वास्थ्य संस्थामा प्रयाप्त जनशक्ति , उपकरण,औषधि र पुर्वाधारको कमि -विशेषज्ञ सेवाको कमि -भौगोलिक विकटताको कारण स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समय अधिक हुनु -एम्वुलेन्सको कमि -स्वास्थ्य चौकीमा घेरवारको कमि -बर्थिङ सेन्टमा आबश्यक उपकरणको कमि -स्वास्थ्य चौकीमा खानेपानीको कमि -इमरजेन्सि सेवा नभएको -संचारको समस्या -स्वास्थ्य सेवा संचालनमा स्रोत र साधनको कमि -स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था सवै घरपरिवारमा नहुनु -सौचालय तथा सरसफाई सम्बन्धि पुर्वाधार र चेतनाको कमि	-प्रयाप्त मात्रामा स्वास्थ्य पुर्वाधरको व्यवस्था हुनु पर्ने -अस्पताल तथा विशेषज्ञ सेवाको व्यवस्था हुनु पर्ने -स्वास्थ्य क्षेत्रमा उपकरण तथा विद्युतिय हाजिरीको व्यवस्था हुनु पर्ने -गाउँघर क्लिनिक र खोप केन्द्रको व्यवस्था हुनु पर्ने -भौगोलिक विकटताको आधारमा हेल्थपोष्ठ निर्माण तथा स्वास्थ्य इकाइको व्यवस्था हुनु पर्ने -एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्नुपर्ने -स्वस्थ्य संस्थामा घेरवारको व्यवस्था गर्नुपर्ने -विशेषज्ञ सेवा सहितको अस्पताल निर्माण गर्नु पर्ने -घुम्ती शिवीर संचालन गर्नु पर्ने -सवै स्वास्थ्य संस्थामा पुर्ण खानेपानीको व्यवस्था गर्नु पर्ने -स्वास्थ्य संस्थाको नियमित अनुगमन हुनु पर्ने

		प्रत्येक विद्यालयमा प्राथमिक उपचार सम्बन्धि तालिमको व्यवस्था हुनु पर्ने -आकस्मिक कोषको व्यवस्थापन हुनु पर्ने -वर्थिङ सेन्टरमा पेलेस सेन्टर स्थापना हुनु पर्ने -सौचालय निर्माण हुनु पर्ने -सवै घर परिवारमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था हुनुपर्ने

ग. खानेपानी तथा सरसफाई

सामाजिक विकास क्षेत्र अर्न्तगत खानेपानी तथा सरसफाई उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-परम्परागत धारावाट पानी खाने संख्या ८१५ -आधुनिक धारावाट पानी खाने घरधुरी २०९७ -कुवाबाट पानी खाने संख्या २९२ -सार्वजनिक धारावाट पानी खाने संख्या ११७१ -निजी धाराबाट पानी खाने संख्या ८७१	-शतप्रतिसत घर परिवारलाई शुद्ध खानेपानी नरहेको -अझै पनि ५ प्रतिशत घरमा शौचालय नरहेकोकेहि घर परिवार अझै पनि कुवाको पानी खान बाध्य भएको -सरसफाइ सम्बन्धि जनचेतनाको कमि -प्लाष्टिक र सिसा जन्य पदार्थले बातावरण प्रदुषण भएको	-एक घर एक खानेपानी धारा निर्माण गरि सर्म्पुण घर परिवारमा खानेपानी सुविधा उपलव्ध गराउने -सुरक्षित सौचालयको निर्माण -खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्रको कार्यान्वयन हुनु पर्ने -खानेपानी मुहान र ट्यांकी सरसफाईलाई प्रभावकारी गराउनु पर्ने -फोहर व्यवस्थापन र पलाष्टिक र सिसाको उचित व्यवस्थापन र नियन्त्रण गर्न अभियान संचालन गर्ने

घ.समावेशिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा

सामाजिक विकास अन्तर्गत समावेशिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-५ वर्ष मुनिका वालवालिकाहरुको संख्या २२२०(महिला १०१२ र पुरुष १२१६) -५ वर्षदेखि ५९ वर्ष सम्मको जनसंख्या १७९०१ (पुरुष ८८७२ र महिला ९०२९) -६० देखि माथीको जनसंख्या १७१९ (पुरुष ९१६ र महिला ८०३) -छाउ प्रथाको अभ्यास -महिला हिन्सा तथा बालविवाह सम्वन्धि जनचेतना -छुवाछुत तथा जातिय विभेद सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम -स्थानीय तहले वजेट कार्यक्रममा समान लगानी सामाजिक सुरक्षा भत्ताको व्यवस्था भएको	-जन चेतनाको कमि -लक्षित वर्गको निर्णायक तहमा सहभागिताको कमि -महिलाको सम्पत्तिमा स्वामित्वमा कमि -छुवाछुत तथा जातिय विभेद, बालविवाह, छाउ प्रथा लगायतको सामाजिक कुसंस्कार कायम रहनु -समावेशिकरणको वजेट तथा कार्यक्रमको कमि -कार्यक्रममा दिगोपनाको कमि -जेष्ठ नागरिकको जिवन यापनमा कठिनाई -बालवालिकाहरुलाई पौष्टीक आहाराको कमि	-स्थानीय तहमा समावेशि प्रतिनिधित्वको निति तर्जुमा गर्नुपर्ने -निगरानी समिति, स्वंसेवक र आमा समुह तथा अन्य सञ्जालहरुलाई विभिन्न तालिम एवं प्रशिक्षणको माध्यमबाट सक्रिय वनाउने -सामाजिक विभेद तथा छुवाछुतलाई निर्मुल गराउने -छाउ प्रथालाई क्रमश अन्त्य गर्दै लैजाने -वालश्रम तथा बालविवाहलाई निरुत्साहित एवं निर्मुल गर्नुपर्ने -नगर पालिका तथा वडा तहमा जेष्ठ नागरिकलाई सम्मान गर्ने -पैतृक सम्पत्तिमा समान अधिकारको कानुनी व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्ने -बालमैत्रि स्थानीय शासनको कार्यान्वयन गर्ने -घरेलु हिंसा अन्त्यकालागि ठोस पहल गर्ने

कला सँस्कृति र मेलमिलाप

सामाजिक विकास क्षेत्रको कला सँस्कृति र मेलमिलाप उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति

-शान्ति सुरक्षा तथा धनजनको सुरक्षाकोलागि ५ वटा प्रहरी चौकीको स्थापना -रत्यौली, हुड्के नाच, देउडा, मागल, तिज जस्ता संस्कृतिको अभ्यास भईरहेको -कालासिल्ला, सत्यदेवि,हलाढुङगा मालिका, थर्पुचाखा आदि महत्वपुर्ण धार्मिक क्षेत्र रहेको -परम्परागत प्रविधिहरु (घट्ट जातो, आरन, हलोकोदालो) को प्रयोग भईरहेको	-कला व्यवसायीक नहुनु -कला संस्कृतिको संरक्षण पवर्द्धनमा कमि -धार्मिक स्थलको संरक्षण र व्यवस्थापनमा कमि -प्रहरी चौकीमा जनशक्तिको कमि -घट्ट लगायत परम्परागत प्रविधिको संरक्षणको कमि -मेलमिलाप कर्ताहरुको कमि	-कला र संस्कृति व्यवसायीक हुनुपर्ने -कला र संस्कृतिको संरक्षण हुनु पर्ने -धार्मिक स्थलहरुको संरक्षण र प्रवर्द्धन हुनु पर्ने -घट्ट लगायत मौलिक प्रविधिको संरक्षण गर्नुपर्ने -मेलमिलाप कर्ता छनौट र तालिमको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने -प्रहरी चौकीमा जनशक्ति प्रयाप्त हुनु पर्ने

पूर्वाधार विकास :

यस नगरपालिका क्षेत्र भएर कर्णाली राजमार्गले लामो तथा छोटो दुरीका सार्वजनिक यातायात सञ्चालन भएको देखिन्छ । यहाँको कुल सडक सञ्जालको लम्बाई २०९५ किलोमिटर रहेको छ । यहाँ रहेका सडक खण्ड मध्ये सबैभन्दा लामो कर्णाली राजमार्ग सडकको करिब ४१ किलोमिटर लामो रहेको छ । नगरको समग्र विकासका लागि भौतिक तथा सार्वजनिक पूर्वाधारको आवश्यकता निर्विकल्प रुपमा रहेको हुन्छ । यसमा मूलतः बाटोघाटो, भवन, सिंचाई तथा नदि नियन्त्रण संरचना, सञ्चार प्रणाली पर्दछन् । यस नगरपालिकाको क्षेत्र भित्रका सवै वडाहरुमा कच्चि सडक पुगेको र वस्तीहरु पैदलमार्गले जोडिएको देखिन्छ । यहाँ रहेका सबै पैदल मार्गहरुको कुल योग १२ किलोमिटर रहेको छ । यस क्षेत्रमा वत्तिको लागि कर्णाली राजमार्गले छोएका स्थानहरुमा राष्ट्रिय प्रशारण लाईन प्रयोग गरिएको छ भने अन्य बस्तीहरुमा इन्धनको रुपमा विद्युत, मट्टितेल, सोलार, ग्यास तथा अन्य खालका स्रोत रहेका छन् । जस मध्ये सबै भन्दा बढी ६५९ घरपरिवारले विद्युत र २०६९ प्रतिशत घरपरिवारले सोलार प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । यस नगरपालिकामा उपलब्ध सेवा सुबिधा हेर्दा इलाका हुलाक संख्या २, अतिरिक्त हुलाक संख्या २, टेलिफोन टावर ३, मोवाइल टावर १, वाइफाइ टावर ४ रहेको छ ।

तिलगुफा नगरपालिकाको सडक तथा पुल, झोलुंगे पुल, भवन तथा सहरी विकास, उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, वैकल्पिक उर्जा, सञ्चार सम्बन्धी शिर्षकहरुमा विश्लेषण गरी संभावना, समस्या तथा नगरवासीले चाहेको विकासको अवस्थालाई देहाय बमोजिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क. सडक तथा यातायात

पूर्वाधार विकास अन्तर्गत सडक तथा यातायात उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-११ वटै वडामा कच्चि सडक संजाल पुगेको -कार्णाली राजमार्गको ४१ किलोमिटर सडक तिलागुफा नपा हुदै गएको -नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र २०९५ कि.मी. कच्चि सडक सञ्चालनमा रहेको -काठेपुल र झोलुङे पुल जम्मा २१ वटा रहेका	-कर्णाली राजमार्ग वाहेक अरु सवै सडक खण्डमा यातायातका साधनहरु पुगेपनि वर्षा याममा सुचारु नहुने -सडकहरु व्यवस्थीत नभएको -सडक पुगेको स्थानहरुमा पक्कि पुल नबनेको -निर्माण हुदैगरेका पक्कि पुल स्तरीय नभएका -झो.पु. तथा काठे पुल मर्मत संभार नभएको	-विद्यमान सडकहरुको नाली, पुल, कन्भर्ट विस्तार र स्तर उन्नती गर्ने -सवै प्रमुख पर्यटकिय स्थलहरुमा सडक संजाल जोड्ने -सडक पुगेको स्थानमा आबश्यक मात्रामा काठे पुल, झो.पु र ट्रस पुलको निर्माण गर्नु पर्ने -विद्यमान काठेपुलहरुको स्तरउन्नती गर्नु पर्ने

आवास, भवन तथा वस्ती विकास :

पूर्वाधार विकास अन्तर्गत आवास, भवन तथा वस्ती विकास उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-खरको छाना भएका घरहरु जम्मा १५०० -जस्तापाताको छाना भएका घरहरु जम्मा १३८६ -आधुनिक ढलान भएका जम्मा घरहरु ८० -सामान्य कटेरोमा बसोवास गर्ने घर परिवार जम्मा २२१ -काठको छाना भएको घरमा बस्ने जम्मा संख्या ७८१ -जनता आवास कार्यक्रमले आवास सहयोग गरेको १६०	-आवासिय घरहरु र सार्वजनिक भवनहरु भुकम्प प्रतिरोधि नभएको -घरहरु छरिएर विस्तार हुदै गएको -घर निर्माणमा स्थानीय कला र प्रविधि लोप हुदै गयको -सामान्य कटेरोमा वस्ने घरपरिवारलाई गास,वास र कपास व्यवस्था नभएको -पुराना काठका छाना भएका घरहरु जोखिम अबस्थामा रहेका -जनता आवास कार्यक्रमले सवै विपन्नहरुलाई नसमेटेको	-अति जोखिम वस्तीहरुको संरक्षणद्धारा जोखिम न्युनिकरण गर्ने -अति जोखिममा रहेका बस्ति र परिवारलाई स्थानान्तरण गर्ने -भुकम्प प्रतिरोधि घर बनाउन प्रोत्साहन गर्ने -सार्वजनिक तथा निजि भवन निर्माण गर्दा नगरपालिकावाट अनिवार्य नक्सा पास गर्ने -खरमुक्त छाना पालिका घोषणा गर्ने

विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा :

पूर्वाधार विकास अन्तरगत विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-राष्ट्रिय प्रसारण लाइनवाट विद्युत उपयोग गर्ने घरपरिवार संख्या ५६८ -सौर्य उर्जाबाट विद्युत उपयोग गर्ने घरपरिवार संख्या २०६९ -अधिकांस घरहरुमा धुवा रहित चुलोको प्रयोग भइरहेको	-धेरै जसो घरहरुमा विद्युत सेवा पुग्न नसकेको -विद्युतका पोलहरु व्यवस्थित नभएको -नयाँ प्रविधि र विद्युतको बहु उपयोग नभएको -बायो ग्याँस जस्ता प्रविधिको जडान नभएको -सौर्य उर्जाको प्रयोग व्यवस्थित हुन नसकेको -धुवा रहित चुलोको अझै विस्तार हुन नसकेको -राष्ट्रिय प्रसारण लाइन नियमित नभएको	-लघु जल विद्युत आयोजना निर्माण गरि विद्युत सेवा उपलव्ध गराउर्ने -उपभोक्ताको सहयोग र योगदानमा उपभोक्ताले नियमित मर्मत संभार गर्ने -सुधारीएको चुलो प्रविधि र उपयोग थप गर्ने -विद्युत नभएको बस्तिमा सोलार प्रणाली मार्फत विद्युत उपलव्ध गराउने -पशुपालन कृषक तथा उद्यमीहरुलाई बायो ग्याँस जडानकोलागि प्रोत्साहन गर्ने -राष्ट्रिय प्रसारण लाईन नियमित र व्यवस्थित गर्नकोलागि विद्युत प्राधिकरणलाई लेखिपठाउने

सूचना संचार तथा प्रविधि :

पूर्वाधार विकास अन्तर्गत विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-वडा नं. १ मा टेलिफोन टावर रहेको -वडा नं. २ मा मोवाइल टावर र वाइफाइ टावर रहेको -वडा नं. ३ मा वाइफाइ टावर रहेको -वडा नं. ४ मा इलाका हुलाक रहेको -वडा नं. ६ मा इलाका हुलाक र टेलिफोन टावर -वडा नं. ७ मा अतिरिक्त हुलाक रहेको	-मोवाइल टावरको उपलब्धता भए पनि घाम नलागेको समयमा सेवा सुचारु नहुने -उपयुक्त स्थानमा मोवाइलको रिपिटर टावर नभएको -लेनलाइन टेलिफोन सेवा उपलब्ध नभएको -नगरपालिकाको संचारको माध्यम नभएको -नगरपालिकाका गतिविधि, समाचार उपलब्धिहरुको नियमित प्रकाशन र प्रशारण नभएको	-नगरपालिकामा एफ.एम.रेडियो सेवा संचालन गर्ने -लेनलाइन टेलिफोन सेवा विस्तार गर्ने -इमेल तथा इनटरनेटको विस्तार र गुणस्तर अभिबृद्धि गर्न पैरवि गर्ने -जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरुलाई सुचना प्रविधि प्रयोग बारे क्षमता विकास गर्ने -मोवाइल रिपिटर टावरकोलागि पहल गर्ने

-वडा नं. ९ मा अतिरिक्त हुलाक रहेको -वडा नं. १० मा टेलिफोन टावर र वाइफाइ टावर रहेको -वडा नं. ११ मा वाइफाइ टावर रहेको	-सबै वडा कार्यालयमा वाइफाइ सेवा जडान भएता पनि नियमिति संचालनमा हुन नसकेको	-स्थानीय पत्रकारहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने

वन, वातावरण तथा विपद् :

यस नगरपालिकाको क्षेत्रमा जंगल क्षेत्र १३८६ हेक्टर, घासे भुमि ६०३ हेक्टर, झाडी बुट्यान ४५ हेक्टर रहेको छ। मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्रमा हुने वन तथा जैविक विविधता यस क्षेत्रमा विद्यमान रहेको देखिन्छ। जैविक तथा वनस्पतिको महत्वका जीव तथा वनस्पति मध्ये यो क्षेत्रमा रातो पाण्डा, कस्तुरी, झारल, रतुवा, चितुवा, भालु, घोरल, बँदेल जस्ता जनावर र डाँफे, मुनाल, कालिज, चाखुरा जस्ता चरा पाइने क्षेत्र चराहरुको वसोवास स्थलको रुपमा परिचित छ। जडिबुटीहरुमा लौठे सल्लो, पाखनवेद, हातेजडी, सतुवा, पाँचऔंले, अत्तिस, टिमुर र बाज, गुराँस, सल्लो, उत्तीस, देवदार लगायतका वनस्पति पाइन्छ। विपद जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको पाइन्छ। यस नगरपालिकाका अधिकाश घरहरु भुकम्प प्रतिरोधि नभएको देखिन्छ। बसोबास भएका बस्तीहरु अति भिरालो स्थानमा अवस्थित भएकाले विपद जोखिमको संवेदनसिलता बढदो पाइन्छ। यस मध्ये खडेरीको प्रभाव सवभन्दा बढी, दोश्रो र तेश्रोमा बाढी तथा पहिरो रहेको छ भने प्रभावका हिसावले बनडडेलो सातौं स्थानमा देखिएको छ।

तिलागुफा नगरपालिकाको वन तथा भू-संरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहरमैला व्यवस्थापन, जल उपन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी शिर्षकहरुमा विश्लेषण गरी संभावना, समस्या तथा नगरवासीले चाहेको विकासको अवस्थालाई देहायबमोजिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

क. वन तथा जैविक विविधता वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन अन्तर्गत वन तथा जैविक विविधता उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौति	सम्भावना उपयोग रणनीति

-यस नगरपालिकाको जंगल क्षेत्रले १३८६ हेक्टर जमिन ओगटेको छ -बलौटे जमिनले ४० व.कि.मी ओगटेको छ भने भिर चट्टा ३२ व.कि.मी. रहेको छ -झारी र बुट्यान क्षेत्रले ४५ हेक्टर जमिन र बाझो जमिन २७५ हेक्टर रहेको छ -घासे भुमि ६०३ हेक्टर रहेको छ भने खेति गरिएको जमिन १४९ वर्ग कि.मी. रहेको छ -पुर्वाधर विकास गर्नकोलागि आवश्यक पर्ने काठ तथा फर्निचर बाहिरबाट आयात गर्नु नपर्ने -विभिन्न प्रकारका जडिबुटिहरु सतुवा, कटुकी, पदमचाल,खिरौलो,यार्सागुम्वा, पाँचऔले, चिराइतो, वायोजडि, जटामसि, बन लसुन जस्ता जडिबुटिहरु पाइन्छ -विभिन्न जातका जंगली जनावरहरु थार, घोरल, झारल, रतुवा, चितुवा, बदेल, भालु, रेडपान्डा जस्ता जंगलि जनावरहरुको वासस्थान रहेको छ -विभिन्न जातका चराचुरुङ्गीहरु डाफे, मुनाल, कालिज, चाखुरा, सुगा, संगराइना, भ्याकुरा आदि जस्ता कैयन चराचुरुङ्गीहरुको वास स्थान रहेको	-बृक्षा रोपणकोलागि पानीको असुविधा -चेतनाको कमिले गर्दा वन विनास -चोरी शिकारी -अव्यवस्थित बन पैदावारको संकलन तथा कटान -आगलागिबाट बर्सेनी बनजंगलको क्षेति -संरक्षण व्यवस्थापनको ज्ञानको कमि, क्षमता, चेतना र सिपको अभाव -राष्ट्रिय बन संरक्षणमा ध्यान नजानु राष्ट्रिय सामुदायीक तथा कबुलियत बनमा उपलब्ध उत्पादित तथा संकलित जडिबुटीको अपरिपक्क अवस्थामा संकलन, प्रशोधन, बेचविखन कार्यमा संकलकहरु संलग्न -बनमा जडिबुटिको विविधता प्रकार उपलब्धताको अध्ययन, अनुसन्धान नभएको -जडिबुटि संकलनकोलागि रोक्का गर्ने, खुलाउने, परिमाणको लेखाजोखा, अनुगमन नियमित हुने नगरेको -कबुलियति बन तथा सामुदायीक बनमा खाली बाझो जमिनमा जडिबुटि तथा गैर काष्ठ बन पैदावरको नर्सरी नरहेको -जडिबुटि प्रशोधन केन्द्र व्यवस्थित नभएको -जरिबुटि संरक्षणको अभावमा चोरी पैठारी हुने समस्या -राजश्व करको दायरामा ल्याउन नसकेको	-बृक्षा रोपण, बन संरक्षण, व्यवस्थापन काठ तथा जडिबुटि प्रशोधनकालागि बन कार्ययोजनाको पुर्ण कार्यान्वयन -बहु उद्देश्य नर्सरी स्थापना गरि सिप प्रविधि स्थानीय स्तरमा प्रसार गर्नु -जडिबुटि भएको जंगलमा संकलक उपभोक्ताहरुलाई बृक्षा रोपण दिगो संकलन र प्रशोधन सम्बन्धि तालिम -बनपैदावरबाट अवैध निकासी रोक्न अनुगमन नियमनलाई क्रियाशिल र प्रभावकारी बनाउने -जडिबुटिको निर्यातलाई करको दायरामा ल्याउने निति निर्माण गर्ने -कवुलियति बन तथा सामुदायीक बनमा खाली बाझो जमिनमा जडिबुटि तथा गैरकाष्ठ बन पैदावरका नर्सरी स्थापना, बृक्षरोपण कार्यलाई अभियानका रुपमा अगाडि बढाउने -गैर कानुनि चरिचरण अतिक्रमण रोक्न पर्ने -कवुलियती तथा सामुदायीक वन समितिहरुको क्षमता अभिबृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु पर्ने -जडिबुटि खेतिलाई घरेलुकरण गर्न कृषकलाई प्रेरित गर्न अनुदानबाट प्रोत्साहित गर्ने -आवश्यक ठाउँमा जडिबुटि प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्नु पर्ने -चोरी पैठारी नियन्त्रण गर्न अन्तर स्थानिय तहमा समन्वय, चेकपोष्ट,संकलन कार्यविधि

		नियमन,अनुगमन संयान्त्र संरचना कियाशिल बनाउनु पर्ने

ख. भू तथा जलाधार व्यवस्थापन

वन, वातावरण तथा विपद् अन्तर्गत भू तथा जलाधार व्यवस्थापन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-बन्चुखोला, खल्लागाड खोला, नाग्मगाड, बालीगाड खोलाहरु जलाधार क्षेत्र भएको -जलाधार क्षेत्रमा बन, चरण तथा कृषि क्षेत्रको विबिधता रहेको र समिश्रण रहेको -जलाधार क्षेत्रमा समुदायबाट र परम्परागत रुपमा जल जंगल र जमिन संरक्षण तथा व्यवस्थापन प्रणाली विधमान रहेको	-सार्वजनिक जमिन प्रति जनचासो कम भएको -जलाधार क्षेत्रमा बनजंगल हरियाली क्षेत्र कम भएको -परम्परागत भू उपयोग प्रणाली ह्रासोन्मुख रहेको -बन बातावरण र जैविक विविधताको अध्ययन विना सडक तथा अन्य पुर्वाधारहरुको निर्माणमा बृद्धि भएको -जलाधारका श्रोतको संरक्षणमा कमि रहेको	-नांगो पाखा र प्रति जग्गामा बृक्षारोपण गरि हरियाली क्षेत्रको विकास गर्ने -जलबायु परिवर्तन अनुकुलनलाई जलाधार संरक्षणमा एकिकृत गरि संरक्षण गर्ने -चिस्यान कम हुने स्थानमा पोखरी सिंचाई, पाइप सिचाई, थोपा सिंचाईबाट रुख विरुवा र नर्सरी संरक्षण तथा बृक्षारोपण गर्ने -परम्परागत भू उपयोग प्रणाली संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने

-परम्परागत रुपमा व्यवस्थित भूउपयोग प्रणाली रहेको		-संरक्षणको स्थानीय निति तर्जुमा गरि कार्यन्वयन गर्ने

ग. वातावरण तथा स्वच्छता

वन, वातावरण तथा विपद् अन्तगर्त वातावरण उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-नगरपालिकाको धेरै जसो बस्तिहरु परम्परागत रुपमा रहेको -सुधारीएको चुलो प्रयोग गर्ने घरधुरीहरु १४०० -करेसावारी भएका घरधुरी १६० -खुल्ला ठाउँहरु भएको क्षेत्रहरु १० हेक्टर	-हरियाली क्षेत्र विस्तार, प्रवर्द्धन, करेसावारी, घेरवार कार्यक्रम नभएको - प्राय बस्ति हरु छरिएको । -फोहर मैला व्यवस्थापन गोठ नभएको -पोखरी संरक्षण तथा निर्माण स्वास्थ्य तथा सरसफाइ निति तथा कार्यक्रम नरहेको -नपा भित्रको सम्पुर्ण जमिनको मापन लगत र संरक्षण नभएको -सार्वजनिक जग्गाको अतिक्रमण बढेको	-बतावरण मैत्रि घर, बस्ति निर्माण, पुर्वाधार निर्माण, बातावरण मैत्रि कार्ययोजना बनाउनु पर्ने -एक घर, घरबारी बगैचा अभियानका रुपमा संचालन गर्नुपर्ने -सार्वजनिक खुल्ला क्षेत्रको पहिचान संरक्षण उपयोगी निति हुनु पर्ने -विपद जोखिम न्युनीकरण जलवायु अनुकुलन योजना तयार गर्नु पर्ने -फोहर मैला व्यवस्थापनकालागि डम्फीङ साइट निर्माण गर्नु पर्ने -सुधारीएको गोठ अभियान संचालन गर्नुपर्ने

घ. विपद व्यवस्थापन

वन, वातावरण तथा विपद् अन्तर्गत विपद व्यवस्थापन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-११ वटै वडाका बाढी पहिरोबाट प्रभावित क्षेत्र ५४ -सम्पुर्ण आगलागि घरधुरी संख्या ५० -चट्यांगबाट प्रभावित वडाहरुमा सवै वडा -महामारीबाट प्रभावित घरधुरी सवै वडाहरु -असिना प्रभावित सवै वडाहरु -हिमपातबाट प्रभावित सवै वडाहरु	-भवन मापदण्ड पालना नभएको हुँदा भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण हुन नसकेको -धेरै जसो वडाका वस्तिहरु छरिएर रहेका -भूजोखिम सम्वेदनशिलता सुरक्षित वस्ति विस्तार, जग्गाको उपयोग, घर बनाउने परिपाटी मापदण्ड निर्धारण	-नगरपालिका स्तरमा विपद पुर्व, विपद समय र विपद पश्चात गर्नु पर्ने सचेतना कार्यक्रम गर्ने -आवश्यक आपतकालिन सामाग्रिहरुको भण्डारण गर्ने -भौतिक तथा मानविय श्रोत परिचालन योजना बनाउनु पर्ने

-सवै वडाहरु खडेरी प्रभावित रहेका छन -हुरी बतासबाट सवै वडाहरु प्रभावित हुने गरेका छन ।	निति तथा योजना भए पनि कार्यान्वयन नभएको -भूक्षय तथा नदि कटान हुने स्थानको मापन, लेखाजोखा हुन नसकेको -बस्ति बसोवास योजना नभएको -विपद जोखिमकालागि पुर्व तयारीका योजना नभएको	-सुरक्षित घरको निर्माण जोखिम युक्त स्थानको पहिचान व्यवस्थित वस्ति योजना बनाउने -भवन मापदण्ड पुरा गर्न भवन संहिता, कानुन पुर्णरुपमा कार्यान्वयन गराउने -समुदायमा आधारित विपद जोखिम न्युनिकरण, विपद व्यवस्थापन योजना बनाउने -भूक्षय नियन्त्रण योजना, नदिकटान रोकथामकालागि तटबन्धका योजना कार्यान्वयन गर्नुपर्ने -सुरक्षित वस्ति विकास योजना बनाउनु पर्ने

सुशासन तथा संस्थागत :

नगरपालिकाको विकासकालागि संगठनात्मक अवस्था हेर्दा नगरसभा, नगरकार्यपालिका, विषयगत शाखा वडा कार्यालय र विषयगत समितिहरु रहेका छन् । नगरपालिकामा १ जना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, १ जना लेखापाल, प्रत्येक शाखामा शाखा प्रमुखहरु, तह ४ र ५ का कर्मचारीहरु र ४ जना कार्यालय सहयोगीहरु रहेका छन् । वडा कार्यालयहरुमा वडा सचिव, कृषि प्राविधिक, भेटेनरी प्राविधिक र कार्यालय सहयोगी समेत रहेका छन । यस नगरपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, प्रहरी चौकी, कृषि, हुलाक, वन, खाद्य तथा पशु सेवा केन्द्र जस्ता सरकारी कार्यालयहरुले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् तिलागुफा नगरपालिकाको मानव संसाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, संस्थागत पूर्वाधार, नागरिक वडापत्र, सेवा प्रवाहका मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रविधीको प्रयोग, राजस्व परिचालन, वित्तीय अनुशासन, आन्तरिक लेखा परिक्षण तथा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, अन्तिम लेखा परीक्षण, सूचना तथा सञ्चार व्यवस्थापन सम्बन्धि शिर्षकहरुमा विश्लेषण गरी संभावना, समस्या र संस्थागत विकास तथा सुशासनका लागि अवलम्बन गर्नु पर्ने रणनीतिक देहाय बमोजिमाको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

स्थानीय कानून तथा नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन

सुशासन तथा संस्थागत विकास अन्तर्गत स्थानीय कानून तथा नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास :

सुशासन तथा संस्थागत विकास अन्तर्गत संस्थागत तथा मानव संसाधन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-गुनासो पेटिका गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था रहेको	-केहि वडामा नागरिक बडापत्र नभएको	-नागरिक बडापत्रको स्थापना भइ सेवा प्रवाहमा सहज हुनुपर्ने

-सार्वजनिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई भएको -संवैधानिक तथा संघीय कानून अनुसार दहायमा उल्लिखित स्थानीय ऐन, विनियावली, कार्यविधीहरु तर्जुमा भई कार्यान्यिनको प्रक्रियामा रहेका -स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन .... तयार भएको -स्थानीय तहको आथिक ऐन ..... तयार भएको -स्थानीय पूर्वाधार ऐन .... तयार भएको -न्यायिक समिति कार्यविधि ऐन .... तयार भएका -स्थानीय तहको विनियोजन ऐन .... तयार भएको - स्थानीय सहकारी ऐन .... तयार भएको **नियमावलीहरु** -स्थानीय शिक्षा नियमावली .... तयार भएको -नगर कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियामावली .... तयार भएको -नगर कार्यपालिका (कार्य सम्पादन) नियामावली .... तयार भएको -नगरपालिकाको निर्णय वा आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणिकरण -(कार्यविधि) नियमावली तयार भएको **कार्यविधिहरु** -करार प्राबिधिक कर्मचारी व्यस्थापन गर्ने कार्यविधि ... तयार भएको -बैठक संञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि .... तयार भएको	-सेवाग्राहीको सन्तुष्टी मूल्याङ्कन परिपाटीको कमी रहेको -सामाजिक उत्तरदायित्वमा कमी रहेको -दण्ड र पुरस्कारको ब्यबस्था नभएको -लैगिंकमैत्रि बजेट तर्जुमा नभएको -स्थानीय कानून (ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिका, कार्यविधिको) तर्जुमा पूर्ण रुपमा कार्यन्वयन नभएको -..... रु बेरुजु रहेको	-उपभोक्ता समिति परिचालन कार्यविधी तर्जुमा गरी कार्यन्वयन गर्ने -लैगिंक मैत्रि बजेट तर्जुमा अनिवार्य गनुपर्ने -सामाजिक सदभाव कायम गर्न उन्मुख हुनुपर्ने -निर्वाचित पदाधिकारी र कर्मचारीको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन अनुगमन सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि गर्ने स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रका विषयमा आवश्यकता अनुसार ऐन नियम, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधि तर्जुमा गर्ने -गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था गर्ने -स्थानीय कानून (ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिका, कार्यविधिको) तर्जुमा पूर्णरुपमा भै कार्यान्वयन गरिएको हुनेपर्नेछ

-नपाका पदाधिकारीहरुको आचारसंहिता .... तयार भएको वाल क्लव । संजाल तथा सहजीकरण निर्देशीका .... तयार भएको ।		

ग. श्रोत परिचालन

सुशासन तथा संस्थागत विकास अन्तर्गत स्थानीय वित्त तथा श्रोत परिचालन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-नगरपालिकाको वार्षिक आन्तरिक आय रकम रु २३१९८८४.६३ -संघिय सरकारवाट राजश्व बाडफाँड तर्फको प्राप्त रकम रु. ८७७९७१०० -प्रदेश सरकार राजश्व वाडफाँडबाट प्राप्त रकम रु. ४४७००० -वित्तिय सामानीकरण संघिय प्राप्त रकम रु. ९८५००००० -वित्तिय सामानीकरण प्रदेश प्राप्त रकम रु. ११३९६००० -शसर्त अनुदान संघिय सरकार चालु प्राप्त रकम रु. २१०३२९५९९ -शसर्त अनुदान पुजिगत प्राप्त रकम रु.१११००००० संघिय -विशेष अनुदान रकम रु. २०००००० प्रदेश -समपुरक अनुदान रकम रु. १९९००००० प्रदेश - प्रदेश सशर्त पुजीगत १६५००००० - सशर्त अनुदान चालु प्रदेश ७५७०००० -नगरपालिकाको कुल वार्षिक वजेट स, सु सहित रु. ६४९१९९७६६	-आन्तरिक श्रोतको आधारमा आय ज्यादै न्युन रहेको उत्पादनमुलक लगानीमा कमि -कर योग्य उद्योग कलकारखाना नभएको -वित्तिय कारोवारको अवसरमा कमि -विकास साझेदारीको लगानीमा कमि -निजि क्षेत्रको लगानी न्युन रहेको -समुदायको लगानी गर्ने विश्वासिलो वातावरण सृजना नभएको -नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानी सारै न्युन रहेको	-एकिकृत सम्पत्तिकर, व्यवसाय कर, बहाल कर र दस्तुर संकलन व्यवस्थित गर्ने -कृषि उत्पादन, पशुपालन र स्थानीय उद्योग तथा व्यवसायलाई व्यवसायीक बनाउने -घरेलु र कुटिर उद्योग संचालन गर्ने -विकास साझेदारबाट ठुला तथा मझौला उद्योगमा लगानीको बातावरण सृजना गर्ने -नागरिकलाई उत्प्रेणा जगाई स्थानीय परियोजनामा लगानी गर्न विश्वस्त गर्ने -स्थानीय राजश्व ऐन तर्जुमा गर्ने -करको दायरालाई फराकिलो गराउने

योजना तर्जुमा, अनुगमन मूल्याङ्कन

सुशासन तथा संस्थागत विकास अन्तर्गत योजना व्यवस्थापन उपक्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनैाति	सम्भावना उपयोग रणनीति
-घरधुरी तथा बस्तुगत विवरण तथ्यांक सहित बस्तुगत विवरण तयार भएको -आवधिक योजना तर्जुमा कार्यविधि तयार भई स्वीकृत भएको -अनुगमन मुल्यांकन समिति गठन भई क्रियाशिल रहेको -बार्षिक तथा आबधिक योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न ५ वटा विषयगत समिति गठन गरि योजना तर्जुमा भैरहेको	-आम नागरिकको सहभागितामा कमि रहेको -योजना तर्जुमा व्यवहारिक र व्यवस्थित नभएको तथा निश्पक्षतामा कमि रहेको -स्वीकृत आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यन्वयनमा योजना गुणस्तरको कमि रहेको -योजना तर्जुमा समितिमा विषयगत विज्ञको कमि रहेको -योजना नतिजाको खाँका नहुँदा सुचक नभएको र अनुगमनमा कमि रहेको	-आम नागरिकलाई भेला गराई धेरै जनसंख्या तथा घरधुरीलाई लाभहुने आयोजना तथा प्राथमिकता निर्धारण र छनौट गर्ने -आवधिक योजनाको लक्ष्य तथा रणनितिको आधारमा नतिजा खाकामा योजना तर्जुमा गर्ने -योजना बनाउदा दुरदृष्टि निस्पक्षेता र विषयगत विज्ञता कायम गर्ने -गुणस्तरकालागि अनुगमन सुचक तयार गर्ने -आवधिक ऐनमा योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्यांकन सम्बन्धि नियमावलि निति निर्देशिका र कार्यनिति बनाउनु पर्ने -स्थलगत अनुगमन प्रक्रियामा विषय विज्ञ अनिवार्य सहभागिता गर्ने -अनुगमनबाट आयको प्रतिवेदन र निष्कर्ष सार्वजनिक गर्ने

परिच्छेद : योजनाको अवधारणा र प्रारुप

यस परिच्छेदमा आवधिक योजनाको दीर्घकालीन सोच, प्राथमिकता तथा रणनीति र कार्यनीति प्रस्तुत गरिएकोछ ।

दीर्घकालीन सोच :

आवधिक योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठीमा सहभागीहरु माझ गरिएको छलफल, विषयविज्ञको सुझाब तथा परामर्शका आधारमा तयार गरिएको विकासका संभावना, अग्रणी क्षेत्र, तिलागुफावासीले चाहेको अवस्थालाई केन्द्रमा राखी दीर्घकालीन सोच देहाय अनुसार निर्धारण गरिएको छ :

“कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र संचार समुन्नत तिलागुफाको लागि सबल स्थानीय सरकार”

कृषि, पर्यटन, रोजगार, शिक्षा, स्वस्थ्य, उद्योग, व्यवसाय, सिप विकास र बजारीकरणलाई विषेश प्राथमिकतादिई राज्यका तिनै तहका सरकारहरु मध्ये संघ तथा प्रदेश सरकारले भौतिक पुर्वाधार विकासका क्षेत्रमा लगानी गर्ने आयोजनाहरु संबन्धित सरकारलाई प्रस्ताव गर्दै आगामि दिनहरुकालागि यस नगरपालिकालाई संघ तथा प्रदेश सरकारलाई नियमित रुपमा प्राप्त हुने राजश्व बाडफाड तथा वित्तिय समानीकरण अनुदानको मात्रामा व्यपक कटौति भै आएकोले बस्ति स्तरबाट प्रस्ताव गरिएका योजना तथा कार्यक्रमलाई सतप्रतिशत कार्यन्वयन गर्न सकिने अवस्था नरहेता पनि सो आयोजनाको प्रभावकारी कार्यन्वयनकालागि संघ, प्रदेश र विकास साझेदार सँग समन्वय गर्ने निति अवलम्बन गरिएको छ ।

जमिनको उपयुक्त उपयोग तथा रुपान्तरणीय आधुनिक कृषि, प्राकृतिक श्रोतको अधिकतम तथा व्यवस्थित परिचालन, धार्मिक तथा प्राकृतिक पर्यटन, गुणस्तरिय तथा व्यवसायिक शिक्षा, उद्यम व्यवसाय सिर्जना तथा विकास र बजार तथा व्यवस्थित पूर्वाधार विकास मार्फत सुखी, खुशी, समृद्धि तिलागुफाको परिकल्पना गरिएको छ । यसको प्राप्तकि लागि नपामा पर्याप्त श्रोत परिचालन र सुशासन तथा संस्थागत विकासवाट दीर्घकालीन सोच सम्म पुग्ने माध्यम रहनेछ ।

लक्ष्य तथा उद्देश्य :

तिलगुफाको समष्टिगत विकासका लागि तिलागुफा बासीको आय, रोजगारी, खाद्य सुरक्षा र जीवनस्तरमा दिगो तथा गुणात्मक सुधार गर्ने मुख्य लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ । साथै यस योजनाले तिलागुफाको विकास लक्ष्य प्राप्त गर्न देहायअनुसारको उद्देश्य निर्धारण गरेको छ :

- कृषि, पशुजन्य र औद्योगिक उत्पादन एवम् उत्पादनशील सेवा सुविधाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने ।
- स्थानीय स्वास्थ्य, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा सेवाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने
- स्थानीय पूर्वाधार र संरचना, बजार तथा आवास व्यवस्थित, सुरक्षित र दीगो बनाउने ।
- वन, जैविक विविधता तथा वातावरणीय श्रोतको संरक्षण र दीगो उपयोग गर्ने ।
- नगरपालिका र स्थानीय सरोकारवालाको कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाहको स्तर बृद्धि गर्ने ।

प्राथमिकता तथा रणनीतिहरु :

नगरपालिका क्षेत्रको समष्टिगत विकासकालागि आवधिक योजनाले देहाय अनुसारका विषय क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता दिई विकास प्रयासलाई संचालन गर्ने रणनीति अवलम्बन गरिने छ ।

- कृषि, पशु उत्पादन तथा जडिबुटीको व्यवसायीकरण र विविधिकरण, पर्यटन र उद्योग र व्यवसायको सिर्जना र विकासद्धारा दीगो रोजगारी तथा आर्थिक बृद्धि गर्ने ।
- गुणस्तरीय र व्यवसायिक शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा तथा सशक्तिकरण द्धारा स्वथ्य, दक्ष र सीर्जनशिल मानव संशाधनको विकास गर्ने ।
- व्यवस्थित यातायात तथा बजार, आवास, स्वच्छ उर्जा तथा संचारका पूर्वाधारको विकासद्वारा अन्तर सम्वन्ध विकास र सेवा सुविधास्तर र पहुँच बृद्धि गर्ने ।

- वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन, समावेशीकरण, सुशासन तथा सदाचार प्रवर्धनलाई स्थानीय तहको विकास
- प्रक्रियामा एकीकृत गरी विकास नतिजालाई समावेशी, उत्थानशील र दीगो बनाउने ।

नतिजा तालिका :

नगर विकासका प्रयासहरुलाई एकीकृत गरी नगर विकासको सोच तर्फ डोऱ्याउन तथा लक्ष्य प्राप्त गर्न नतिजामूलक योजनाको ढाँचामा एकीकृत स्वरुपको आवधिक योजना तर्जुमा गरिएको छ। नतिजामूलक ढाँचा परिवर्तनको सिद्धान्त अनुसार तयार गरिएको छ। योजनामा स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रलाई आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार विकास, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास र सुशासन क्षेत्रहरुमा एकीकृत गरिएको छ। परिवर्तनको सिद्धान्त अनुसार तयार गरिएको नगरपालिकाको समष्टिगत विकासको एकीकृत नतिजा तालिका देहायअनुसार रहको छ।

तिलागुफा नगरपालिकाको आवधिक योजनाको तालिका

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्टयाईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई	०८०/८१	०८४/८५	०८५/०८६		
लक्ष्य: तिलागुफा बासीको आय, रोजगारी, खाद्य सुरक्षा तथा जीवनस्तरमा गुणात्मक र दीगो सुधार गर्ने	प्रति व्यक्ति बार्षिक आय ५० हजार भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार	प्रतिशत	६०	४०	३०	ं वस्तुगत विवरण -प्रोफाइल) -अध्ययन प्रतिवेदन -मूल्याङ्कन प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	
	आफ्नो उत्पादन र आम्दानीबाट ९ महिना देखि वर्षभरी खान पुग्न परिवारे	प्रतिशत	१४	१८	२०		
	खाद्यान्न उत्पादन धान, मकै, गहु, जौ	क्वि	३२५००	३५०००	३६०००		
	प्रति व्यक्ति खाद्यान्न उत्पादन वार्षिक	केजि	१००	२०५	३००		
	आम्दानीको दुई तिहाईभन्दा बढी खर्च खानामा खर्च गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	१५	१०	५		
	साना किसान तथा उत्पादकको औषत वार्षिक आय	रु. हजारमा	३००	३५०	६६०		
	जमिनको उत्पादकत्व प्रति हेक्टर (वार्षिक औषत कुल कृषि उत्पादन)	रु. हजार	५	५.५	७		
	स्नातक तह उतीर्ण जनसंख्या	जना	४४१	७५०	१२३०		
	व्यवसायिक प्राविधिक सीपयुक्त दक्ष व्यक्ति	जना	१८०	२२५	३२०		
	कम तौल भएका ५ बर्षमुनीका बालबालिका	प्रतिशत	२	१	०		
	मापदण्डअनुसार बनेका आवास घर	संख्या	८०	१३०	२५०		
	पक्की सडकमा पुग्न लाग्ने औषत समय	घण्टा	३०	२०	१०		

	रुख विरुवाले ढाकेको वा हरियाली क्षेत्र	हेक्टर	१९९०	२२००	२३००		
	नगरपालिकाको नीति, कानून निर्णय र सेवा प्रवाहबाट सन्तुष्ट सेवाग्राही	प्रतिशत	६०	८५	९५		
	बजार केन्द्रमा पुग्न लाग्न औषत समय	मिनेट	४५	३०	२०		
असर १ : कृषि, पशुजन्य र औद्योगिक उत्पादन एवम् उत्पादनशील सेवा सुविधाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने ।	गैर कृषि पेशा (उद्यम, व्यापार र जागिर) मा निर्भर	जनसंख्या	१०५८	१८२०	२५६०	- नगर बस्तुगत विवरण - प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	-राजनितिक स्थिरतासहित संघिय शासन व्यवस्था संस्थागत हुने -संघिय प्रणाली अनुसार संघ प्रदेश र स्थानीय निति र कानुन तर्जुमा हुने छ । -सरकारी गैर सरकारी र निजि क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुने छ । -जल बायुवायु परिवर्तन र विपदको असर न्युन हुने छ । -वस्ति एकिकृत र सुरक्षित हुने छ ।
	कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न	प्रतिशत	५५	६०	६२		
	कृषि उपजहरुको बार्षिक मूल्य (एकमुष्ट)	रु. हजार	४०००	६०००	९०००		
	पशुपंक्षी र सोजन्य उत्पादन मूल्य (बार्षिक)	रु.हजार	६०००	८०००	१२०००		
	उद्योग तथा व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति	जना	४५०	६००	८००		
	निकासीजन्य उद्योग	संख्या	२	४	७		

नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु्**						
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु्**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		
	भमण गर्ने बाार्षिक पर्यटक (वाह्य)	संख्या	४८०	६५०	१२५०		-
	भ्रमण गर्ने बाार्षिक पर्यटक (आन्तरिक)	संख्या	९१६३	१२७८	१६७४		
	पर्यटन र सेवामूलक व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति	जना	४५०	६००	८००		
	वैकमा खाता हुने तथा सेवा उपयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	९०	९५	१००		
	उत्पादन र बजारीकरण सहकारीमा आवद्ध सदस्य	संख्या	३२०	५८०	१२००		
	प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका व्यक्ति	जना	३२०	४८०	६२०		
प्रतिफल १.१: कृषि उत्पादन क्षेत्र विस्तार हुने, उत्पादकत्व वृद्धि एवं व्यवसायिक कृषिको विकास हुनेछ ।(कृषि	कृषिका लागि उपयोग भएको जमिन	रोपनी	३६९९६	३८०००	३८५००	नगर वस्तुगत विवरण -प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-कृषि विकास रणनितिको कार्यान्वयन हुने छ । -सरकारी, गैसस र निजि क्षेत्रको कार्यक्रम र लगानीमा बृद्धि हुने छ । -कृषि सेवा तथा प्रबिधि प्रवाहमा बैकल्पीक प्रणालीको प्रयोग हुने छ ।
	व्यवसायिक उत्पादनमा संलग्न कृषक	संख्या	८९७५	११०००	१२०००		
	मार्सीधान व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	२४०००	२५०००	२५५००		
	जौ व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	५०००	६०००	६५००		
	गहुँ व्यवसायिक क्षेत्र	रोपनी	२२०००	२४०००	२४५००		
	सिमी व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	३१८०	३५००	३६००		
	फापर व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	६०	१२०	१५०		

विकास तथा विस्तार)	आलु व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	३०००	३५००	३७००		-बजार अवधारण अनुसार कृषकको नेतृत्वमा कृषि अनुसन्धान र प्रविधि हस्तानान्तरण हुने छ -जलवायु परिर्वतन तथा विपद् असर न्युन हुने छ। -कृषि बाताबरणिय ह्रास कम हुने छ।
	स्याउ व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	८३०	१०००	११००		
	ओखर व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	१५	५०	६०		
	तरकारी व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	१६८०	२०००	२१००		
	व्यवसायिक जडिबुटी खेतिबाट आम्दानी लिने परिवार	संख्या	९८	१५३	२१०		
	अगुवा वा व्यवसायिक कृषक	संख्या	१०	२०	२५		
	क्रियाशिल ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटिए)	संख्या	०	१०	१५		
	स्थानीय व्यवसायिक कृषि फार्म	संख्या	२०	३०	४३		
	सक्रिय व्यवसायिक कृषक सूमह	संख्या	१०	२०	२५		
	खाद्यान्न (धान, मकै, गहुँ र जौ) उत्पादन	क्वि	३२५००	३५०००	३६०००		
	तरकारी उत्पादन	क्वि	२०००	४०००	४५००		
	फलफुल उत्पादन	मे.ट.	९००	१०००	१०५०		
	मह उत्पादन	के.जि.	४९०	६००	६५०		
	ऊन उत्पादन	मे.ट.	१२३५३	१३२५०	१४५५०		
	दुध उत्पादन	मे.ट.	४६३	८५६	९७६		
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०७९/८० सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८३/८४**	**०८४/८५**		
	कम्पोष्ट र जैविक मल उत्पादन	मे.ट.	१५०००	२००००	२१०००		
	व्यवसायिक कृषि नर्सरी	संख्या	१३	२०	२२		
	कृषि सहकारी संस्था	संख्या	३६	४०	४२		
	सहकारीमा आवद्ध कृषक	संख्या	२०७६	२४००	२५००		
	रष्टिक स्टोर	संख्या	-	३	४		
	कोल्ड स्टोर	संख्या/मेट	-	३	५		
	उन्नत विउ, जैविक मल र विषादी प्रयोग गर्ने, आधुनिक कृषि प्रविधि प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	३५	५०	६०		
	कृषि उपज संकलन तथा बजार प्रवर्धन केन्द्र	संख्या	४	८	१०		
प्रतिफल १.२ सिंचाई सुविधाको विस्तार तथा प्रवर्धन भएको	१२ है महिना सिंचाई हुने क्षेत्र	रोपनी	२८१६१	३७०००	४००००		
	प्रयोगमा आएका सिचाई प्रविधि (सतह, पोखरी,	संख्या	१०	१५	२०		
	सुचारु सिंचाई आयोजना (कुलो)	संख्या	१६	२१	२३		

हुनेछ । (सिंचाई)							
प्रतिफल१.३ व्यवसायिक पशुपालनको विकास एवं पशुपंक्षीजन्य उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ । (पशुपालन, सेवा तथा विकास)	व्यवसायिक पशुपालनमा संलग्न परिवार	संख्या	१८७५	२५००	३५००	नगर वस्तुगत विवरण -प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयन हुनेछ । -सरकारी, गैसस र निजी क्षेत्रको कार्यक्रम र लगानीमा बृदिहुनेछ। -पशु सेवा र प्रविधी प्रवाहमा वैकल्पिक प्रणालीको प्रयोग हुनेछ । -जलवायु परिवर्तन तथा विपद असर न्यून हुनेछ।
	बार्षिक खरिद बिक्री भेडा, खसी, बोका	संख्या	२५००	३५००	४०००		
	व्यवसायिक पशुपालन फर्म	संख्या	७९	८५	९०		
	भुइघाँसको व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	-	४०	६०		
	सक्रिय पशुपालन समूह	संख्या	१५	२०	३०		
	व्यवस्थित चरन क्षेत्र	संख्या	५	७	८		
	नश्ल सुधार तथा उपचार केन्द्र	संख्या	१	५	१०		
	क्रियाशिल ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	संख्या	२	५	१०		
	पशुपालन सम्बन्धी उपलब्ध प्रविधि, (खोप, कृत्रिम प्रजनन, क्यासट्रेसन....) उपयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	४०	६०	७०		
	सुचारु कृत्रिम गर्भाधान केन्द्र	संख्या	१	२	४		
	दुग्ध चिस्यान केन्द्र/संकलन केन्द्र	संख्या					
प्रतिफल १.४: उद्योग व्यवसायको सिर्जना तथा व्यवसायिक उत्पादनमा वृद्धि हुनेछ ।	चालु लघु उद्योग	संख्या	०	२१५	३००	-	
	चालु घरेलु उद्योग	संख्या	१	५	११		
	चालु साना उद्योग	संख्या	७	१८	२५		
	सुचारु व्यापार व्यवसाय	संख्या	२२४	३००	४००		
नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु						जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)		पुष्टयाईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६		
(उद्योग, व्यापार तथा बजार व्यवस्थापन)	उद्यम सृजना र विकास सम्बन्धी तालिम प्राप्त उद्यमी	संख्या	२४०	३५०	५००	प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	कानून तथा नीति तत्काल तर्जुमा भई कार्यान्वयन हुनेछ । -निजी क्षेत्र बीच स्वस्थ्य प्रतिस्पर्धा हुनेछ ।
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त व्यक्ति	संख्या	२६०	३२०	४५०		
	जडिबुटी संकलन केन्द्र	संख्या	२	४	५		
	सुचारु जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र	संख्या	१	२	४		
प्रतिफल १.५: पर्यटकीय स्थलको पहिचान तथा	व्यवस्थित पर्यटकीय स्थल	संख्या	१८	२४	२६	नगर बस्तुगत विवरण अनुगमन प्रगति प्रतिवेदन	-संघिय संरचना अनुसार प्रयटन प्रर्वधन संम्बन्धी संघीय कानून तथा नीति तर्जुमा हुनेछ ।
	व्यवस्थित होमस्टे र ग्रामीण पर्यटकीय गाउँ	संख्या	१	३	५		
	उपलब्ध पर्यटकीय सेवा र सुविधाको प्रकार	संख्या	५	७	९		

पर्यटकीय सेवा तथा सुविधाको प्रवर्धन भएको हुनेछ । (पर्यटन विकास)	पर्यटकीय स्तरको होटेल तथा रेष्टुरेण्ट	संख्या	२०	४०	६०		-क्षेत्रीय अवधारणा अनुसार -संघ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकार, विकास साझेदार / नीजि क्षेत्रबाट पर्यटन विकासमा लगानी हुनेछ।
	कृषि पर्यटन संचालन स्थान	संख्या	१५	२०	३०		
	तालिम प्राप्त टुर गाइड	संख्या	३	१०	१५		
	व्यवस्थित वनभोज तथा पार्क	संख्या	१६	१९	२५		
	स्तरोन्नति गरिएका पर्यटकीय सम्पदा	संस्था	१२	१८	२६		
	तालिम प्राप्त कुक तथा वेटर	संख्या	४	८	१२		
	संचालित तथा व्यवस्थित पदमार्गको लम्वाई	कि.मि.	४०	५५	६५		
प्रतिफल १.६: सहकारी विस्तार एवं बैकिंग सेवा तथा सुविधाको पहुँचमा अभिबृद्धी हुनेछ । (बैङ्क, सहकारी तथा बित्तीय सेवा)	सुचारु वैक तथा वित्तीय संस्था	संख्या	६	८	१०	-नगर वस्तुगत विवरण -प्रोफाइल) -/गति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघिय संरचना अनुसार वित्तीय सेवा प्रदायकको सेवा समायोजन हुनेछ । -वित्तीय सेवा र सुविधा स्थानीय तहमा विस्तारहुनेछ ।
	सेवा सुचारु वैक शाखा तथा वित्तीय सेवा प्रदायक	संख्या	१	२	४		
	उपलब्ध कारोबारको किसिम (बचत र लगानी, रेमिट, मुद्रा सटही, व्यवसायिक परामर्श)	संख्या	१	३	५		
	सहकारी संस्था	संख्या	३०	३५	३७		
असर २: स्थानीय स्वास्थ्य, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा सेवाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने ।	५ वर्ष माथिको कुल साक्षर जनसंख्या	प्रतिशत	५६	७५	८०	नगर बस्तुगत विवरण प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	राजनितिक स्थिरतासहित संघिय शासन व्यवस्था संस्थागत हुने छ । संघिय प्रणाली अनुसार संघ प्रदेश र स्थानीय निति र कानुन तर्जुमा हुने छ । निजि क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुने छ । सामाजिका सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद निति र लक्षित कार्यक्रममा निरन्तरता दिने
	पुरुष साक्षरता	प्रतिशत	६५	७४	८४		
	महिला साक्षरता	प्रतिशत	५४	६५	८०		
	आधारभुत विद्यालयमा पहुचको औषत समय	मि.	४५	३०	२०		
	प्राविधिक शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी	संख्या	१२०	२६०	३००		
	उच्च शिक्षाप्राप्त विद्यार्थी	संख्या	२९२	४२५	५३०		
	३० मिनेटभित्र स्वास्थ्य सेवामा पहुँच भएका घर परिवार	परिवार	३१६	२१५	१८५		
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल पुग्न लाग्ने औषत समय	मिनेट	३०	२०	१०		
	घरमा धाराको पानी उपयोग गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	७६४	१०३०	१५२०		
	सरसफाई सेवा र सुविधा उपलब्ध परिवार	संख्या	६२५	९२५	११७५		

	स्नातक तह उत्तीर्ण गर्ने महिला	संख्या	८२	१८०	२७५		
	स्थानीय समिति/संरचनाको नेतृत्वदायी पदमा महिला तथा अन्य लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व	संख्या	२५	३३	७५		
	जिल्ला/क्षेत्रीयस्तर व्यवसायिक खेलाडी	संख्या	१५	२०	३०		
	पूर्व प्रसूति सेवा ४ पटक प्राप्त गर्ने महिला	प्रतिशत					
	जीवनपयोगी सीप प्राप्त तथा क्लब, सञ्जालमा आवद्ध युवा	संख्या					
प्रतिफल २.१: आधारभुत, माध्यामिक तथा प्राविधिक शिक्षामा सहज पहुँच र शैक्षिक गुणस्तर अभिबृद्धि भएको हुनेछ । (शिक्षा तथा मानव संशाधन)	विद्यालय वाहिर रहेका (५-१५ वर्ष) बालबालिका	संख्या				-नगर बस्तुगत विवरण -भैक्षण प्रतिवेदन -अनुगमन प्रतिवदेन -विद्यालय सुधार योजना प्रतिवेदन	- संघिय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय निति र कानुन तर्जुमा हुने छ । - अभिभावक तथा स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागितामा अभिबृद्धि हुने छ । - सरकारी, गैर सरकारी र निनि क्षेत्रको लगानी र कार्यकममा बृद्धि हुने छ । - नगरपालिकावाट सामाजिक सुरक्षा सकारात्मक विभेद र लक्षित वर्ग कार्यक्रम तर्जुमा र पालना हुने छ । - स्थानीयस्तरमा सरकारी नागरिक समाज र समुदायको सहकार्य र समजदारीमा हुने छ ।
	आधारभुत विद्यालय संख्या	संख्या	२६	३१	४२		
	माध्यामिक विद्यालय संख्या	संख्या	१२	१६	२१		
	प्रारम्भिक बाल कक्षामा अध्ययनरत ४-५ बर्ष सम्मका बालबालिका	संख्या	८६९	१०००	११००		
	कक्षा ८ को उतीर्ण दर	प्रतिशत	५२	६६	७५		
	कक्षा १० को उतीर्ण दर	प्रतिशत	४६	६५	८५		
	कक्षा ८ सिकाई उपलब्धी दर	प्रतिशत	५७	६९	८७		
	माविको सिकाई उपलब्धी दर	प्रतिशत	५९	७४	९५		
	आधारभुत विद्यालय को निरन्तरता दर	प्रतिशत	७०	८५	९५		
	मावि को निरन्तरता दर	प्रतिशत	६५	७५	९०		
	आधारभुत विद्यालय खुद भर्नादर	प्रतिशत	८०	९०	९९		
	मावि खुद भर्नादर	प्रतिशत	८५	९१	९७		
	बालमैत्री सिकाइ विधि अवलम्बल गर्ने विद्यालय	प्रतिशत	५५	६८	८५		
	वालमैत्री आधारभूत पूर्वाधार र सुविधा (भवन, चर्पी, खानेपानी, खेलकुद मैदान, घेरावार, फर्निचर) उपलब्ध	विद्यालय	६	१३	२४		
	छात्रवृत्ती पाउने विद्यार्थी संख्या	संख्या	२१७७	४५२२	८७५५		

नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		
	दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी	संख्या	३३३६	३४५०	३५८०		
	वालक्लव गठन भएका विद्यालय	संख्या	३०	४१	४९		

	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (आधारभूत र माध्यामिक)	संख्या	२२	१८	१६		
	महिला शिक्षकको अनुपात	संख्या	५१	४६	४२		
	व्यवस्थित विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला भएका	विद्यालय	२	८	१२		
	प्राविधिक विद्यालय	संख्या	१	२	३		
	उच्च शिक्षा क्याम्पस	संख्या	१	१	१		
	बाल विकास केन्द्र संख्या	संख्या	३५	३८	४०		
प्रतिफल २.२: स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच तथा गुणस्तरमा वृद्धि भएको हुनेछ । (आधारभूत स्वास्थ्य)	बिरामी पर्दा सर्वप्रथम स्वास्थ्य चौकी, अस्पताल जाने जनसंख्या	प्रतिशत	५८	७०	९०	-नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघिय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी / निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्दिहुनेछ। सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित वर्ग कार्यक्रमको निरन्तरता हुनेछ । -राजनीतिक प्रतिबद्दता तथा स्थानीय तहका सरोकारवाला बीच समन्वय, सहकार्य र साझेदारीमा बृद्दिहुने छ ।
	२५०० ग्रामभन्दा कम जन्मतौल भएका शिशु	संख्या	६	४	०		
	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने गर्भवती महिला	प्रतिशत	५४	६५	९०		
	भाडापखालाको संक्रमण दर (प्रति हजारमा)	जना	१५३	१००	५०		
	स्वाश प्रश्वासको संक्रमण (ब्क्ष्) दर (प्रति हजारमा)	जना	२७५	२००	१००		
	स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी	जना	७३	८०	१००		
	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने बालबालिका	प्रतिशत	१८०	१८०	१८०		
	सबै खोप लिएका बालबालिका	प्रतिशत	६६	९०	१००		
	परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर	प्रतिशत	८५	९५	१००		
	स्वास्थ्य विमा गर्ने परिवार	संख्या	६८५	९००	१२००		
	स्वास्थ्य शिविर	पटक	१	३	५		
	फलोअपमा आएका बिरामी	प्रतिशत	२५	५०	९०		
	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध न्यूनतम सेवा सुविधा	प्रकार	१२	१८	२०		
	क्रियाशिल महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	संख्या	४८	६०	७०		
	निजी तथा समुदायमा आधारित स्वास्थ्यकर्मी	संख्या	९	१८	२४		
	आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने जनसंख्या	जना	९८	४००	६००		
	पोषण केन्द्रको संख्या	संख्या	३	६	१०		
	धुवारहित चुल्हो वावैकल्पिक इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार	संख्या	३२००	५०००	८०००		
	आधारभुत सुविधा (खानेपानी, शौचालय, वर्थिङ्ग वार्ड	संख्या	५	८	१०		
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु्**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु्**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		

	र परामर्श केन्द्र आदी) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था						
	वर्थिङ्ग सेन्टर	संख्या	५	८	११		
	पोषण केन्द्र संख्या	संख्या	३	५	८		
प्रतिफल २.३: खानेपानी तथा सरसफाईमा सबै पहुँच तथा र गुणस्तरमा बृद्धि भएको हुनेछ । (खानेपानी तथा सरसफाई)	नीजि धारा उपलब्ध घर परिवार	संख्या	८७१	११२५	१५६२	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिववेदन प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	- संघ, प्रदेश र गैर सरकारी र निजि क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुने छ । - स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुने छ ।
	पाइपलाइनबाट वितरित पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी	घरपरिवार	११७१	१३२०	१५५०		
	उपचार गरिएको वा सुरक्षित खानेपानी सुविधा प्राप्त घरधुरी	संख्या	२०९७	२३२०	२६५०		
	स्वच्छ (प्यान भएको) शौचालय भएका घरधुरी	संख्या	१२८२	१५५०	१७६०		
	जोखिमयुक्त अवस्थामा साबुनपानीले हात धुने	प्रतिशत	४२	५५	८०		
	फोहोर वर्गीकरण गरी विसर्जन गर्ने परिवार	प्रतिशत	२२	४०	७०		
	सक्रिय खानेपानी र सरसफाई उपभोक्ता समिति	संख्या					
प्रतिफल २.४ लक्षित वर्ग तथा समुदायको सशक्तिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ। (समावेशीकरण तथासामाजिक सुरक्षा)	परिवर्तित स्थानीय संरचना तथा कानून अनुसार समावेशी (महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अन्य पिछडिएको वर्ग) समिति, संयन्त्र तथा संजाल	संख्या	३६	४६	५५	-नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघिय प्रणाली अनुसार संघ , प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ , प्रदेश र गैरसरकारी / निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्दि हुनछ। -सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित वर्ग कार्यक्रमको निरन्तरता हुनेछ।
	लैंगिक हिंसा र छुवाछुत सम्बन्धी घटना (बार्षिक)	संख्या	०	०	०		
	तालिम प्राप्त अपाङ्गता भएका व्यक्ति	संख्या	०	१६	३८		
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त महिला	संख्या	२५०	२७५	२९५		
	उद्दार, उपचार र सहयोग प्राप्त गर्ने हिंसाजन्य घटना पीडित	संख्या	४४६	४३५	४०१		
	लक्षितवर्गबाट उजुरी गुनासो (बार्षिक)	संख्या	०	०	०		
	सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित लक्षित वर्ग	संख्या	४६९९	-	-		
	घर व्यवहार तथा कारोबार सम्बन्धी निर्णयमा महिला सहभागी हुने परिवार	प्रतिशत	६५	७८	९५		
	नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने जेष्ठ नागरिक	संख्या	२१८८	२२१०	२४३५		
प्रतिफल २.५: युवाहरुको सर्वागिंण विकासबाट	वैदशिक रोजगारीमा गएका युवा	संख्या	६४१	३२०	२३०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	- स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता, समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुने छ । - युवा मैत्रिवातावरण र लगानीमा बृद्धि हुने छ ।
	युवाक्लब, संजाल तथा संस्था	संख्या	१८	३२	४५		
	युवा संलग्न स्थानीय संरचना वा संयन्त्र	संख्या	२५१	३२०	४३२		
नतिजा श्रृङखला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	

	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६		
आत्मनिर्भरतामा अभिवृद्धि भएको हुनेछ । (युवा तथा खेलकूद)	उद्यम, व्यवसाय र स्वरोजगारीमा संलग्न युवा	संख्या	४१५	५६०	७३०		
	कवर्डहल तथा खेलकुद मैदान	संख्या	३	५	७		
	नगरपालिकाामा संचालित खेलकुद प्रतियोगिता	संख्या	१	२	२		
	प्रदेश तथा राष्ट्रियस्तर खेलाडी	संख्या	१५	१८	२०		
	राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय खेलाडी संख्या	संख्या	०	५	६		
प्रतिफल २.६: स्थानीय कला, सँस्कृतिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन भएको हुनेछ । (कला, संस्कृति, शान्ति सुरक्षा, मेलमिलाप)	कला, संस्कृति, भाषा र साहित्यमा जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रको प्रतिनिधित्व गर्ने स्रष्टा	संख्या	०	१	३		
	संरक्षित कला, सँस्कृति र सम्पदाका प्रकार	संख्या	२	४	५		
	कला, भाषा र साहित्यलाई पेशाको रुपमा अवलम्बन गर्ने व्यक्ति	संख्या	०	१	२		
	स्थानीय संस्कृति, कला, सम्पदा र साहित्य संबन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान	संख्या	०	८	१०		
	स्थानीय कला, संस्कृति, सम्पदा, भाषासाहित्यमा आधारित प्रकाशन	संख्या	१	२	३		
असर३: स्थानीय पूर्वाधार र संरचना, बजार तथा आवास व्यवस्थित, सुरक्षित र दीगो बनाउन	१२ है महिना यातायात सुचारु सडक लम्बाई	कि.मि.	४१	६०	७०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	- स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता, समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुने छ । - समुदायको योगदान र निगरानीमा बृद्धि हुने छ ।
	३० मिनेटको दुरीमा बजारकेन्द्रमा पहुँच भएका परिवार	प्रतिशत	२२	४०	६०		
	प्रवर्धित तथा व्यवस्थित बजार	संख्या	२	५	६		
	सुरक्षित र बसोबास योग्य वस्तीमा बसोबास गर्ने	परिवार	२२४०	२५००	२९००		
प्रतिफल ३.१: सडक र सहायक पूर्वाधारको विकास र विस्तार तथा यातायात सुचारु हुनेछ । (सडक तथा यातायात)	यातायात सुचारु अन्तिम विन्दु (केन्द्र)	वटा				नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	- संघिय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय निति र कानुन तर्जुमा हुने छ । - स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुने छ । - संघ, प्रदेश र गैर सरकारी र निजि क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रम बृद्धि हुने छ ।
	कालोपत्रे सडक	किमि	४१	५५	६०		
	ग्राभेल सडक	किमि	०				
	कच्ची सडक	किमी	२९५	३४०	३७०		
	पक्की पुल (वेली समेत)	संख्या	१	३	५		
	मुख्य र सहायक नदिमा झोलुङ्गे तथा ट्रस पुल	संख्या	१	३	३		
	नपामा संचालित ४ पाँग्रे सार्वजनिक साधन	संख्या	६०	७०	९०		
	सडक नालीको लम्बाई	किमि	४१	६०	७०		
	नियमित मर्मत संभार भएको सडकको लम्बाई	किमि	५६	७०	८५		
	वायोइञ्जिनिरिङ्ग प्रविधी र सडक साइड वृक्षारोपण	किमि	०	१५	२०		
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**

	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		
प्रतिफल ३.२ आवास, भवन तथा वस्ती एकीकृत, व्यवस्थित र सुरक्षित भएको हुनेछ । (आवास, भवन तथा वस्ती विकास)	प्रवर्धित तथा सुरक्षित जनता आवास भवन	संख्या	६०	११०	२२०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	संघिय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय निति र कानुन तर्जुमा हुने छ । स्थानी सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुने छ ।
	भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण संबन्धी दक्ष व्यक्ति	संख्या	०	४०	६०		
	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका सार्वजनिक भवन तथा संरचना	प्रतिशत	५७	१३०	२२५		
	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका आवास घर	संख्या	६०	१२०	३३०		
प्रतिफल ३.३: विद्युत सेवा तथा वैकल्पिक उर्जा उपलब्धमा वृद्धि भएको हुनेछ । (विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा)	स्थानीय विद्युत उत्पादन	कि.वा	३२३	४२५	४६०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	संघिय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय निति र कानुन तर्जुमा हुने छ । स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुने छ ।
	विद्युत सेवा पहुँच भएका घरधुरी	संख्या	२२००	२५००	२९००		
	स्थानीय जलविद्युत आयोजना	सख्या	४	५	६		
	नविकरणीय उर्जा (विजुली, वायोग्यास, एलपि) प्रयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत	प्रतिशत	२५	४०	६०		
	जडान सौर्य होम प्रणाली र संस्थागत प्रणाली	संख्या	१२५	१७०	२३०		
	परम्परागत उर्जा (दाउरा) प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	९०	७०	५०		
प्रतिफल ३.४: सूचना र संचार प्रविधिको विस्तार र प्रयोगमा वृद्धि भएको हुनेछ । (सूचना संचार तथा प्रविधि)	संचारका कुनै एक साधन उपलब्ध परिवार	प्रतिशत	९०	१००	१००	-नगर वस्तुगत विवरण -प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ ।
	इन्टरनेट सेवा पुगेको वडा	वडा संख्या	११	११	११		
	इन्टरनेट सेवा प्रयोग गर्ने घरपरिवार	संख्या	१५००	१७००	१८००		
	ल्याण्डलाइन टेलिफोन सुविधा	लाइन	१०	१०	१०		
	मोबाइल प्रयोगकर्ता	संख्या	सबै	सबै	सबै		
	पत्रपत्रीका, टेलीभिजन र इन्टरनेट प्रयोग गर्ने	जना	५००	७००	१०००		
असर ४: वन, जैविक विविधता तथा वाता वरणीय श्रोतको संरक्षण र दीगो उपयोग गर्ने ।	रुख विरुवाले ढाकेको वा हरियाली वा वन क्षेत्र	ब.मी.	६०.५०	६५	७०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ । बन बाताबरण नितिको पालना हुने छ ।
	संरक्षित भू-क्षय र बाढी संवेदनशील क्षेत्र	संख्या	१६	१२	८		
	उत्पादित काठ	क्यूफिट	१२०००	१४०००	१६०००		
	उत्पादित दाउरा	भारी	१०००००	१२००००	१४०० ००		
	जडिबुटी उत्पादन	केजी	५०	७०	८०		
	उत्पादित गैह्रकाष्ठ वन पैदावर	केजी	०	७०	९०		
	वनमा आधारित उद्योग तथा व्यवसाय	संख्या	८	१२	१६		

	वन श्रोतको प्रयोग गरी आम्दानी गर्ने परिवार	संख्या	१३०	१६०	२००		

नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		
प्रतिफल ४.१: विविधतायुक्त वनस्रोत र जडिबुटीको संरक्षण तथा वैज्ञानिक व्यवस्थापन भएको हुनेछ। (वन तथा जैविक विविधता)	व्यवस्थित सामुदायिक तथा कबुलियती वन क्षेत्र	हेक्टर	२५४९.९१	२७४५	२९७६	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। बन बाताबरण नितिको पालना हुने छ।
	वन प्रजाति	संख्या	३२	४०	४५		
	वृक्षारोपण क्षेत्र	हेक्टर	०	१२५	१६०		
	आयमूलक कार्य संचालित वन क्षेत्र	हेक्टर	२००	२६०	३००		
	जैविक विविधता युक्त क्षेत्र	संख्या	३	४	५		
	गैरकाष्ठ वन पैदावारहरुको व्यवसायिक खेती गरिएको क्षेत्रफल	हेक्टर	०	१२५	२०५		
प्रतिफल ४.२: कृषि भूमि तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र वैज्ञानिक व्यवस्थापनमा अभिवृद्धि भएको हुनेछ। (भू तथा जलाधार व्यवस्थापन)	संरक्षित पानी मुहान संख्या	संख्या	३३	५५	६०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। बन बाताबरण नितिको पालना हुने छ।
	भिरालो उपचार तथा संरक्षित संरचना	संख्या	०	१०	१२		
	नदि नियन्त्रण लम्बाई	किमी	२	१२	१६		
	व्यवसायिक जडिबुटी खेतिबाट आम्दानी लिने परिवार	संख्या	१२५	१८५	२१०		
	उपचार गरिएको/संरक्षित गल्छी र पहिरो	संख्या	५	१८	२५		
	संरक्षित र व्यवस्थित तालतलैया क्षेत्र	हेक्टर	०	०	०		
प्रतिफल ४.३: स्थानीय वातावरण तथा पर्यावरण स्वच्छता तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन क्षमतामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (वातावरण तथा	मनोरञ्जनस्थल, पार्क र हरित क्षेत्र	संख्या	३५१	३९०	४१०	नगर बस्तुगत विवरण सर्भेक्षण प्रतिवेदन प्रगति प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। बन बाताबरण नितिको पालना हुने छ।
	प्रयोग भएका फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली	संख्या	०	५	८		
	कम्पोष्ट-विन र गार्वेज-पिट प्रयोग गर्ने परिवार	संख्या	०	१२०	२००		
	निष्काशित फोहोरमैलाको औषत परिमाण	मेटन	०	३०	१०		
	परम्परागत उर्जा प्रयोग गर्ने घरधुरी	संख्या	२४००	२०००	१५००		
	नियमित सरसफाइको अभ्यास गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	५६०	९८०	१२८०		
	घरभित्रको धुवाँमुक्त घरधुरी	प्रतिशत	५५	८०	१००		

स्वच्छता)	स्थानीय विपद जोखिम न्युनीकरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्ययोजना तर्जुमा	पटक	१ पटक	२	४		
	जलवायु संवेदनशिल विउ प्रयोग गर्ने परिवार संख्या	संख्या	६००	१२००	२२००		
प्रतिफल ४.४:	बिपदको जोखिममा हुने घरपरिवार	संख्या	६००	४००	२५०		संघिय प्रणाली अनुसार संघ,
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्ट्याईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**		
विपद जोखिम न्युनिकरण तथा विपद जोखिम व्यवस्थापन भएको हुनेछ । (विपद व्यवस्थापन)	वस्ती अयोग्य स्थानमा बसोबास गरेका परिवार	संख्या				(नगर वस्तुगत विवरण प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन (प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ , प्रदेश र गैरसरकारी / निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्दि हुनेछ। -विपद जोखिम न्यूनीकरण हुनेछ।
	विपदबाट भएका बार्षिक क्षेत्ती (जग्गा,संरचना, बालीनाली, पशु र अन्य सम्पत्ती)	रु. हजार	१५००००	१२००००	४००००		
	खुल्ला क्षेत्र र स्थान	संख्या	-	-	-		
	तालिम प्राप्त स्वयंसेवक	जना	५५	१००	१५०		
	विपद व्यवस्थापन स्थानीय कोष (हजारमा)	रु.	२६६९०	४६६९०	८००९०		
	विपद व्यवस्थापनमा क्रियाशिल संघ/संस्थाहरु समुह	संख्या	७०	८०	९८		
	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त विद्यार्थी संख्या	संख्या	१२०	२४०	४८०		
	स्थानीय स्तरमा सक्रिय विपद व्यवस्थापन समिति	संख्या	१२	२४	४०		
असर ५: गाउँपालिका र स्थानीय सरोकारवालाको कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाहको स्तर बृद्धि गर्ने	प्रति व्यक्ति बार्षिक बजेट लगानी	रु.	१९०६२५	२२५०००	३०००००	नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -(सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ।
	लक्षित वर्ग, सशक्तिकरण र क्षमता विकास कार्यक्रमबा ट लाभन्वित विपन्न र पिछडिएको वर्ग	संख्या/घर धुरी	१६००	५०००	८०००		
	नगरपालिकामा उपलब्ध प्राविधिक मानव संशाधन	संख्या	१३	१८	२२		
	नगर पालिकामा क्रियाशिल गैसस, अगैसस, विकास साझेदार	संख्या	४	६	१०		
प्रतिफल ५.१: स्थानीय ऐन, नियम तर्जुमा तथा परिपालनामा अभिबृद्धि	नगरपालिकाले स्वीकृत गरेका कानून तथा नीति	संख्या	३६	४०	५४	नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र
	• ऐन	संख्या	८	१२	१५		
	• नियम तथा विनियम	संख्या	०				
	• निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड	संख्या	०				

भएको हुनेछ । (स्थानीय कानून तथा नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन)	क्रियाशिल नीतिगत समिति तथा संयन्त्र (विधायन, सुशासन, लेखा, राजस्व, योजना तथा बजेट तर्जुमा, अनुगमन आदि)	संख्या	५	८	१३		कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ । -स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ ।
	अभ्यास गरिएका सामाजिक जवाफदेहिताका औजारका प्रकार (क्षतिपूर्ति सहिको नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, समुदाय स्कोर कार्य आदि)	संख्या	२३ वडा पत्र\ १\१ पटक	२	३		
	स्थानीय कानून, नीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया	संख्या	१४	२०	२८		
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८३/८४**	**०८४/ ८५**		
	नागरिक पृष्ठपोषण तथा सुझाव लिने माध्यमहरु (संचार माध्यम, सुचना पाटी, अन्तरक्रिया, लिखित प्रतिक्रिया, सुझाव पेटिका, सामाजिक सञ्जाल आदि)	संख्या	४	५	६		
	नगरपालिकाामा पेश भएका सरकार संचालन तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो अभिलेख	संख्या	५	३	०		
	अभिलेख भएको गुनासो	प्रतिशत	०	६०	७५		
प्रतिफल ५.२: जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सरोकारवालाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ । (संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास)	नगरपालिकामा कार्यरत मानव संशाधन	संख्या	१४७	०	०	-नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ । -स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ ।
	नगरपालिका तथा वडा कार्यालय भवन	संख्या	९	१२	१२		
	विद्युत र ईन्टरनेट पुगेका वडा	संख्या	११	११	११		
	सेवा सुचारु सेवा तथा श्रोत केन्द्र (स्वास्थ्य, कृषि, पशु सेवा, शिक्षा विद्यालय सहित, सूचना)	संख्या	१५५	१८०	२००		
	नगरपालिकामा संचालित संघीय र प्रदेश आयोजना तथा कार्यक्रम एवं इकाई	संख्या	२७	३२	३८		
	संचालित स्थानीय शासन, योजना तर्जुमा तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम	विषय क्षेत्र	सेवा प्रवाहा भैरहेको				
प्रतिफल ५.३: आन्तरिक आय, राजस्व परिचालन तथा खर्च	नगरपालिकाको बार्षिक आन्तरिक आय रकम (हजारमा)	रु.	१९०२८	२५०००	३००००	-नगर वस्तुगत विवरण -प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	-संघीय तथा प्रदेश राजस्व कानून उपलब्ध हुने तथा स्थानीय कानून तर्जुमा हुनेछ । -संघ, प्रदेश, विकास साझेदार, गैसस र
	संघीय सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड प्राप्त रकम	रु.हजारमा	७४१८९	८७७९७	९६५७६		
	प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम	रु.हजारमा	४८१	४४७	४९१		

व्यवस्थामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (श्रोत परिचालन)	वित्तीय समानिकरण (संघ)	रु.हजारमा	१०४४३२	९८५०००	१०८३५०	-वित्तीय प्रतिवेदन	समुदायको लगानी आकर्षण हुनेछ।
	वित्तीय समानिकरण (प्रदेश)	रु.हजारमा	११३९८	११३९८	१२५३७८		
	शसर्त अनुदान (चालु र पुजी)	रु.हजारमा	२३३०१६	२१५५००	२२६०१६		
	विशेष अनुदान	रु.हजारमा	९०१४२०	९६३०००	१०५८३०		
	समपुरक अनुदान	रु.हजारमा	७३००	१९९००	२१८९०		
	नगरपालिकाको कूल बार्षिक बजेट	रु.हजारमा	५५१४१४	६०६४५७	६६७१०३		
	नगरपालिकाको बार्षिक वास्तविक खर्च रकम (प्रतिशत)	प्रतिशत	१००	१००	१००		
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**						**जोखिम पक्ष तथा पूर्वानमानु**
	सूचक		**आधाररेखा ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**		**पुष्टयाईका आधारहरु**	
	विवरण	**इकाई**		**०८३/८४**	**०८४/८५**		
	औषत वार्षिक वेरुजु रकम (हजारमा)	रु. हजारमा	९९२७०	४९२३०	०		
	गैसस,अगैसस,विकासबाट संचालित आयोजना/कार्यक्रमबाट लगानी रकम	रु. हजारमा	४५७९६.८२	६७४५३	९८३२४		
	समुदायको लगानी तथा योगदान रकम (हजारमा)	रु.					
	निजी क्षेत्रको लगानी (हजारमा)	रु					
	निजी सार्वजनिक साझेदारी	रु हजारमा					
प्रतिफल ५.४: नतिजामुलक योजना तथा अनुगमन भएको र स्थानीय आवश्यकताका आधारमा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन भएको हुनेछ। (योजना	खण्डीकृत विषयगत तथा श्रोत नक्शासहित वस्तुगत विवरण तयारी तथा अद्यावधिक	भए/नभएको	भएको	अध्यावधिक भएको हुने	अध्यावधिक भएको हुने	नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) -सर्वेक्षण प्रतिवेदन - प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन (वित्तीय प्रतिवेदन	-संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। -संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। -स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ।
	स्थानीय गौरवका आयोजनाहरुको सूची	संख्या	०	१	३		
	तर्जुमा भएका विषयगत रणनीतिक योजना (विषय)	क्षेत्र					
	नतिजामूलक ढाँचामा आवधिक योजना तर्जुमा	भए/नभएको	नभएको	-	-		
	नतिजामूलक अनुगमन खाकामा आधारित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना	भए/नभएको	नभएको	-	-		
	बार्षिक योजनामा आर्थिक विकास तथा आयमूलक क्षेत्रमा लगानी अनुपात	प्रतिशत	३०	६०	७०		

व्यवस्थापन)	कूल आयोजना मध्ये उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन भएका आयोजनाको अनुपात	प्रतिशत	८५	९०	९५		
	समयमा सम्पन्न आयोजना/कार्यक्रमको अनुपात	प्रतिशत	९५	१००	१००		
	आयोजना/कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन संख्या (पटके, मासिक, चौमासिक, बार्षिक)	पटक	३ पटक	मासिक	मासिक		
	नगरपालिकाबाट प्रकाशित दस्तावेज र प्रतिवेदन	प्रकार					
	सहभागितामुलक योजना तर्जुमा तथा अनुगमन प्रक्रियामा लक्षित वर्ग/समुदायको प्रतिनिधित्व (महिला, दलित, जनजाति र बालबालिका)	संख्या	सबैको सहभागिता	१०५	११५		
	लक्षित वर्ग लक्षित बजेट	प्रतिशत	१३	१९	२२		
	महिला लक्षित बजेट	प्रतिशत	९	११	२५		

नीति तथा कार्यनीतिहरु

आवधिक योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्तिका लागि विषयगत क्षेत्रगत रुपमा देहाअनुसारका नीति तथा कार्यनीतिहरू अवलम्बन गरी रणनीतिक कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।

असर १ सँग सम्बन्धित (आर्थिक विकास)

प्रतिफल १.१ सँग सम्बन्धित (कृषि विकास)

- कृषि उत्पादन वृद्धिका लागि कृषक समुह मार्फत आधुनिक यन्त्र सहयोग तथा अनुदान संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय क्षमता तथा सुविधाका आधारमा पकेट क्षेत्र तोकी उपयुक्त प्रविधि, सीप र दिगो सिँचाइ सुविधा लगायतका आवश्यक पूर्वाधारको पहुँच बढाइनेछ ।
- सरकारी, गैसस, निजी क्षेत्र र समुदायको साझेदारीमा उन्नत प्रविधिको प्रसार, सीप हस्तान्तरण, क्षमता विकासद्धारा उत्पादन बृद्धि तथा व्यवसायिकरण गरिनेछ ।
- जडिबुटी प्रशोधन तथा जडिबुटीमा आधारित उद्योग र निकासीमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- स्थानीय वा जिल्लास्तरमा कृषि जनशक्तिको उपलव्धताका लागि कृषि तथा प्राविधिक शिक्षालयको स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- कृषिमा व्यवसायिकरण तथा आधुनिकिकरण मार्फत खाद्यान्न उत्पादनलाई वृद्धि गरी आयात परिणामलाई कम तथा निर्यात परिमाणलाई वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- भू-उपयोग प्रणालीलाई प्रवर्धन गरी खेतीयोग्य जमिनको संरक्षण तथा उपयोगमा वृद्धि गरिने छ, जसका लागि प्रोत्साहन तथा दण्डको व्यवस्था समेत गरिनेछ ।
- कृषिमा युवाहरुको आकर्षणका लागि विशेष अनुदान तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम गरिनेछ । (उत्कृष्ट कृषक प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

प्रतिफल १.२ सँग सम्बन्धित (सिंचाई)

- समुह तथा व्यावसायिक उत्पादनका बिपन्न वर्गलाई सिंचाई सुविधामा अनुदान सहयोग गरिने वा त्यसका लागि समन्वय गरिनेछ । ।
- खाद्य उत्पादन बृद्धि गर्न खेतीयोग्य क्षेत्रमा सिंचाई सुविधा विस्तार लाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- सम्भाव्यता तथा आवश्यकता अनुसार लिफ्ट सिंचाइ प्रणालीको विकासलाई जोड दिइनेछ ।
- सिंचाइ योजनाहरुको मर्मत सम्भार तथा पुर्नस्थापनाको लागि सिंचाइ उपभोक्ता समूह परिचालन गरिने छ ।
- नगरपालिका स्तरमा सिंचाइ विकास कोषको स्थापना गरिनेछ ।

प्रतिफल १.३ सँग सम्बन्धित (पशुपन्छी पालन)

- पशुपन्छीजन्य उत्पादन बृद्धिका लागि डालेघाँस, भुइघाँस, दाना उत्पादन र उपयोग बढाउदै लैजाने कार्यक्रम संचालन गरिने छ, साथै उन्नत घाँसबालीका लागि कृषि समुह मार्फत विउविजन वितरण गरिने छ ।
- पशुपँक्षीको नस्ल सुधार, कृत्रिम गर्भाधान, पौष्टिक दाना आहाराको व्यवस्था र सहज पशुपँक्षी स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईने छ ।
- उत्पादित पशुजन्य उपजहरुका वजारीकरणका लागि पहल तथा समन्वय गरिनेछ ।

- कृषि तथा पशुपालन व्यबसायलाई प्रवर्द्धन गर्न स्थानीय स्तरमा तालीम प्राप्त प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्दै लगिने छ।
- अगुवा पशुपालक किसानहरुलाई तथा पशु प्राविधिकलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई पशुपालन व्यवसायमा आकर्षण गर्न विशेष अनुदान तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

प्रतिफल १.४ सँग सम्बन्धित (पर्यटन)

- सम्भाव्य स्थानीय पर्यटकीय स्थलको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्धन र प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
- पर्यटकीय स्थल सम्मको सडक तथा अन्य पुर्वाधार सेवा तथा सुविधा, विकास र विस्तार गरिनेछ ।
- स्थानीय पर्यटक गन्तव्य, सेवा तथा सुविधाहरुको समाजिक संजाल सहित संचार माध्ययम मार्फत प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
- अन्य स्थानीय सरकारसँग मितेरी सम्बन्ध विकास गरी पर्यटन विकासलाई प्रवर्धन गरिनेछ ।
- पर्यटन विकासका लागि विशेष सौलियत र आकर्षण प्याकेज कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

प्रतिफल १.५ सँग सम्बन्धित (उद्योग तथा व्यापार विकास तथा प्रवर्धन)

- स्थानीय स्तरका उद्यमको उत्पादन तथा वजारको अध्ययन गरिनेछ ।
- सरकारी, निजी तथा विकास साझेदारको साझेदारी तथा समन्वयमा स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित साना तथा लघु उद्यम विकास तथा विस्तार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा आर्थिक विकास ईकाई स्थापना गरी उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्धन तथा परामर्श सेवा संचालन गरिने छ ।
- युवाहरुलाई उद्यम तर्फ आकर्षित गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । (उद्यम तथा व्यवसाय प्रवर्धनका लागि क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

प्रतिफल १.६ सँग सम्बन्धित (वैक तथा वित्तीय संस्था)

- एक घर एक बैंक खाता कार्यक्रम संचालन गरी बचत गर्न प्रोत्साहन गरिने र सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- गुणस्तरीय बैंकहरु स्थानीय स्तरमा आकर्षणका लागि पहल तथा समन्वय गरिनेछ र बैंक मार्फत भुक्तानीको नीति लागु गरिनेछ ।
- बचत गर्ने बानी र उत्पादनमुलक कार्यमा बचत परिचालनका लागि जनचेतनामुलक तथा मौलिक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

असर २ सँग सम्बन्धित (सामाजिक विकास) प्रतिफल २.१ संग सम्वन्धित (शिक्षा)

- नपा सुहाउँदो शिक्षा नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विद्यालय शिक्षालाई उत्पादन र रोजगारीसँग आवद्ध गराई विद्यार्थीलाई सामाजिक रुपान्तरणको उत्प्रेरकको रुपमा तयार गरिनेछ ।
- स्थानीय पाठ्क्रम निर्माण, लागु, अनुगमन तथा परिमार्जन कार्यलाई चुस्तताका साथ निरन्तरता दिइनेछ । सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न निरन्तर अनुगमन तथा पृष्ठपोषण, शिक्षक विद्यार्थी नियमितता, आधुनिक शिक्षण प्रविधिको उपयोग, सफल सीकाईको अनुसरणको नीति अवलम्वन गरिनेछ ।

- वालमैत्री तथा अपांगमैत्री पूर्वाधार, खानेपानी तथा सौचालयको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ।
- विद्यालय सेवा क्षेत्रको नक्शांकन गरी सोही आधारमा विद्यार्थी संख्या कम भएका विद्यालयहरुलाई गाभ्ने र विद्यमान पुर्वाधारलाई पुस्तकालय, अध्ययन केन्द्र, संग्राहालय जस्ता उपयोगी कार्यमा उपयोग गरिनेछ।
- शिक्षक दरवन्दी थपका लागि पहल तथा दरवन्दी अनुसार उपलब्धताका लागि समन्वय गरिनेछ।
- गुणस्तरीय अंग्रेजी माध्यमका शिक्षाकालागि नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुमा सबै बर्गको पहुँचका लागि प्रोत्साहन तथा आकर्षणका लागि छात्रवृत्ती, पाठ्यपुस्तक एवं दिवाखाजा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरको प्राविधिक शिक्षालयको ज्ञान, सीप उपयोग विद्यालय शिक्षासंग जोड्ने नीति लिइनेछ।
- शैक्षिक संस्थाहरुमा आधारभुत पुर्वाधार तथा भौतिक सुविधा उपलब्धताको नीति कार्यान्वयन गरिनेछ।
- स्थानीय आवश्यकता अनुसारको उपयोगि सीप हस्तान्तरण गर्न स्थानीय पाठ्यक्रम तयार गरी सबै विद्यालयमा कार्यान्वयनमा ल्याउने र कक्षा कोठाबाटै प्राविधिक सीप हस्तान्तरणका गर्न कक्षा सञ्चालन गरिनेछ।
- शिक्षा क्षेत्रमा निजी क्षेत्रको सहभागितालाई थप व्यवस्थित र नियमन गर्ने तथा निजी र सार्वजनिक विद्यालयका शिक्षाको गुणस्तरको अन्तरलाई कम गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। (उच्च शिक्षा (क्याम्पस) स्थापना तथा सम्बन्धनका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ।

प्रतिफल २.२ सँग सम्वन्धित (आधारभूत स्वास्थ्य)

- नगरपालिकास्तरमा विशेषज्ञ सुविधा सहितको अस्पताल स्थापना गर्न संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा पहल गरिनेछ।
- व्यक्तिगत तथा परिवारिक स्वास्थ्यको अवस्थामा सुधार ल्याउन जनचेतना अभिवृद्धि तथा व्यक्तिगत आचरण सुधारको अभियानलाई नियमित र प्रभाबकारी गराइने छ।
- संचालन भइरहेको स्वास्थ्य संस्थाको स्तर उन्नति गरिनेछ।
- थप स्वास्थ्य पूर्वाधारको स्थापना, जनशक्ति तथा उपकरणको व्यवस्थापन, घुम्ति शिविर सञ्चालन र नियमित तथा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गरिनेछ।
- स्वास्थ्य संस्था २४ घण्टा संचालनको व्यवस्था गरिने छ।
- जनसङ्ख्या, प्रजनन स्वास्थ्य र शिशु तथा बाल स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- विषय विशेषज्ञ सेवाको नियमित व्यवस्थापन गरिनेछ।
- स्वास्थ्य संस्थाको प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि नियमित तथा प्रभावकारी नियमनको व्यवस्था गरिनेछ।
- स्वास्थ्य विमाको लागि स्वस्थ्य संस्था, सामुदायिक संस्था, विद्यालय, आमा समूहहरुको समन्वयमा स्वास्थ्य विमा अभियानलाई प्रभावकारी बनाईने छ।
- स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको लागि सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिईने छ।
- स्वास्थ्य सेवामा सुधार ल्याउन स्थानीय, राष्ट्रिय, अन्तराष्ट्रिय विकास साझेदार संस्थाहरुसंग समन्वय गरिनेछ

  ।

प्रतिफल २.३ संग सम्वन्धित (खानेपानी तथा सरसफाई)

- स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाई सम्वन्धी सचेतना तथा व्यवहार परिवर्तनवारे कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा गरिनेछ।

- स्वच्छ खानेपानीमा सवैको पहुँचका लागि कार्यक्रम तथा खानेपानी आयोजना विस्तार गरिनेछ ।
- एक घर एक शौचालय र एक धाराको व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याइ पूर्ण सरसफाईयुक्त नगरपालिका घोषणा गरिनेछ ।
- सरसफाईका लागि डस्टविन विस्तार र प्लास्टिक तथा शिशा नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन र प्रभावकारी गरिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको दीगोपनाका लागि मर्मत संम्भार कोष व्यवस्था सहित उपभोक्ता समितिको भूमिका प्रभावकारी वनाईनेछ ।

प्रतिफल २.४ संग सम्वन्धित (लक्षित वर्ग तथा समावेशीकरण)

- अपांगता भएका व्यक्ति, विपन्न वर्ग र अन्य लक्षित वर्गहरुलाई परिचय पत्र उपलव्ध गराउन पहल गरिनेछ ।
- महिला बालवालिका तथा समाजकल्याण शाखाको गठन तथा सुदृढिकरण गरी लक्षित वर्ग सम्वन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- महिला, आदिवासी जनजाति, दलित, अल्पसङ्ख्यक, विपन्न वर्गलाई सकारात्मक विभेद तथा अर्थपूर्ण सहभागिताको नीति र लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक कुप्रथाका रुपमा रहेका छुवाछुत तथा छुइप्रथालाई उन्मुलका लागि कार्य्रक्रम संचालन तथा सरोकारवाला संग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।
- विपन्न तथा लक्षित वर्गको लागि संस्थागत संरचना निर्माण तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सबै क्षेत्रमा बाल सहभागिताको सुनिश्निचितता, बालमैत्री पूर्वाधार निर्माण र बाल कल्याणकारी कोष स्थापना गरी बालमैत्री नगरपालिका घोषणाको लागि पहल गरिनेछ ।
- महिला हिंसा विरुद्धको अभियान जनप्रतिनिधि, गैरसरकारी संस्था, निजी क्षेत्र, विद्यालय, विद्यार्थी, सञ्चार, आमा समूह, महिला समूह जस्ता संघ संस्था लगायतका क्षेत्रसंगको समन्वयमा प्रभावकारी बनाईने छ ।
- असहाय आश्रय स्थल तथा दिवा सेवा केन्द्रलाई नागरिक समाज संस्थासंग समन्वय गरी सञ्चालन गरिने छ ।

प्रतिफल २.५ संग सम्वन्धित (युवा तथा खेदकुद)

- व्यवासायिक खेलाडी विकासको नीति र कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- खेलमैदान निर्माण तथा स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- नियमित प्रशिक्षण र प्रतियोगिता मार्फत खेलाडी विकास तथा युवा लाई उत्पादनमुलक प्रयोजनामा परिचालन गरिनेछ ।
- महिला खेलाडी प्रवर्धन तथा विकासको नीति अवलम्वन गरिनेछ ।

- युवाहरुका लागि रोजगारीका अवसर सृजना गर्न युवा स्वरोजगार कार्यक्रम र सफल व्यवसायिक युवा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- जिल्ला स्तरको खेल अयोजना गरिनेछ ।

प्रतिफल २.६ संग सम्वन्धित (कला, सँस्कृति तथा भाषा)

- धार्मिक पुरात्तात्विक सम्पदा पहिचान गरी संरक्षण, प्रर्वद्धन र प्रचार प्रसार गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- संग्राहालय तथा सामुदायिक भवनहरु संरक्षण प्रवर्धन र स्थानीय कला, संस्कृति, सम्पदा संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न कला केन्द्र र संग्राहलय स्थापनालाई प्रदेश तथा संघीय निकायसँग समन्वय तथा पहल गरिनेछ । (विभिन्न जात जातिको कला तथा संस्कृति संरक्षण तथा प्रवर्धनका नीति तथा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

असर ३ संग सम्वन्धित (पूर्वाधार विकास) प्रतिफल ३.१ सँग सम्बन्धित (सडक तथा यातायात)

- रु. १० लाख भन्दा बढी लागतका सडक, पुल तथा भवन निर्माण गर्नु पूर्व संभाव्यता अध्ययन तथा आयोजनाको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डिपिआर) तयार गरी आयोजना स्वीकृत गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समिति परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि समयसापेक्ष परिमार्जन गरी सो अनुसार उपभोक्ता समितिद्धारा आयोजना कार्यान्वयन गरिने छ ।
- आयोजना कार्यान्वयन गर्दा आयोजना मितव्ययी, समुदायको सहभागिता र प्रभावकारिता बृद्धि हुने भएको अवस्थामा मात्र उपभोक्ता समितिबाट आयोजना संचालन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- आम उपभोक्ताको (लागत) सहभागितामा संरचना निर्माण कार्यमा कम्तिमा १५ प्रतिशत र ग्राभेल, माटो तथा कुलोपैनीको कार्यमा कम्तिमा २० प्रतिशत नगद, श्रम र सामग्रीको योगदान अनिवार्य जुटाई उपभोक्ताद्धारा आयोजना संचालन गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समिति परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरी सो अनुसार उपभोक्ता गठन तथा परिचालन गरिनेछ ।
- आयोजना कार्यान्वयन अघि उपभोक्ता समितिलाई आयोजनाको प्राविधिक पक्ष (डिजाइन, इस्टिमेट, मापदण्ड, मर्मतसंभार आदि) र व्यवस्थापकीय पक्ष (उपभोक्ता समिति परिचालन, खरिद प्रक्रिया, जिम्मेवारी बाँडफाँड, रकम निकासा तथा फरफारक आदि) विषयमा तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- आयोजना कार्यान्वयन अघि उपभोक्ता समितिलाई आयोजनाको प्राविधिक पक्ष (डिजाइन, इस्टिमेट, मापदण्ड, मर्मत संभार आदि) र व्यवस्थापकीय पक्ष (उपभोक्ता समिति परिचालन, खरिद प्रक्रिया, जिम्मेवारी बाँडफाँड, रकम निकासा, कार्ययोजना, सार्वजनिक परिक्षण तथा फरफारक आदि) विषयमा तालिम प्रदान गरी क्षमता अभिबृद्धि गरिने छ ।
- जनसहभागितामा आधारित आयोजना निर्माणका लागि उपभोक्ता समूह वा संघ/संस्थाले कुनै आयोजना संचालनगर्न ५० प्रतिशतसम्मको लागत (श्रमदान, नगद वा वा सामग्री) जम्मा गरेको अवस्थामा उक्त आयोजना संचालन गर्न पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।
- अनुगमन कार्यलाई नियमित र प्रभावकारी बनाउन जनप्रतिनिधि, सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, संचारकर्मी तथा स्थानीय समुदायको सहभागितामा आयोजनाको नियमित स्थलगत अनुगमन तथा प्रगतिको लेखाजोखा गरी अनुगमन प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिने छ ।

- सडक तथा सहयोगी पूर्वाधार निर्माण गर्दा पछाडि परेको वडा, वस्ती र समुदाय, स्थानीय श्रोत साधन तथा सामग्रीको बढी उपयोग हुने, वातावरण संरक्षण र विपद उत्थानशिल तथा स्थानीय समुदायको अधिक सहभागिता हुने आयोजना तथा कार्यक्रमलाई विशेष प्राथिमकता दिईनेछ।
- आयोजनाको संचालनको अवस्था तथा सम्पन्न भएपछि आम उपभोक्ता तथा सरोकारवालाको सहभागिता र नागरिक समाज संस्थाको सहजीकरणमा सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गरी आयोजनाको पारदर्शिता, प्रभावकारिता र जवाफदेहीता अभिबृद्धि गरिने छ।
- आयोजना निर्माण स्थलमा सूचनापाटीको व्यवस्था, सार्वजनिक सुनुवाई तथा सार्वजनिक परीक्षणलाई अनिवार्य गरिनेछ।
- टोल विकास संस्था तथा स्थानीय समुदायको सहभागितामा सडक अतिक्रमण हटाई सडक अधिकार क्षेत्रको सुरक्षा गरिनेछ।
- आयोजनाको मर्मतसंभारको लागि मर्मतसंभार कोष स्थापना गरी प्रत्येक आयोजनाबाट कम्तीमा २ प्रतिशत रकम जम्मा गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- रोड करिडोरको अवधारणा अनुसार सडक निर्माणसँग कृषि, उद्योग, व्यापार, बजार प्रवर्धन, शिक्षा, स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

प्रतिफल ३.२ सँग सम्बन्धित (आवास तथा भवन)

- सडक अधिकार क्षेत्र, भवनको मापदण्ड तयार गरी नगरवासीलाई जानकारी दिई सो को परिपालना अभिबृद्धि गरिनेछ।
- राष्ट्रिय मापदण्ड तथा स्थानीय परिवेश अनुसार भवन निर्माण सँहिता तथा मापदण्ड तयारी गरी लागु गर्ने र सार्वजनिक तथा निजी भवन निर्माण गर्दा नक्शा पास अनिवार्य गरिनेछ।
- सार्वजनिक तथा निजी भवनलाई भूकम्प प्रतिरोधी, वातावरणमैत्री, बालमैत्री, अपाङ्गता भएका व्यक्तिमैत्री र ज्येष्ठ नागरिकमैत्री बनाउन प्रोत्साहन गरिनेछ।
- आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछाडि परेका तथा पारिएका वर्ग, जाती तथा समुदाय पहिचान गरी प्राथमिकताका आधारमा जनता आवास कार्यक्रम मार्फत सुरक्षित आवास निर्माण गरिनेछ।
- परम्परागत भू-उपयोगको आधारमा जोनिङ्ग गरी एकीकृत वस्ती विकास गरिनेछ।
- संभाव्यता अध्ययन गरी नगरपालिकाको उपयुक्त स्थानमा नमूना शहर तथा व्यवस्थित बजारको विकास गरिनेछ।
- विकास तथा सेवा प्रवाहको सहजकर्ताकालागि नगरपालिका रहेका विद्यमान वडाहरुको पुनःसंरचना गरिनेछ।

प्रतिफल ३.३ सँग सम्बन्धित (विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा)

- गैसस र टोल विकास संस्था परिचालन गरी विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जाको प्रवर्धन र विस्तार गरिने छ।
- विद्युत नपुगेको वस्ती तथा घरधुरीमा विद्युत सेवा विस्तार गरिनेछ।
- विद्युत नपुगेका स्थानमा स्थानीय जलविद्युत आयोजना निर्माण गरी विद्युतीकरण गरिनेछ, सो अवस्था पुरा नभए सम्मका लागि सौर्य उर्जा प्रणाली मार्फत विद्युत सेवा प्रदान गरिनेछ।
- विपन्न समुदायका लागि बैकल्पिक उर्जाका लागि अनुदान सहयोग गरिनेछ।
- स्थानीय उपभोक्ता, निजी क्षेत्र, सहकारी संस्था र नगरपालिका लागत सहभागितामा जलविद्युत उत्पादन तथा वितरण र मर्मतसंभारको व्यवस्था गरिनेछ।

प्रतिफल ३.४ सँग सम्बन्धित (सूचना र संचार तथा प्रविधि)

- नगरपालिकाले प्रवाहगर्ने सेवा तथा सुविधा, प्रगति विवरण, सफल अभ्यास, र नागरिक सन्तुष्टी सम्बन्धी सूचना तथा विवरण प्रकाशन र प्रसारणकोलागि स्थानीय संचारमाध्ययम परिचालन गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई सूचना प्रविधी सम्वन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाहित गर्ने सेवा सुविधालाई सूचना तथा संचार प्रविधिमा आधारित गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट सम्पादन भएका कार्यहरु, सफल तथा नमूना कार्य, उपलब्धी तथा नतिजालाई अभिलेख गरी सार्वजनिक गर्न स्थानीय बुलेटिन प्रकाशन र प्रसारणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा एफएम तथा अन्य संचारमाध्ययम संचालनका लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- टेलिफोन सेवा विस्तार तथा गुणस्तर वृद्धिका लागि टावर विस्तार गरिनेछ ।
- विद्युतीय हाजिरी, ग्रुप एसएमएस जस्ता सूचना प्रविधि प्रवर्धन गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी वनाईनेछ ।
- नगर कार्यपालिका कार्यालय योजना, प्रोफाइल, व्यक्तिगत घटना दर्ता, राजस्व जस्ता सफ्टवयेर तयार गरी सेवा प्रवाहलाई सहज र पारदर्शी बनाइनेछ ।

असर ४ सँग सम्बन्धित

प्रतिफल ४.१ संग सम्वन्धित (वन तथा जैविक विविधता)

- जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारको संरक्षण, संवर्द्धन, गरिनेछ ।
- सामुदायिक र राष्ट्रिय वनको दिगो व्यवस्थापन तथा निजी वनलाई प्रोत्साहित गर्दै वन क्षेत्र विस्तार र वनश्रोतको व्यवसायिक उपयोगमा जोड दिईनेछ ।
- स्थानीय समुदाय परिचालन तथा प्रदेश र संघीय सरकार संगको सहकार्यमा वन अतिक्रमण नियन्त्रणलाई जोड दिईनेछ ।
- वन तथा जैविक विविधता क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरुको समन्वय र सहकार्यलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- जडिबुटीको संरक्षणलाई प्रवर्द्धन गर्न समयतालिका निर्धारण गरी संकलन कार्यलाई व्यवस्थापन गरिने छ ।
- लापोन्मूख महत्वपूर्ण जडीबुटीको संकलन कार्यलाई तोकिए बमोजिम निश्चित समयावधिका लागि रोक लगाइने छ ।

प्रतिफल ४.२ सँग सम्बन्धित (भूसंरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापन)

- मापदण्ड तयगरी भू–उपयोग नीतिअनुसार मात्र भू–उपयोग (कृषि, आवास क्षेत्र, व्यापारिक, औद्योगिक)गर्न प्रोत्साहित/निर्देशित गरिने छ ।
- जनसहभागिताबाट सम्पन्न गर्न सकिन प्रविधि, वायो इन्जिनियरिङ्ग, जैविक घेरावार, सडक किनारामा बृक्षारोपण कार्यक्रम मार्फत वातावरण संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- भौगोलिक सूचना प्रणाली र जोखिम नक्सा तथा भूक्षय, पहिरो विश्लेषण जस्ता विधिहरूको प्रयोग गरी प्रकोप सम्वन्धी सचेतना तथा नियन्त्रण कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

प्रतिफल ४.३ संग सम्वन्धित (वातावरण व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन)

- वातावरण प्रदुषितगर्ने दैनिकप्रयोगका सामग्रीको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- वातावरणमैत्री समाज निर्माणका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- वातावरण संरक्षण तथा स्वच्छता सम्वन्धी जनचेतना र वातावरणमैत्री संरचना निमार्ण तर्फ जोड दिईनेछ ।
- एक घर एक वगैचा अभियान संचालन गरिनेछ र नयाँ घर निर्माण संगै वृक्षारोपण लाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- स्थानीय जलवायु अनुकुलन कार्ययोजना तर्जुमा तथा यसका लाीग समुदायलाई परिचालन गरिनेछ ।
- वातावरण संरक्षण र जलवायु परिवर्तनका क्रियाकलापमा विकास साझेदार, निजी क्षेत्र, स्थानीय निकाय, स्थानीय सामुदायिक संस्था विच समन्वय र साझेदारी गरिनेछ ।

प्रतिफल ४.४ संग सम्वन्धित (विपद व्यवस्थापन)

- विपद व्यवस्थापनका लागि विपदपूर्व तथा विपद पश्चात गर्नुपर्ने सचेतना तथा प्रतिकार्यका लागि समुदाय तथा स्थानीय सरोकारवालाको क्षमता विकास गरी परिचालन गरिनेछ ।
- सुमदायमा आधारित विपद जोखिम न्यनिकरण र विपद प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनका लागि समुदायस्तरमा स्वयंसेवकहरुलाई परिचालन तथा क्षमता विकास गरिनेछ ।
- विपद् जोखिम न्युनीकरणका लागि सुरक्षित आवास, दिगो पूर्वाधार विकास र वातावरण संरक्षणको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा तथा संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा आकस्मिक सहयोगकालागि विपद कोष स्थापना गरिनेछ र यसमा थप सहयोगका लागि विकास साझेदार संग समन्वय तथा पहल गरिनेछ ।

असर ५ सँग सम्बन्धित (सुशासन तथा संस्थागत विकास) प्रतिफल ५.१ सँग सम्बन्धित (स्थानीय कानून, नीति तर्जुमा र पालना अभिबृद्धि)

- नेपालको संविधानको अनुसुचि ८ मा उल्लेखित एकल अधिकारको सुचि र अनुसुचि ९ मा उल्लेख साझा अधिकारको सुचिमा उल्लेख विषयका सम्बन्धमा आवस्यक कानून तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ ।
- सुशासन् पारदर्शिता र जवाफदेहिता अभिबृद्धिका लागी आवस्यक नीति तथा कानून तर्जुमा गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको नागरिकप्रतिको जवाफदेहिता अभिबृद्धि तथा तर्जुमा गरिएका स्थानीय कानून तथा नीति पालानाको लागि सार्वजनिक सुनवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सहभागितामूलक अनुगमन, सामाजिक परीक्षण, सेवाग्राहीको अभिमत सर्वेक्षण, क्षतिपूर्तीसहितको वडापत्र जस्ता औजारको अभ्यासमा बृद्धि गरिनेछ ।
- अनियमितता र भ्रष्टाचार जन्य कार्यमा शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सुनुवाईको माध्यमबाट सेवा प्रवाहको गुणस्तर र नागरिकको सन्तुष्टि मापन गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
- विद्यमान तथा निर्मित कानुनहरु प्रवोधिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सहज र छिटोछरितो सेवाको सुचना तथा सहायता डेक्स तथा सूचना प्रविधिमैत्री पणालीको प्रयोगमा बृद्धि गरिनेछ ।
- सेवाग्राही तथा जनसमुदायबाट आएका गुनासोहरुको सम्बोधनका लागि गुनासो डेक्स र गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

प्रतिफल ५.२ सँग संबन्धित (संस्थागत क्षमता तथा मानव संशाधन विकास)

- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयको विद्यमान संगठन तथा व्यवस्थापन अध्ययन गरी सो अनुसार संस्थागत क्षमता अभिबृद्धि गरिनेछ ।
- नपाको संगठन संरचना र कर्मचारी दरबन्दी अनुसार कार्य विवरण तयार गरी नतिजामुलक बनाईनेछ ।
- कर्मचारी तथा पदाधिकारीको क्षमता विकासका लागि वार्षिक रुपमा तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रमह्हरु संचालन गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा नागरिक समाज संस्थाहरुको क्षमता अभिवृद्धि, संघीय तथा प्रदेश सरकार र विकास साझेदार संगको समन्वय र सहकार्यमा समेत गरिनेछ ।
- वडा तथा नपाको सेवा व्यवस्थित, प्रभावकारी तथा सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन वडा कार्यालयहरुमा इमेल, इन्टरनेट लगायत सफ्टवेयर प्रणालीको स्थापना तथा संचालन गरिनेछ ।
- कार्यसम्पादन मूल्याँकनका आधारमा हरेक वर्ष उत्कृष्ट कर्मचारी घोषणा तथा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधि क्षमता विकासका लागि अन्तर-स्थानीय तह अनुभव तथा सिकाई आदान प्रदान कार्यक्रम गरिनेछ ।

प्रतिफल ५.३ सँग सम्बन्धित (श्रोत परिचालन)

- नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतको पहिचान गरी आय वृद्धि गर्न राजस्व संभाव्यता अध्ययन तथा राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- राजश्वको दर भन्दा दायरा तथा श्रोत वृद्धि लाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- आन्तरिक आय वृद्धिका लागि आर्थिक ऐनमा समयसापेक्ष परिमार्जन गर्दै लगिने छ ।

- साना तथा मझौला, उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरी व्यवसायीहरुलाई करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- विकास प्रक्रियामा विकास साझेदार, सहकारी, निजि क्षेत्र र गैसस संग सहकार्य तथा समन्वय गरिनेछ ।
- सार्वजनिक निजी साझेदारीको अवधारणा अनुसार सेवा प्रवाह, पूर्वाधार विकास र रोजगारी सिर्जनमामा निजी क्षेत्रको लगानिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- प्रदेश तथा संघीय सरकार संग समपुरक कोष, विशेष अनुदान र आवश्यकताका आधारमा अनुदान् सहयोगका लागि पहल गरिनेछ ।
- विकास साझेदारका कार्यक्रम तथा सहयोगलाई नपाको आवश्यकता तथा प्राथमिकतामा लगानीका लागि नीति तथा प्राथमिकता तोकीनेछ ।

प्रतिफल ५.४ सँग सम्बन्धित (नतिजामूलक तथा प्रभावकारी योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन)

- नगर वस्तुगत विवरणलाई आवधिक रुपमा अद्यावधिक गरिनेछ ।
- योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा नपा वस्तुगत विवरणको उपयोग गरिनेछ ।
- वस्तुगत विवरणले औल्याएको क्षेत्र तथा विषयलाई योजना तर्जुमामा प्राथमिकता दिईनेछ ।
- सहभागितामूलक योजना पद्दतीवाट योजना तथा कार्यक्रमहरुको तर्जुमा गरिनेछ ।
- योजनाको कार्यान्वयन उपभोक्ता समिति मार्फत गरिनेछ । यसरी गठन हुने उपभोक्ता समितिमा ३३ प्रतिशत महिला सहभागितालाई सुनिश्चित गरिनेछ । योजना स्थलमा विवरण सहितको सूचना पाटी राख्ने अनिवार्य व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको सहभागितामूलक योजना तर्जुमा, निर्णय र अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रक्रियामा लक्षित वर्ग तथा समुदायलाई संलग्न नगरपालिकाको समुदाय प्रतिको जवाफदेहिता अभिबृद्धि गरिनेछ ।
- नतिजामूलक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनको लागि संस्थागत संयन्त्र तथा संरचना तयार गरी योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा समीक्षा र प्रतिवेदनलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- उत्कृष्ट उपभोक्ता समिति तथा नागरिक समाजलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- चौमासिक रुपमा समीक्षा तथा सिकाई आदान प्रदान गरिनेछ ।

परिच्छेद : कार्यान्वयन योजना

स्रोत अनुमान तथा प्रक्षेपण

आवधिक योजनाको लक्ष्य प्राप्ती र कार्यन्वयन योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि संभाव्य श्रोत तथा सो को प्रक्षेपण देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । जस अनुसार पाँच वर्षको कुल आय ३ अर्व ८ करोड ८४ लाख ४० हजार अनुमान गरिएको छ ।

तालिका : आय अनुमान

बजेटका श्रोतहरु	वार्षिक प्रक्षेपण (आर्थिक बर्ष अनुसार रकम रु. हजारमा)					
	२०८१/८२	२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	२०८५/८६	कूल
नगरपालिकाको बार्षिक आन्तरिक आय रकम (हजारमा)	२५५१८७३.०९३	२७५१७८३	३०५१७८३	३४५१७८३	३७५१७८३	१५५५९००५.०९३
संघीय सरकारबाट राजस्व बाँडबाँड प्राप्त रकम	९३२०००००	१०२५२००००	११२७७२०००	१२४०४९२००	१३६४५४१२०	५६८९९५३२०
प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम	४९१७००	५४०८७०	५९४९५७	६५४४५३	७१९८९९.३	३००१८७९.३
समानिकरण (संघ)	९९५०००००	१०९४५००००	१२०३९५०००	१३२४३४५००	१४५६७७९५०	६०७४५७४५०
समानिकरण (प्रदेश)	११३७९०००	१२५१६९००	१३७६८५९०	१५१४५४४९	१६६५९९९३.९	६९४६९९३२.९
शसर्त अनुदान (संघ) चालु	२४३५७२५५९	२६७९२९८१५	२९४७२२७९६	३२४१९५०७६	३५६६१४५८३	१४८७०३४८२९
विशेष अनुदान	२२००००००	२४२०००००	२६६२०००	२९२८२००	३२२१०२०	१३४३१२२०
समपुरक अनुदान संघिय पुजिगत	६६००००००	७२६०००००	७९८६०००	८७८४६००	९६६३०६०	४०२९३६६०
समपुरक अनुदान कर्णाली प्रदेश पुजिगत	२१८९००००	२४०७९०००	२६४८६९००	२९१३५५९०	३२०४९१४९	१३३६४०६३९
शसर्त अनुदान प्रदेश(चालु)	२४४९७०००	२६९४६७००	२९६४१३७०	३२६०५५०७	३५८६६०५७	१४९५५६६३४
						३०८८४४०५६९.२९

प्रमुख आयोजना तथा कार्यक्रम

आवधिक योजनाको लक्ष्य प्राप्तीको लागि संचालन गर्ने विषयगत प्रमुख कार्यक्रम तथा योजना, भौतिक लक्ष्य, कार्यक्रम स्थान तथा अनुमानित लागत देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका आवधिक योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्तीको लागि तय गरिएका कार्यक्रम तथा योजना

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका रणनीतिक कार्यक्रम तथा आयोजना	इकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित लागत (रु. हजार)	स्थानगत विवरण
		आधार वर्ष ०८०/०८१	कूल लक्ष्य (२०८५/८६)		
प्रतिफल १.१: कृषि उत्पादन क्षेत्र विस्तार हुने, उत्पादकत्व वृद्धि एवं व्यवसायिक कृषिको विकास हुनेछ। (विकास तथा विस्तार)					
कृषि प्रसार,खाद्य सुरक्षा तथा पोषण सुधार सहयोग	पटक	०	२	१०००	नपा
एक घर एक करेसा बारी कार्यक्रम	हेक्टर	२	४	१०००	सवै वडा
किसान सुचिकरण कार्यक्रम	संख्या	१	१	५००	सवै वडा
तरकारी खेति पकेट कार्यक्रम	हेक्टर	०	१०	२०००	जुविथा, राँचुली, बाली, ढिम्मीया, ओखर भिट्टा
गहुँ बालि पकेट क्षेत्र	संख्या	०	६	६०००	फोइमहादेव, राँचुली,जुविथा, खल्ला, रानाबाडा, ढिम्रियाँ
टिमुर खेति पकेट क्षेत्र	संख्या	०	११	७०००	सबै वडाहरुमा
धान बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	४	४०००	चिलखाया,नाग्म,छाप्रे,ओखरभिट्टा
मकै बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	१	१०००	भात्तडी
कोदो बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	५	५०००	ढिम्रीयाँ, रुडु, रताडा, रानाबाडा, कामखेत,
फापर बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	२	२०००	रुडु, रताडा
जौ बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	३	३०००	रुडु, रताडा, भात्तडी
चिनो, कागुनो बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	२	२०००	रुडु, रताडा
स्याउ पकेट क्षेत्र	संख्या	०	८	८०००	नाग्म, भिग्म, रताडा, फोइमहादेव, राँचुली, भात्तडी, कामखेत, रुडु
आलु पकेट क्षेत्र	संख्या	०	९	१००००	नाग्म, भिग्म, फोइमहादेव, रताडा, धनाडा, खल्ला, जुविथा, रुडु, कामखेत
कागती पकेट क्षेत्र	संख्या	०	२	२०००	बाली, टाकुल्ला लुब्र खार

प्याज पकेट क्षेत्र	संख्या	०	३	३५००	भात्तडी, चिलखाया, ढिम्नियाँ
सिमी पकेट क्षेत्र	संख्या	०	८	८०००	नाग्म, भिग्म, फोइमहादेव, राँचुली, जुविथा, रुडु, रताडा, भात्तडी
तोरी तथा सुर्यमुखी बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	१	१०००	छाप्रे
लसुन पकेट क्षेत्र	संख्या	०	१	१५००	रुडु, भात्तडी
मौरी पकेट क्षेत्र	संख्या	०	४	४०००	रुडु, रताडा, छाप्रे, रानाबाड, ओखरभिटा, ढीम्निया
भेडा पकेट क्षेत्र	संख्या	०	३	३०००	रुडु, रताडा, छाप्रे
बाख्रा पकेट क्षेत्र	संख्या	०	७	८०००	नाग्म, भिग्म, फोइमहादेव,राँचुली, धनाडा, जुविथा, लुब्र
भैंसी पकेट क्षेत्र	संख्या	०	५	६०००	खल्ला,छाप्रे, ओखरभिट्टा, भात्तडी, कामखेत
जडिबुटी पकेट क्षेत्र	संख्या	०	१	१५००	रुडु रताडा भातडी
लोकल कुखुरा पकेट क्षेत्र	संख्या	०	१	१०००	रताडा
अदुवा बेसार केरा पकेट क्षेत्र	संख्या	०	१	१०००	लुब्र
ओखर पकेट क्षेत्र	संख्या	०	५	५०००	धनाडा, खल्ला, जुविथा, छाप्रे,ओखरभिट्टा चिल्खाया
उन्नत विउ वितरकलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम	संख्या	११	२५	५००	सवै वडामा
कृषि पशुपंन्छी तथा मत्यस्य पालन कार्यक्रम	हेक्टर	०	५	२५००	सवै वडामा
खाद्यान्न एवं तरकारी वालीको वीजवृद्धि कार्यक्रम	कार्यक्रम संख्या	२	५	२०००	सवै वडामा
बीउ बैंक स्थापना	संख्या	११	२२	३०००	सवै वडामा
व्यवसायिक मौरीपालन कार्यक्रम	घारसंख्या	०	१०००	१५००	प्रति पकेट २०० घार हुने गरी ५ स्थानमा
स्याउ एवं ओखरको हाइटेक नर्सरी स्थापना	वटा	०	१५	२०००	वडा नं. ३, ५ १०, ८, १, ४, २
जैविक मल बनाउने कारखाना स्थापना	वटा	०	५	१५००	वडा नं. ३, ४, ६, ८, ५
कृषक क्षमता अभिवृद्धि तालिम	पटक	०	११	५०००	सवै वडाका अगुवा कृषक, कृषक समूह र सहकारीमा आवद्ध सदस्य

कृषि बिमा कार्यक्रम	कार्यक्रम संख्या				सबै वडा
अन्य तरकारी बाली पकेट क्षेत्र	संख्या	०	३	३०००	खल्ला, बाली, टाकुल्ला
स्याउ कोल्ड स्टोर स्थापना	वटा	०	४	५०००	वडा नं. १,२, ३, ९ र १०
रष्टिक स्टोर स्थापना -आलु र वीउ आलु)	वटा	०	४	१०००	वडा नं. १,२,३,४, ८, १०
कृषि उपज संकलन केन्द्र सहित हाटबजारको स्थापना	वटा	०	३	१०००	वडा नं १ नाग्म वडा नं.६ गाल्जे र वडा नं.९ वडा नं. ६ टाकुल्ला
कृषि मा जम्मा बजेट				जम्मा १२१०००	
प्रतिफल १.१: (कृषि) जम्मा					
	इकाई				**स्थानगत विवरण**
प्रतिफल १.२ सिंचाई सुविधाको विस्तार तथा प्रवर्धन भएको हुनेछ । - सिंचाई)					
हिउँपोखरी निर्माण	वटा	०	२	५०००	वडा नं. ३, ९, १०, २, ७, ८
सिंचाई कुलो र लिफ्ट सिचाई आयोजना	वटा	५	८	१००००	वडा नं. ५, ११, ८, ९
सिंचाई मर्मत कोष स्थापना	एकमुष्ट	०		१०००	नपास्तर
प्रतिफल १.२ (सिंचाई) जम्मा				१६०००	
प्रतिफल १.३ व्यवसायिक पशुपालनको विकास एवं पशुपंक्षीजन्य उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ । (पशुपालन, सेवा तथा विकास)					
पशुस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्थापना	वटा	०	१	५००	वडा न ६ गाल्जे वडा नं. ५, ८, १, ७ टाकुल्ला
चरनक्षेत्र संरक्षण तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	एकमुष्ट	०	११	१०००	सबै वडा
नश्ल सुधार कार्यक्रम	कार्यक्रम संख्या	७	७	२५००	कृत्रिम गर्भाधान -गाई ४०० भैंसी २००) बोका वितरण (५० वटा), थुमा (६० वटा), राँगो (५ वटा) र साँढे (६ वटा)
नश्ल सुधारिएका जातका जर्सीगाई वितरण	वटा	०	०		

कार्यविधि सहितको दक्ष बिशेषज्ञ व्यवस्था गरी पशुपंक्षी उत्पादन तथा पशुजन्य पदार्थको उत्पादन र नियमन	वटा	०	२	१२००	नपास्तर
पशुपंक्षीमा बिमा कार्यक्रम	एकमुष्ट	०	२	१०००	नपास्तर
व्यवसायिक पशुपंक्षीपालन कार्यक्रम संचालन	कृषक	०	११	२०००	नपास्तर (अनुदानमा आधारित)
घाँसखेती विस्तार कार्यक्रम	हेक्टर	०	७	१०००	वडा नं. १ र २ सबै वडाहरुमा
पशुपंक्षी उपचार तथा खोप सेवा कार्यक्रम	कार्यक्रम संख्या	१	२	५००	सवै वडा
पशुबधशाला तथा मासु वजार विकास कार्यक्रम	संख्या	०	३	१०००	वडा नं. १ नाग्म वडा नं. ६ गाल्जे र वडा नं.९ ठिन्के
गोठ सुधार कार्यक्रम	संख्या	०	५०	१०००	सवै वडा
कृषक क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम संचालन	संख्या	०	११	१०००	सवै वडा
दुग्ध चिस्यान केन्द्र संचालन	वटा	०	२	२०००	वडा नं. ५, ८ ९, ७ टाकुल्ला
प्रतिफल १.३ (पशु सेवा तथा विकास) जम्मा				१४७००	
प्रतिफल १.४: व्यवसायिक सीपयुक्त जनशक्तिको विकास हुने, उद्योग व्यवसायको संख्या वृद्धि हुने तथा व्यवसायिक कारोवारको परिमाण वृद्धि हुने छ। (व्यवसाय तथा उद्यम)					
व्यवसायिक सीप विकास तालीम कार्यक्रम	संख्या	६०	९२	२०००	सवै वडा (लिउ,फेरुवा,टेपी,झोला,पञ्जा,धागो कात्ने चर्खा,ऊन र अल्लोवाट बन्ने सामान)गुन्द्री
	इकाई				**स्थानगत विवरण**
					साइडर, चिप्स, आदि बनाउने, अल्लोबाट उत्पादन हुने सामान वनाउने)
कोसेली घर स्थापना	वटा	०	३	२०००	वडा नं. १ वडानं. ६, वडा नं. ९,
ऊन प्रशोधन केन्द्र स्थापन	वटा	०	१	२०००	वडा नं. १० ,२ रुडु

रुग्ण उद्योगहरुको पुन: संचालन कार्यक्रम	एकमुष्ट	०	२	१०००	सवै वडा
प्रतिफल १.४ (व्यवसाय तथा उद्यम)जम्मा				७०००	
प्रतिफल १.५: पर्यटकीय स्थलको पहिचान तथा पर्यटकीय सेवा तथा सुविधाको प्रवर्धन भएको हुनेछ। (पर्यटन विकास)					
पर्यटन गुरुयोजना तर्जुमा	वटा	०	२	५००	नपास्तर
होटेल ब्यवस्थापन तथा पर्यटन ब्यवस्थाको लागि तालिम	जना	०	११	१५००	नपास्तर
धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थलको स्तरोन्नती एवं पुर्वाधार विकास कार्यक्रम	कार्यक्रम संख्या	०	११	५०००	नपास्तर
व्यवस्थित होमस्टे स्थापना	गाउँ	०	१	१०००	वडा नं. १
विभिन्न माध्यमवाट पर्यटकीय क्षेत्रको प्रचार प्रसार	वटा	०	१	५००	सवै स्थानको
होटेल व्यवसायीहरुलाई कुक तथा अतिथि सत्कार सम्बन्धी ज्ञान, सीप तथा तालिम	जना	०	१५	१०००	सवै वडा
प्रतिफल १.५: -पर्यटन विकास) जम्मा				९५००	
प्रतिफल १.६: सहकारी विस्तार एवं बैकिंग सेवा तथा सुविधाको पहुँचमा अभिबृद्धि हुनेछ। - बैङ्क, सहकारी तथा बित्तीय सेवा)					
सहकारी मर्ज कार्यक्रम	वटा	०	२	०	सवै वडा
वित्तीय सेवा तथा सहकारी व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमको व्यवस्था गर्ने	जना	०	३०	५००	(लेखा तालिम, सहकारी शिक्षा)
प्रतिफल १.६ (बैङ्क, सहकारी तथा बित्तीय सेवा)जम्मा				५००	
आर्थिक विकास जम्मा				१६८७००	
२. सामाजिक विकास					
प्रतिफल २.१: आधारभुत, माध्यामिक तथा प्राविधिक शिक्षामा सहज पहुँच र शैक्षिक गुणस्तर अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (शिक्षा तथा मानव संशाधन)					

बालमैत्री तथा अपांगमैत्री विद्यालय भवन निमार्ण	संख्या	१५	२०	१००००	वाकि सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा
शिक्षकको क्षमता विकास तालिम	पटक	०	२	१०००	सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा
शिक्षक दरवन्दी व्यवस्था	संख्या	१२६	७०	२००००	सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा
प्रतिफलमा आधारित शिक्षक सम्मान	पटक	०	३५	५००	नगरपालिका भर
उत्कृष्ट शिक्षक तथा विद्यालय प्रोत्साहन	पटक	०	३५	२००	नगरपालिका भर
विद्यालयमा विद्युतीय पूस्तकालय स्थापना	संख्या	०	२५	१२५०	सबै सामुदायिक मा.विद्यालयहरुमा
विद्यालयमा प्राविधिकधार संचालन	संख्या	१	३	५०००	
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना	संख्या	२	२३	२०००	सामुदायिक बिद्यालयहरुमा
अन्तर विद्यालय अतिरिक्त कृयाकलाप संचालन	पटक	०	२	५००	नगरपालिका भर
विद्यालयमा कृषि अभ्यास प्रयोगशाला स्थापना	स्थान	१	३	१५००	आवश्यकता अनुसार
विद्यालयमा खानेपानी व्यवस्थापन	संख्या	२८	३५	२०००	सबै सामुदायिक विद्यालयमा
विद्यालयमा सौचालय निर्माण	संख्या	३५	१०	५०००	जिर्ण भएका सामुदायिक विद्यालय
बाल विकास केन्द्र स्थापना	संख्या	३५	५	१५००	आवश्यकता अनुसार
आवश्यक्तामा आधारित स्थानीय पाठयक्रम	पटक	१	१	१०००	निर्माण भएको कार्यान्वयन र मुल्यांकन, समीक्षा र परिमार्जन
विद्यार्थीहरुको लागि समकालीन परिवेश सम्बन्धी अभिमुखिकरण	पटक	०	१	५००	सबै विद्यालयमा स्वास्थ्य, कानून, सामाजिक अपराध, लगायत वदलिदो परिवेश सम्बन्धी
विद्यालयमा सूचना प्रविधिको विस्तार	संख्या	५	६	१०००	वाँकी विद्यालयमा एउटा ल्यापटप सहित इन्टरनेट जडान
सामुदायिक सिकाइ केन्द्र व्यवस्थापन	संख्या	३	८	८००	नपा स्तर
प्रतिफल २.१ (शिक्षा) जम्मा बजेट				५४९५०	

प्रतिफल २.२: आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच तथा गुणस्तरमा वृद्धि भएको हुनेछ। (स्वास्थ्य)					
भवन निर्माण	संख्या	०	११	१००००	आवश्यकता अनुसार
अस्पताल स्थापना	संख्या	१	२	२००००	राचुल्ली, गाल्जे
स्वास्थ्य संस्थामा क्षमता विस्तार	पटक	०	११	१०००	यस नपाको ११ वटै वडामा
विद्युतीय हाजिरी स्थापना	संख्या	०	११	१०००	यस नपाको ११ वटै वडाका स्वास्थ्य चौकिमा
हेल्थपोस्ट स्थापना	संख्या	४	५	१००००	नपा स्तर
स्वास्थ्य संस्थामा पूर्वाधार (धारा, सौचालय, पर्खाल) निमार्ण	संख्या	०	६	५०००	नपा स्तर
वर्थिङ सेण्टर व्यवस्थापन	संख्या	५	६	१००००	नपा स्तर
विशेषज्ञ सेवा सहितको घुम्ती शिविर	पटक	१	३	१०००	नपा स्तर
गाउँघर क्लिनिक भवन निर्माण	संख्या	०	४	५०००	नपा स्तर
स्वास्थ्य सेवा विस्तार	संख्या	०	५	५०००	नपा स्तर
विद्यालयमा प्राथमिक उपचार तालिम	संख्या	०	३	१०००	नपा स्तर
स्वास्थ्य स्वयम सेविका क्षमता विकास	पटक	३	४	५००	नपा स्तर
स्वास्थ्य संस्थामा विद्युतिय प्रविधि व्यवस्थापन	संख्या	५	५	१०००	नपा स्तर
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
				जम्मा ७०५००	
प्रतिफल २.२ (स्वास्थ्य) जम्मा बजेट					
प्रतिफल २.३: खानेपानी तथा सरसफाईमा सबै पहुँच तथा र गुणस्तरमा बृद्धि भएको हुनेछ। (खानेपानी तथा सरसफाई)					
एक घर एक धारा	परिवार	८७१	२०००	१००००	सबै वडामा
सौचालय निर्माण	परिवार	२५००	२९००	२०००	बाँकि परिवारमा
जनचेतनाका लागि मिडिया	पटक	०	५	१५००	वर्ष भरि रेडियो तथा टेलिभिजनबाट कार्यक्रम गर्ने
फोहरमैला व्यवस्थापन	पटक	०	११	५००	नपा भरि

प्रतिफल २.४ लक्षित वर्ग तथा समुदायको सशक्तिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ। (समावेशीकरण तथा सामाजिक सुरक्षा)				१४०००	
लक्षित वर्ग सञ्जाल निमार्ण	संख्या	२	४	५००	नपा भरि
महिला तथा बालबालिका शाखामा कर्मचारी व्यवस्था	संख्या	२	०	०	नपा स्तर
सामाजिक कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना कार्यक्रम	संख्या	७	११	२००	नपा भरि
अपांगता भएका व्यक्तिका लागि सीपमूलक तालिम	जना	०	२	५००	हस्तकला तालिम
महिला स्वरोजगारका लागि तरकारी तथा मसला खेती	जना	१२	१६	५००	नपा भरि
हिंसा पिडितका लागि सेवा केन्द्र स्थापना	संख्या	०	१	५००	वडा नं ६ गाल्जे
दलित युवाकालागि स्वरोजगार तालिम	जना	२६	४०	१०००	नपा भरि
आरन सुधार कार्यक्रम	संख्या	१	११	२००	आरन भएको ठाउँमा
असहाय आश्रय केन्द्र स्थापना	संख्या	०	१	५००	गाल्जे नपा केन्द्र
जेष्ठ नागरिक ज्ञान सीप हस्तान्तरण	पटक	०	१	५००	नपा केन्द्रमा
सामाजिक तथा पारिवारिक सहिष्णुणता प्रवर्द्धन	पटक	०	४	५००	विभिन्न जाति, उमेर समुह, लिंगगत प्रतिनिधिहरु
महिला पुरुष समविकास प्रवर्द्धन	पटक	०	११	५००	प्रत्येक वडामा
सामाजिक समानता र न्यायकालागि संस्थागत विकास	संख्या	०	५	५००	समुह निर्माण र मागमा आधारीत कार्यक्रम
जेष्ठ नागारिक स्वास्थ्य परिक्षण	पटक	०	११	२००	प्रत्येक वडामा
प्रतिफल २.४ (समावेशीकरण तथा सामाजिक सुरक्षा) जम्मा बजेट				६१००	
प्रतिफल २.५: युवाहरुको सर्वागिंण विकासबाट आत्मनिर्भरतामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (युवा तथा खेलकूद)					
नगरपालिकास्तरीय खेल मैदान निर्माण	संख्या	५	७	२०००	नपा स्तर
विद्यालयस्तरीय खेल मैदान निमार्ण तथा स्तरीकरण	संख्या	१	६	५०००	नपा स्तर
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
युवाका लागि रोजगारमूलक तालिम	संख्या	१	२	५००	सबै वडा

खेलकुद आयोजना	पटक	३	४	१०००	नगरपालिका स्तरीय
प्रतिफल २.५ (युवा तथा खेलकुद) जम्मा बजेट				८५००	
प्रतिफल २.६: स्थानीय कला, सँस्कृतिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन भएको हुनेछ। (कला, संस्कृति, शान्ति सुरक्षा, मेलमिलाप)					
धार्मिक क्षेत्र संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	संख्या	०	७	५०००	नपा स्तरमा
साँस्कृतिक नाच प्रतियोगिता	पटक	०	२	५००	नपा भरिबाट
मेलमिलाप केन्द्र स्थापना	संख्या	११	११	१००	सवै वडामा
परम्परागत प्रबिधि लाइ संरक्षण सहित प्रबर्धन गर्ने (पानि घट्ट)	संख्या	०	३३	२०००	सबै वडाहरु मा
साँस्कृतिक तथा कला संग्राहलय स्थापना	संख्या	०	२	२०००	नपा स्तरमा
स्थानीय कला तथा संस्कृति सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान	पटक	०	२	१०००	नगरपालिकाभर
प्रतिफल २.६ (कला तथा संस्कृति) जम्मा बजेट				८६००	
सामाजिक विकास जम्मा				१६२६५०	
प्रतिफल ३.१: सडक र सहायक पूर्वाधारको विकास र विस्तार तथा यातायात सुचारु हुनेछ। (सडक तथा यातायात)					
सडक निर्माण, विस्तार तथा स्तरोन्नति	कि.मि.	१८	६०	३००००	**सवै वडाहरुमा**
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
सडकको नियमित, आवधिक तथा आकस्मिक मर्मत संभार	कि.मि.	२५	६०	२००००	सवै वड
पर्यटन पदमार्ग	कि.मि.	२०	८०	२००००	रुरु बन्चु फुलवारी पाटन देखि साडी जलजला सम्म र वडा न. ८ देखि पुगमालिका हुदै नागमा बजार सम्म

मोटेरवेल पुल	संख्या	०	५	४०००००	वडा नं. ७ टाकुल्ला र भ्फाजेखोला, वडा नं. ९ भेसेगौडा र गाल्जे, वडा नं. २ सेराभिड
ट्रस तथा भ्फोलुङ्गे पुल	वटा	१	३	७००००	रताडा, मौभेरी, नाउतडा हासेडुगा
एअरपोर्ट निर्माण	वटा	०	१	१००००	नपा स्तरमा
काठेपुलको मर्मत संभार	वटा	७	७	१५००	फोइ, राँचुली, चिल्खाया, छाप्रे
प्रतिफल ३.१: (सडक तथा यातायात) जम्मा				**५११५००**	
प्रतिफल ३.२ आवास, भवन तथा वस्ती एकीकृत, व्यवस्थित र सुरक्षित भएको हुनेछ। (आवास, भवन तथा वस्ती विकास)					
जोखिमयुक्त वस्ती संरक्षण तथा व्यवस्थापन	वस्ती संख्या	०	७	१०००	सवै वडा पहिरो रोकथाम, नदि नियन्त्रण र बृक्षारोपण गरि जोखिम न्युनिकरण गर्ने
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
भवनसंहिता र मापदण्ड तयार गरी नगरवासीलाई जानकारी	पटक	०	३	१००	नपाका सवै वडाहरुमा
भूकम्प प्रतिरोधि भवन निर्माण विषयमा प्राविधिक र मिस्त्रीलाई तालिम प्रदान गर्ने	जना	०	३५	१०००	सवै वडाबाट सहभागि गराईने छ।
स्वास्थ चौकी, कृषि सेवा केन्द्र, पशु सेवा केन्द्र, शिक्षा श्रोत केन्द्र एकीकृत गरी ११ वटा वडा कार्यालय भवन र १ नगरपालिका भवन निर्माण गर्ने		०	१	१५००००	प्रत्यक वडा र नगरपालिकाको केन्द्रमा
स्थानीय कलाकर्मी तथा मिस्त्रीलाई स्थानीय कला विकास र प्रवर्धन वारे तालिम प्रदान	जना	०	३५	५००	नगरपालिका भरीबाट सहभागी गराइने
जनता आवास कार्यक्रम	जना	३३	१००	२००	नपा भरी
एक वस्तीलाई नगरपालिका स्तरीय नमूना शहरको रुपमा विकास	स्थान	०	१	१०००००	पाइक पर्ने ठाउमा

मण्डी, संकलन तथा विक्री केन्द्र, सटर तथा कबल, सडक, सार्वजनिक चर्पी, पाकिङ्गस्थल सहित बजार व्यवस्थापन	स्थान	०	३	१०००००	बालिचौर, चिल्खाया, दहचौर
प्रतिफल ३.२ (आवास, भवन तथा वस्ती विकास) जम्मा				३५२८००	
प्रतिफल ३.३ः विद्युत सेवा तथा वैकल्पिक उर्जा उपलब्धतामा वृद्धि भएको हुनेछ । (विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा)					
विद्युत उत्पादन तथा वितरण	किलोबाट	५	३	२००००	मुजाउ, ढाड खोला बन्चु खोला
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
संस्थागत तथा आसासीय सौर्य उर्जा प्रणाली सहयोग कार्यक्रम	वटा	२	११	५०००	सबै वडामा
वायोग्यासको संभाव्यता अध्ययन तथा परिक्षण	वटा	०	६	२०००	टाकुल्ला, बाली, भैसेगौडा, गाल्जे,धनाडा, नाग्मा
नपुग तथा थप परिवारमा सुधारिएको चुल्हो विस्तार	घरधुरी	१६००	५०००	५०००	सवै वडा
प्रतिफल ३.३ः (विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा) जम्मा					
प्रतिफल ३.४ः सूचना र संचार प्रविधिको विस्तार र प्रयोगमा वृद्धि भएको हुनेछ । (सूचना संचार तथा प्रविधि)					
टेलीफोन टावरको क्षमता वृद्धि गर्ने र रिपिटर टावर विस्तार	संख्या	३	३	१०००	वजेडी, मालिका काध चुप्पीकोट
सामुदायिक रेडियो स्थापना र संचालन गर्ने	संख्या	०	१	२०००	बजेडीचौर
ल्याण्डलाइन टेलिफोन सुविधा जडानको समपुरक लगानी	संख्या	०	५००	२०००	सवै वडामा
वडा कार्यालयमा इमेल र इन्टरनेट सुविधा जडान	संख्या	११	११	५०००	सवै वडाहरुमा
सूचना प्रविधिवारे क्षमता विकास तालिम र सचेतना कार्यक्रम	संख्या	०	११	१०००	सवै वडामा
तिलागुफा नपाको बुलटिनको प्रकाशन र प्रसारण	पटक	०	५	२५००	वार्षिक रुपमा
प्रतिफल ३.४ः (सूचना संचार तथा प्रविधि) जम्मा				४३५००	
पूर्वाधार विकास जम्मा				९०७८००	

प्रतिफल ४.१: विविधतायुक्त वनस्रोत र जडिबुटीको संरक्षण तथा वैज्ञानिक व्यवस्थापन भएको हुनेछ । (वन तथा जैविक विविधता)					
बहुउद्देश्यीय वन नर्सरी स्थापना	संख्या	१	११	१०००	प्रत्येक वडामा १ वटा
बृक्षारोपण कार्यक्रम (वन, खर्क तथा पाखाहरुमा)	हेक्टर	२	३५००	२००००	११ वटै वडाका खाली सार्वजनिक स्थानमा
हाइटेक जडिबुटी नर्सरी स्थापना कार्यक्रम	संख्या	०	११	५०००	सवै वडामा
जडिबुटी खेती घरेलुकरण तथा बृक्षारोपण कार्यक्रम	रोपनी	१	१५००	१०००	सवै वडाहरुमा
सामुदायिक वन तथा कबुलियती वन उपभोक्ता समितिको क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम	जना	०	१००	१०००	नपास्तरका सवै सामुदायीक बनहरुका उपभोक्ता समिति
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
वार्षिक रुपमा वन उपभोक्ता समितिको कार्य योजना अध्यावधिक, कार्यन्वयन, क्रियाशिलता अनुगमन, नियमन	पटक	०	५	२००	नपास्तरमा
उत्कृष्ट सामुदायिक वनलाई पुरस्कार प्रोत्साहन कार्यक्रम	पटक	०	५	५००	उत्कृष्ट सामुदायीक बनलाई प्रत्येक वर्ष
सरकारी तथा सामुदायिक वनको वैज्ञानिक व्यवस्थापन	रोपनी	०	६०	१०००	११ वटै वडाका १।१ वटा सामुदायीक बनमा
सरकारी वनको हक हस्तान्तरण गरी कबुलियती तथा सामुदायिक वन मार्फत दिगो व्यवस्थापन कार्यक्रम	संख्या	१	१	५००	प्रत्येक वर्ष
जडिबुटी संकलन तथा अनुगमन कार्यविधि निर्माण कार्यक्रम	पटक	०	१	५००	नपास्तर
जडिबुटि संकलन, प्रशोधन र बजारीकरण क्षमता अभिबृद्धि (संकलक, वन उपभोक्ता तथा व्यवसायी)	जना	०	२५०	२०००	नपा र प्रदेश स्तर
स्थानीय संकलक, जडिबुटी थोक क्रेता, विक्रेता, जडिबुटीसंग सम्वन्धित निजीक्षेत्र विच स्थानीय स्तर जडिबुटी प्रशोधन सचेतना तथा अर्न्तक्रिया कार्यक्रम	जना	०	२६०	२०००	नपा स्तर
जडिबुटी प्रशोधन र बजारीकरण कार्यक्रम	वटा	०	२	२००००	कुडाखेत र गाल्जे
सामुदायिक वन ब्लक पूर्वाधार व्यवस्थापन	वटा	०	११	३०००	प्रत्येक वडाको बन क्षेत्र भित्र
सामुदायिक वन क्षेत्र भित्र अग्निरेखा निर्माण	वटा	०	११	५००	प्रत्येक सामुदायीक बन क्षेत्र भित्र
सामुदायिक वन क्षेत्रमा सिमा अनुगमन (विवाद समाधानका लागि)	पटक	१	१	५००	खल्ला वडा नं. ६
सामुदायिक वन क्षेत्रभित्र रहेका जडिबुटीको ब्लक विभाजन	पटक	०	१	५००	सवै सामुदायीक बनमा

दियार तेल उत्पादन क्षेत्र	संख्या	०	१	१०००	नापा स्तर
जडिबुटी सम्बन्धी स्थानीय पाठयक्रम निर्माण तथा क्षमता विकास्	पटक	०	१	५००	स्थानीय विषयमा समावेश गर्ने
प्रतिफल ४.१: (वन तथा जैविक विविधता)				६०२००	
प्रतिफल ४.२: कृषि भूमि तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र वैज्ञानिक व्यवस्थापनमा अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।(भू तथा जलाधार व्यवस्थापन)					
पानी मुहान संरक्षण ४० वटा स्थानमा, संरक्षण	वटा	०	४०	४००००	नपामा पानीको मुलहरु भएको स्थानमा सबै वडा
पहिरो नियन्त्रण कार्यक्रम	वटा	०	७	५००००	जोखिम युक्त ठाउँमा
भिरोलो जमिन उपचार तथा वस्ती संरक्षण	वटा	०	७	५०००	भिरालो जमिन भएको स्थानमा
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
हरित सडक निर्माण तथा पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	किमी	०	५	५०००	नपास्तरका नयाँ तथा पुराना सडकहरुमा
भुक्षय तथा कटान नियन्त्रण कार्यक्रम (बाँध, डयाम तथा तटबन्ध निर्माण)	किमी	०	३	५०००	नपास्तरको जोखिम युक्त स्थानमा
प्रतिफल ४.२: (भू तथा जलाधार व्यवस्थापन) जम्मा				१०५०००	
प्रतिफल ४.३: स्थानीय वातावरण तथा पर्यावरण स्वच्छता तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन क्षमतामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ । (वातावरण तथा स्वच्छता)					
वातावरणमैत्री घर निर्माण अभियान	संख्या	०	५५	१०००	प्रत्येक वडामा ३ का दरले निर्माण गर्ने
सहिद तथा हरियाली पार्क तथा मनोरञ्जन स्थल निर्माण (	संख्या	०	४	२०००	उपयुक्त स्थानमा
डम्पीङ्गसाइड स्थापना	संख्या	०	११	५०००	नपास्तरमा प्रत्येक वडामा
कम्पोष्ट विन तथा गार्भेज व्यवस्थापन	सख्या	०	३०	१०००	नपाको उपयुक्त स्थानमा

फोहोरमैला व्यवस्थापन	पटक	०	५	५००	प्रत्येक वर्ष १ पटक
स्वच्छ वतावरण निमार्णको लागि योगदान दिने व्यक्ति, संस्था, समिति लाई पुरस्कार कार्यक्रम	पटक	०	५	५००	प्रत्येक वर्ष १ पटक
सरसफाइ तथा धुवामुक्त अभियान	पटक	०	२	२००	सवै वडामा
जलवायु उत्थानशिल विउ बैंक स्थापना र प्रसार	वटा	०	१	५००	नपा स्तरमा
जलवायु परिवर्तन अनुकुलन योजना निर्माण	पटक	०	५	५००	नपा स्तरमा
अनुकुलन क्षमता विकास कार्यक्रम	पटक	०	२	५००	नपा स्तरमा
अध्ययन अवलोकन भ्रमण	पटक	०	५	२०००	प्रत्येक वर्ष १ पटक अन्तर जिल्ला भ्रमण
प्रतिफल ४.३: (वातावरण तथा स्वच्छता) जम्मा				**१३७००**	
प्रतिफल ४.४: विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा विपद जोखिम व्यवस्थापन भएको हुनेछ। (विपद व्यवस्थापन)					
सार्वजनिक खुल्ला क्षेत्रको पहिचान, नक्शाकंन तथा अभिलेख, संरक्षण, उपयोग कार्यक्रम	पटक	०	१	५००	नपा स्तर
भूकम्प तथा प्रकोपबाट सुरक्षित वस्ती, सामुदायिक संरचना, भवन निर्माण भवन तथा संरचनाको मापदण्ड सम्बन्धी सचेतना	पटक	०	३	१०००	नपा स्तर
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
जोखिमयुक्त वस्ती पहिचान, सामुदायिक संरचनाको जोखिम स्थीति विश्लेषण	पटक	०	१	५००	नपा स्तर
स्थानीय भवन तथा सामुदायिक संरचनाको मापदण्ड तथा भवन संहिता तर्जुमा, पालना अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यक्रम	पटक	०	११	५००	सवै वडाहरुमा
विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना कार्यक्रम वडास्तर	वटा	०	११	११००	सवै वडामा
वडास्तरमा स्वयमसेवकलाई विपद व्यावस्थापन, , बलित कोष , विपद नूनिकरण सीप, क्षमता विकास तालिम कार्यक्रम	संख्या	०	१००	१०००	प्रत्येक वडाबाट सहभागि गराउने

विपद व्यवस्थापन सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वय तथा परामर्श कार्यक्रम	पटक	०	१	२००	नपा स्तरमा
पूर्व चेतावनी प्रणाली क्षमता विकास कार्यक्रम	पटक	०	१	२००	नपा स्तरमा
सुरक्षित आश्रय स्थल	वटा	०	११	३०००	प्रत्येक वडामा
विद्यालय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम	पटक	०	३६	५००	आ.वि.मा.वि र उ.मा.वि.
प्रतिफल ४.४: (विपद व्यवस्थापन) जम्मा				८५००	
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन जम्मा				१८७४००	
प्रतिफल ५.१: स्थानीय ऐन, नियम तर्जुमा तथा परिपालनामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (स्थानीय कानून तथा नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन)					
स्वीकृत स्थानीय ऐन, नियम, नीति, निर्देशिका, कार्यविधि तथा नियमावली तयारी कार्यक्रम	संख्या				
नागरिक वडापत्र निर्माण तथा कार्यान्वय (लेखेर टाँस्ने र रेडियो तथा अन्य माध्ययमवाट जानकारी सहित)	संख्या	२	४	५००	नपा स्तरमा
सुचना अधिकारी तथा गुनासा सुन्ने व्यवस्थापन	पटक	१	५	५००	प्रत्येक वर्ष नपा स्तर
जवाफदेहिता प्रवर्द्धन कार्यक्रम (सार्वजनिक सुनवाई, सार्वजनिक परिक्षण आदि)	पटक	१	५	५००	प्रत्येक वर्ष नपा स्तर
तयार भएका ऐन, नियम, कार्यविधिहरुको प्रवोधीकरण जानकारी, अभिमुखिकरण	पटक	०	११	२००	नपा स्तरमा
बेरुजु न्यूनीकरणका लागि कार्यक्रम	संख्या	०	५	५००	प्रत्येक वर्ष नपा स्तरमा
प्रतिफल ५.१: (ऐन, नियम तथा सुशासन) जम्मा				२२००	
प्रतिफल ५.२: जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सराकारवालाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ । (संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास)					

	इकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित लागत	स्थानगत विवरण
कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई क्षमता विकास कार्यक्रम	पटक	०	२		नपा स्तरमा
अन्तर स्थानीय तह सिकाई अवलोकन भ्रमण र टिम विल्डीङ्ग कार्यक्रम	पटक	०	५	५०००	प्रत्येक वर्ष १ पटक
स्थानीय संघसंस्था क्षमता विकास कार्यक्रम	पटक	०	२	५००	नपा स्तर
संगठन तथा व्यवस्थापन अध्ययन र कार्यविवरण	पटक	०	१	१००	नपा स्तर
सेवाग्राही प्रतिक्षा कक्ष व्यवस्थापन कार्यक्रम	वटा	०	११	११००	प्रत्येक वडामा
शौचालय व्यवस्थापन कार्यक्रम	संख्या	३	२	१०००	नपा स्तरमा
खानेपानी व्यवस्थापन कार्यक्रम (सेवाग्राही सहित)	का.सं	१	२	२०००	नपा स्तरमा
उत्कृष्ठ कर्मचारी प्रोत्साहन कार्यक्रम	जना	०	५	५००	प्रत्येक वर्ष
सवारिसाधन व्यवस्थापन (मोटरसाईकल, जीप)	संख्या				
प्रतिफल ५.२ (संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास) जम्मा				१०२००	
प्रतिफल ५.३ः आन्तरिक आय, राजस्व परिचालन तथा खर्च व्यवस्थामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (श्रोत परिचालन)					
राजस्व संभाव्यता अध्ययन तथा राजस्ज सुधार कार्ययोजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	पटक	०	२	५००	नपा स्तर
करदाता शिक्षा कार्यक्रम	पटक	०	५	५००	प्रत्येक वर्षमा नपा स्तरमा
उत्कृष्ठ करदाता प्रोत्साहन कार्यक्रम	जना	०	५	५००	प्रत्येक वर्षमा नपा स्तरमा
नपाको आय वृद्धिका लागि विकास साझेदार, गैसस, अन्य दाता र निजी क्षेत्र संग सहकार्य तथा सहयोगका लागि छलफल कार्यक्रम	पटक	०	२	२००	नपा स्तर
आ.ले.प शाखाको गठन र कर्मचारी व्यवस्थापन	पटक	०	१	१०००	नपा स्तरमा
राजश्व शाखा स्थापना तथा सुदृढिकरण कार्यक्रम	संख्या	१	१	१००	नपा स्तरमा सुदृढ कार्यक्रम गर्नु पर्ने
संघ तथा प्रदेश संग आय वृद्धिका लागि समन्वय तथा पैरवी	पटक	२	२	५००	प्रत्येक वर्ष संघ र प्रदेश सरकारसँग
उत्पादनमुलक तथा नपाको आय वृद्धि हुने कार्यक्रमहरु	संख्या	०	४	५००	नपा स्तरमा
गैसस डेक्स स्थापना तथा व्यवस्थापन	संखया	०	१	५००	नपा स्तरमा
प्रतिफल ५.३ (श्रोत परिचालन) जम्मा				४३००	

प्रतिफल ५.४: योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन व्यवहारिक, व्यवस्थित र नतिजामूलक भएको हुनेछ। (योजना व्यवस्थापन)					
नगर वस्तुगत विवरण तयारी र अध्यावधिक	पटक	१	२	५००	नपा स्तरमा
एकिकृत दीर्घकालीन अद्यावधिक योजना तर्जुमा	पटक	१	१	१५००	नपा स्तरमा
नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्याँकन कार्यविधि निर्माण, क्षमता	पटक	०	१	५००	नपा स्तरमा
	इकाई	**योजनाको लक्ष्य**		**अनुमानित लागत**	**स्थानगत विवरण**
विकास तथा नियमित अभ्यास					
विषय क्षेत्रगत रणनीतिक योजना तर्जुमा	संख्या	०	५	५००	नपा स्तरमा
समीक्षा तथा सिकाई उपलब्धी आदान प्रदान तथा प्रकाशन	पटक	०	१	५००	नपा स्तरमा
योजना तथा बजेट तर्जुमा कार्यविधि निर्माण र सहभागितामुलक योजना तर्जुमा प्रकृया अबलम्बन तथा वार्षिक योजना तर्जुमा (विज्ञ सहयोग सहित)	संख्या	०	१	५००	नपा स्तर
उपभोक्ता समिति क्षमता विकास कार्यक्रम	पटक	०	१	२००	प्रत्येक वर्ष
उपभोक्ता समिति प्रोत्साहन कार्यक्रम	संख्या	०	१	२००	प्रत्येक वर्ष
प्रतिफल ५.४: (योजना व्यवस्थापन) जम्मा				४४००	
सुशासन तथा संस्थागत विकास जम्मा				२११००	
कुल बजेट					

4.1 विषयक्षेत्र अनुसार प्रस्तावित बजेट

आवधिक योजना कुल तथा विषयक्षेत्र अनुसारको ५ बर्षको बजेट प्रक्षेपण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ । जसमा कुल वजेट रु ३ अर्व ७० करोड ५६ लाख ६२ हजार प्रस्तावित गरिएको छ । यो अवधिमा नगरपालिका भित्र अर्व करोड लाख हजार आय हुने देखिन्छ । जसमा अर्व करोड लाख ... हजार बजेट नपुग हुने देखिन्छ । यसको लागि नगरपालिकाले संघीय तथा प्रदेश सरकार र बिकास साझेदारहरु संग समन्वय र सहकार्यको नीति अपनाउनु पर्ने देखिन्छ ।
तालिका छ: विषय क्षेत्र अनुसार कुल प्रस्तावित बजेट

विषय क्षेत्र	कुल अनुमानित लागत (रु. हजार)	प्रतिशत
१. आर्थिक विकास		
प्रतिफल १.१ (कृषि विकास) जम्मा		
प्रतिफल १.२ (सिंचाई) जम्मा		
प्रतिफल १.३ (पशु विकास) जम्मा		
प्रतिफल १.४ (उद्यम तथा व्यवसाय) जम्मा		
प्रतिफल १.५(पर्यटन विकास) जम्मा		
प्रतिफल १.६ (बैंक तथा वित्तीय संस्था) जम्मा		
२. सामाजिक विकास		
प्रतिफल २.१ (शिक्षा) जम्मा		
प्रतिफल २.२ (स्वास्थ्य)		
प्रतिफल २.३ (खानेपानी तथा सरसफाई) जम्मा		
प्रतिफल २.४ (लक्षित वर्ग तथा समावेशीकरण) जम्मा		
प्रतिफल २.५ (युवा) जम्मा		
प्रतिफल २.६ (कला संस्कृति) जम्मा		
३. पुर्वाधार विकास		
प्रतिफल ३.१ (सडक तथा यातायात) जम्मा		
प्रतिफल ३.२ (आवास तथा वस्ती) जम्मा		
प्रतिफल ३.३ (विद्युत तथा उर्जा)		
प्रतिफल ३.४ (सूचना तथा संचार) जम्मा		
४.वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन		
प्रतिफल ४.१: (वन तथा जैविक विविधता) जम्मा		
प्रतिफल ४.२: (जलाधार तथा भूमी संरक्षण) जम्मा		
प्रतिफल ४.३: (सुन्दरता तथा स्वच्छता) जम्मा		
प्रतिफल ४.४ (विपद व्यवस्थापन) जम्मा		
५. सुशासन तथा संस्थागत विकास		
प्रतिफल ५.१ (ऐन, नियम तथा कार्यविधि तथा जवाफदेहिता) जम्मा		
प्रतिफल ५.२ (संस्थागत तथा मानव संसाधन क्षमता)		
प्रतिफल ५.३ (श्रोत परिचालन) जम्मा		
प्रतिफल ५.४ (योजना व्यवस्थापन)		
कुल बजेट		

4.2 अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

आवधिक एकिकृत नगर विकास योजनाको प्रभाव, असर, प्रतिफलको नतिजा मापन गरिने छ। यसै गरी प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको प्रक्रिया अनुगमन गरिनेछ। नतिजामापन आवश्यकता अनुसार वाह्य परामर्श्बाट र प्रकृया अनुगमन नगर कार्यपालिका र सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समितिको जिम्मेवारी रहने छ। आवधिक नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्वन्धी विस्तृत प्रकृया तथा जिम्मेवारी देहायअनुसार हुनेछ।

४.४.१ नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको जिम्मेवार निकायहरु

- नगर कार्यपालिका तथा विषयगत समिति
- नगर स्तरीय अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति
- वडा स्तरीय अनुगमन समिति
- जिल्ला समन्वय समिति
- विषयगत शाखा, उपशाखा, परियोजना, संघ, संस्था
- नागरिक समाज संस्था तथा तेश्रो पक्ष

४.४.२ आवधिक तथा वार्षिक नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साधन तथा विधिहरु

- स्थलगत अनुगमन
- कार्ययोजना (लक्ष्य) र प्रगति विच तुलना तथा मापन
- नागरिक अनुगमन
- नतिजामा आधारित ढाँचा अनुसार बार्षिक समीक्षा
- नतिजामूलक ढाँचा अनुसार सहभागितामूलक अद्यावधी समीक्षा
- चौमासिक समीक्षा
- नतिजामूलक ढाँचा अनुसार सहभागितामूलक अन्तिम समीक्षा (तेश्रो पक्षबाट मूल्याङ्कन)

४.४.३ आवधिक तथा बार्षिक नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रक्रिया

तालिका : आवधिक विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रक्रिया

के गर्ने?	कसले गर्ने?	कहिले गर्ने?	कसरी गर्ने?
कार्यक्रम वा प्रक्रिया अनुगमन	• नगर स्तरीय अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति , वडा स्तरीय अनुगमन समिति, समुदाय तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरु	पटके, मासिक, चौमासिक र बार्षिक	• स्थलगत अनुगमन • चौमासिक कार्ययोजनाको लक्ष्य र प्रगति विवरणको तुलना
प्रतिफल मूल्याँकन	• नगर कार्यपालिका, अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति	चौमासिक, अर्धवार्षिक, बार्षिक र मद्यावधी	• स्थलगत अनुगमन • बार्षिक कार्ययोजनाको लक्ष्य र प्रगति विवरणको तुलना • नतिजामूलक अनुगमन खाका अनुसार नतिजा मापन
असर तह मूल्याँकन	• नगर कार्यपालिका , अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति र तेश्रो पक्ष	बार्षिक, मद्यावधी र अन्तिम बर्ष	• सहभागितामूलक छलफल • नतिजामूलक अनुगमन खाका अनुसार नतिजा मापन • नमूना सर्वेक्षण • वस्तुगत विवरण अधययन

प्रभाव तह मूल्याँकन	• नगर कार्यपालिका, अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति, र तेश्रो पक्ष	मद्यावधी र अन्तिम बर्ष	• नतिजामूलक अनुगमन खाका अनुसार नतिजा मापन • सहभागितामूलक छलफल • अध्ययन तथा सर्वेक्षण • वस्तुगत विवरण अध्ययन • प्रगती प्रतिवेदन अध्ययन

विषय क्षेत्रगत नतिजामूलक अनुगमन योजना

आवधिक एकिकृत विकास योजनाको प्रभाव, असर, प्रतिफलको नतिजा मापन गरिनेछ । यसै गरी प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरुको प्रक्रिया अनुगमन गरिनेछ । नतिजामापन आवश्यकता अनुसार वाहय परामर्शवाट र प्रकृया अनुगमन कार्यपालिका र सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समितिको जिम्मेवारी रहने छ । आवधिक विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्वन्धी विस्तृत प्रकृया, ढाँचा तथा जिम्मेवारी **अनुसूचि १ मा** उल्लेख भए अनुसार हुनेछ ।

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६			
प्रभाव तिलागुफाबासीको आय, रोजगारी, खाद्य सुरक्षा तथा जीवनस्तरमा गुणात्मक र दीगो सुधार गर्ने	प्रति व्यक्ति बार्षिक आय ५० हजार भन्दा कम आम्दानी हुने परिवार	प्रतिशत	६०	६५	७०	-नगर बस्तुगत विवरण, अध्ययन प्रतिवेदन, -मुल्यांकन प्रतिवेदन, -विपन्नता नक्सांकन, -स्थलगत अवलोकन तथा अर्न्तवार्ता	-नन्तिम -मध्यावधि	-नगरअनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, -विषयगत समिति, -तेस्रो पक्ष
	आफ्नो उत्पादन र आम्दानीबाट ९ महिना देखि वर्षभरी खान पुग्ने परिवार	प्रतिशत	१४	१८	२०			
	खाद्यान्न उत्पादन धान, मकै, गहु, जौ	क्वि	३२५००	३५०००	३६०००			
	प्रति व्यक्ति खाद्यान्न उत्पादन वार्षिक	केजी	१८४	२०५	२१५			
	साना किसान तथा उत्पादकको औषत वार्षिक आय	रु. हजार	३००	३५०	६६०			
	जमिनको उत्पादकत्व प्रति हेक्टर (वार्षिक औषत कुल कृषि उत्पादन)	रु. हजार	०	०	०			
	स्नातक तह उतीर्ण जनसंख्या	जना	४४१	७५०	१२३०			
	व्यवसायिक प्राविधिक सीपयुक्त दक्ष व्यक्ति	जना	१८०	२२५	३२०			
	कम तौल भएका ५ बर्षमूनीका बालबालिका	प्रतिशत	२	१	०			
	मापदण्ड अनुसार बनेका आवास घर	संख्या	८०	१३०	२५०			
	पक्की सडकमा पुग्न लाग्ने औषत समय	मिनेट	३०	२०	१०			
	रुख विरुवाले ढाकेको वा हरियाली क्षेत्र	हेक्टर	१९९०	२२००	२३००			
	नगरपालिकाको नीति, कानून निर्णय र सेवा प्रवाहबाट सन्तुष्ट सेवाग्राही	प्रतिशत	६०	८५	९५			
	बजार केन्द्रमा पुग्न लाग्ने औषत समय	मिनेट	४५	३०	२०			
असर १ : कृषि, पशुजन्य र	गैर कृषि पेशा (उद्यम, व्यापार र जागिर) मा निर्भर	जनसंख्या	१०५८	१८२०	२५६०	-नगर वस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन,प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	अन्तिम,मध्याव धि, वार्षिक	सुपरिवेक्षण समिति, विषयगत समिति,कृषि,पशु तथा सहकारी शाखा
	कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न	प्रतिशत	५५	६०	६२			
	सूचक तथा पुष्याईका आधारहरु							

नतिजा श्रृङखला	सूचक		आधार बर्ष आ. .	लक्ष्यसम्म को अवस्था		अनुगमनका साधन हरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	विवरण	इकाई	०८०/८१	०८४/८५	०८५/८६			
औद्योगिक उत्पादन एवँ उत्पादनशील सेवा सुविधाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने ।	कृषि उपजहरुको बार्षिक मूल्य (एकमुष्ट)	रु. हजार	४०००	६०००	९०००			
	पशुपंक्षी र सौजन्यउत्पादन मूल्य (बार्षिक)	रु.हजार	६०००	८०००	१२०००			
	उद्योग तथा व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति	जना	४५०	६००	८००			
	निकासीजन्य उद्योग	संख्या	२	४	७			
	भमण गर्ने बार्षिक पर्यटक (वाह्य)	संख्या	४८०	६५०	१२५०			
	भ्रमण गर्ने बार्षिक पर्यटक (आन्तरिक)	संख्या	९१६३	१२७८	१६७४			
	पर्यटन र सेवामूलक व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति	जना	४५०	६००	८००			
	बैकमा खाता हुने तथा सेवा उपयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	९०	९५	१००			
	उत्पादन र बजारीकरण सहकारीमा आवद्ध सदस्य	संख्या	३२०	५८०	१२००			
	प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका व्यक्ति	जना	३२०	४८०	६२०			
प्रतिफल १.१: कृषि उत्पादन क्षेत्र विस्तार हुने, उत्पादकत्व वृद्धी एवं व्यवसायिक कृषिको विकास हुनेछ ।(कृषि विकास तथा विस्तार)	कृषिका लागि उपयोग भएको जमिन	रोपनी	३६९९६	३८०००	३८५०००	नगर वस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन,प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	अन्तिम , मध्यावधि, वार्षिक,आवधिक,त्रैमाशिक	सुपरिवेक्षण समिति, विषयगत समिति,कृषि,पशु तथा सहकारी शाखा
	व्यवसायिक उत्पादनमा संलग्न कृषक	संख्या	८९७५	११०००	१२०००			
	मार्सीधान व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	२४०००	२५०००	२५५००			
	जौ व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	५०००	६०००	६५००			
	गहुँ व्यवसायिक क्षेत्र	रोपनी	२२०००	२४०००	२४५००			
	सिमी व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	३१८०	३५००	३७००			
	फापर व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	६०	१२०	१५०			
	आलु व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	३०००	३५००	३७००			
	स्याउ व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	८३०	१०००	११००			
	ओखर व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	१५	५०	६०			
	तरकारी व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	१६८०	२०००	२१००			
	व्यवसायिक जडिबुटी खेतिबाट आम्दानी लिने परिवार	संख्या	०	०	०			
	अगुवा वा व्यवसायिक कृषक	संख्या	१०	२०	२५			
	क्रियाशिल ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता (जेटिए)	संख्या	०	१०	१५			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु: सूचक – विवरण	इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) ०८४/८५	०८५/८६	अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	स्थानीय व्यवसायिक कृषि फार्म	संख्या	२०	३०	१५			
	सक्रिय व्यवसायिक कृषक सूमह	संख्या	१०	२०	२५			
	खाद्यान्न (धान, मकै, गहुँ र जौ) उत्पादन	क्वि	३२५००	३५०००	३६०००			
	तरकारी उत्पादन	क्वि	२०००	४०००	४५००			
	फलफुल उत्पादन	मे.ट.	९००	१०००	१०५०			
	मह उत्पादन	के.जि.	४९०	६००	६५०			
	ऊन उत्पादन	मे.ट.	१२३५३	१३२५०	१४५५०			
	दुध उत्पादन	मे.ट.	४६२	४८५	५१०			
	कम्पोष्ट र जविक मल उत्पादनै	मे.ट.	१५०००	२००००	२१०००			
	व्यवसायिक कृषि नर्सरी	संख्या	१३	२०	२२			
	कृषि सहकारी संस्था	संख्या	३६	४०	४२			
	सहकारीमा आवद्ध कृषक	संख्या	२०७६	२४००	२५००			
	रष्टिक स्टोर	संख्या	०	३	४			
	कोण्ड स्टोर	संख्या/मेट	०	३	५			
	उन्नत विउ, जैविक मल र विषादी प्रयोग गर्ने, आधुनिक कृषि प्रविधि प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	३५	५०	६०			
	कृषि उपज संकलन तथा बजार प्रवर्धन केन्द्र	संख्या	४	८	१०			
प्रतिफल १.२ सिंचाई सुविधाको विस्तार तथा प्रवर्धन भएको हुनेछ। (सिंचाई)	१२ है महिना सिंचाई हुने क्षेत्र	रोपनी	२८१६१	३७०००	४००००			
	प्रयोगमा आएका सिचाई प्रविधि (सतह, पोखरी, ड्रिप, लिफ्ट आदि)	संख्या	१०	१५	२०		मध्यावधि,	सुपरिवेक्षण समिति,

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु: सूचक – विवरण	इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) ०८४/८५	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) ०८५/८६	अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सुचारु सिंचाई आयोजना (कुलो)	संख्या	१६	२१	२३	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, सिंचाई कार्यालयका प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन	वार्षिक,आवधिक,त्रैमाशिक	विषयगत समिति,सिचाई कार्यालय वा इकाइहरु
प्रतिफल १.३ व्यवसायिक पशुपालनको विकास एवं पशुपंक्षीजन्य उत्पादनमा वृद्धि भएको हुनेछ। (पशुपालन, सेवा तथा विकास)	व्यवसायिक पशुपालनमा संलग्न परिवार	संख्या	१८७५	२५००	३५००	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, पशुशाखा प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	मध्यावधि , वार्षिक,आवधिक,त्रैमाशिक	विषयगत समिति, नगरअनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, पशुविकास शाखा
	बार्षिक खरिद विक्री भेडा, खसी, बोका	संख्या	२५००	२५००	४०००			
	व्यवसायिक पशुपालन फर्म	संख्या	७९	८५	९०			
	भुइघाँसको व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	०	०	०			
	सक्रिय पशुपालन समूह	संख्या	१५	२०	३०			
	व्यवस्थित चरन क्षेत्र	संख्या	५	७	८			
	नश्ल सुधार तथा उपचार केन्द्र	संख्या	१	५	१०			
	क्रियाशिल ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	संख्या	२	५	१०			
	पशुपालन सम्बन्धी उपलब्ध प्रविधि, (खोप, कृत्रिम प्रजनन, क्यासट्रेसन....) उपयोग गर्ने घरपरिवार	प्रतिशत	४०	६०	७०			
	सुचारु कृत्रिम गर्भाधान केन्द्र	संख्या	१	२	४			
	दुग्ध चिस्यान केन्द्र/संकलन केन्द्र	संख्या	०	०	०			
प्रतिफल १.४: उद्योग व्यवसायको सिर्जना तथा व्यवसायिक उत्पादनमा वृद्धि हुनेछ। (उद्योग,	चालु लघु उद्योग	संख्या	०	२१५	३००	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	मध्यावधि , वार्षिक,आवधिक,त्रैमाशिक	विषयगत समिति, नगरअनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, उद्योग बार्णिज्य वा व्यपार समिति
	चालु घरेलु उद्योग	संख्या	१	५	११			
	चालु साना उद्योग	संख्या	७	१८	२५			
	सुचारु व्यापार व्यवसाय	संख्या	२२४	३००	४००			
	उद्यम सृजना र विकास सम्बन्धी तालिम प्राप्त उद्यमी	संख्या	२४०	३५०	५००			
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त व्यक्ति	संख्या	२६०	३२०	४५०			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु – सूचक: विवरण	इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) ०८४/८५	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) ०८५/८६	अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
व्यापार तथा बजार व्यवस्थापन)	जडिबुटी संकलन केन्द्र	संख्या	२	४	५			
	सुचारु जडिबुटी प्रशोधन केन्द्र	संख्या	१	२	४			
प्रतिफल १.५: पर्यटकीय स्थलको पहिचान तथा पर्यटकीय सेवा तथा	व्यवस्थित पर्यटकीयस्थल	संख्या	१८	२४	२६	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन, सम्बन्धित शाखाको प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	मध्यावधि, वार्षिक,आवधिक,त्रैमाशिक	विषयगत समिति, नगरअनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, सम्वन्धित शाखा
	व्यवस्थित होमस्टे र ग्रामीण पर्यटकीय गाउँ	संख्या	१	३	५			
	उपलब्ध पर्यटकीय सेवा र सुविधाको प्रकार	संख्या	५	७	९			
	पर्यटकीय स्तरको होटेल तथा रेष्टुरेण्ट	संख्या	२०	४०	६०			
सुविधाको प्रवर्धन भएको हुनेछ। पर्यटन विकास)	कृषि पर्यटन संचालन स्थान	संख्या	१५	२०	३०			
	तालिम प्राप्त टुर गाइड	संख्या	३	१०	१५			
	व्यवस्थित वनभोज तथा पार्क	संख्या	१६	१९	२५			
	स्तरोन्नति गरिएका पर्यटकीय सम्पदा	संस्था	१२	१८	२६			
	तालिम प्राप्त कुक तथा वेटर	संख्या	४	८	१२			
	संचालित तथा व्यवस्थित पदमार्गको लम्बाई	कि.मि.	४०	५५	६५			
प्रतिफल १.६: सहकारी विस्तार एवं बैकिंग सेवा तथा सुविधाको पहुँचमा अभिबृद्धि हुनेछ। (बैङ्क, सहकारी तथा बित्तीय सेवा)	सुचारु वैक तथा वित्तीय संस्था	संख्या	६	८	१०	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, राष्ट्र वैंक प्रतिवेदन, सहकारी र वित्तिय संस्था प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन प्रतिवेदन	मध्यावधि, वार्षिक,आवधिक,त्रैमाशिक	विषयगत समिति, नगरअनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, सहकारी र वित्तिय संस्था सम्बन्धित छाता संगठन
	सेवा सुचारु वैक शाखा तथा वित्तीय सेवा प्रदायक	संख्या	१	२	४			
	उपलब्ध कारोबारको किसिम (बचत र लगानी, रेमिट, मुद्रा सटही, व्यवसायिक	संख्या	२	३	५			
	सहकारी संस्था	संख्या	३०	३५	३७			
असर २:	५ वर्ष माथिको कुल साक्षर जनसंख्या	प्रतिशत	५६	७५	८०			

स्थानीय स्वास्थ्य, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा सेवाको उपलब्धता,	पुरुष साक्षरता	प्रतिशत	६५	७४	८४	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, सामाजिक परिक्षण प्रतिवेदन	अन्तिम, मध्यावधि, वार्षिक	विषयगत समिति, नगरअनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, शिक्षा, स्थास्थ्य, महिला, बालबालिका र सम्बन्ति अन्य शाखा, तस्रो पक्ष
	महिला साक्षरता	प्रतिशत	५४	६५	८०			
	आधारभुत विद्यालयमा पहुचको औषत समय	मि.	४५	३०	२०			
	प्राविधिक शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी	संख्या	१२०	२६०	३००			
	उच्च शिक्षाप्राप्त विद्यार्थी	संख्या	२९२	४२५	५३०			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६			
गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गर्ने ।	३० मिनेटभित्र स्वास्थ्य सेवामा पहुँच भएका घरपरिवार	परिवार	३१६	२१५	१८५			
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल पुग्न लाग्ने औषत समय	मिनेट	३०	२०	१०			
	घरमा धाराको पानी उपयोग गर्ने जनसंख्या	जनसंख्या	७६४	१०३०	१५२०			
	सरसफाई सेवा र सुविधा उपलब्ध परिवार	संख्या	६२५	९२५	११७५			
	स्नातकतह उतीर्ण अपाङ्ग	संख्या	०	०	०			
	स्नातक तह उत्तिर्ण गर्ने महिला	संख्या	८२	१८०	२७५			
	स्थानीय समिति/संरचनाको नेतृत्वदायी पदमा महिला तथा अन्य लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व	संख्या						
	जिल्ला/क्षेत्रीयस्तर व्यवसायिक खेलाडी	संख्या						
	पूर्व प्रसूति सेवा ४ पटक प्राप्त गर्ने महिला	प्रतिशत						
	जीवनउपयोगी सीप प्राप्त तथा क्लब, सञ्जाल र संस्थामा आवद्ध युवा	संख्या						
प्रतिफल २.१: आधारभुत, माध्यामिक तथा	विद्यालय वाहिर रहेका (५-१५ वर्ष) बालबालिका	संख्या				नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण	मध्यावधि, वार्षिक,	
	आधारभुत विद्यालय संख्या	संख्या	२६	३१	४२			
	माध्यामिक विद्यालय संख्या	संख्या	११	१६	२१			

प्राविधिक शिक्षामा सहज पहुँच र शैक्षिक गुणस्तर अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (शिक्षा तथा मानव संशाधन)	प्रारम्भिक बाल कक्षामा अध्ययनरत ४-५ बर्ष सम्मका बालबालिका	संख्या				ा प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन,	अर्धवार्षिक र चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, शिक्षा शाखा र जिल्ला समन्वय इकाइ, विषयगत समिति
	कक्षा ८ को उतिर्ण दर	प्रतिशत	५२	६६	७५			
	कक्षा १० को उतिर्ण दर	प्रतिशत	४६	६५	८५			
	कक्षा ८ सिकाई उपलब्धी दर	प्रतिशत	५७	६९	८७			
	माविको सिकाई उपलब्धी दर	प्रतिशत	५९	७४	९५			
	आधारभुत विद्यालय को निरन्तरता दर	प्रतिशत	७०	८५	९५			
	मावि को निरन्तरता दर	प्रतिशत	६५	७५	९०			
	आधारभुत विद्यालय खुद भर्नादर	प्रतिशत	८०	९०	९९			
	मावि खुद भर्नादर	प्रतिशत	८५	९१	९७			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०७७/७८	०७९/८०			
	बालमैत्री सिकाइ विधि अवलम्बल गर्ने विद्यालय	प्रतिशत	५५	६८	८५			
	वालमैत्री आधारभूत पूर्वाधार र सुविधा भवन, चर्पी, खानेपानी, खेलकुद मैदान, घेरावार, फर्निचर) उपलब्ध	विद्यालय	६	१३	२४			
	छात्रवृत्ती पाउने विद्यार्थी संख्या	संख्या	२१७७	४५२२	८७५५			
	दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी	संख्या	३३३६	३४५०	३५८०			
	वालक्लव गठन भएका विद्यालय	संख्या	३०	४१	४९			
	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (आधारभूत र माध्यामिक)	संख्या	२२	१८	१६			
	महिला शिक्षकको अनुपात	संख्या	५१	४६	४२			
	व्यवस्थित विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला भएका	विद्यालय	२	८	११			
	प्राविधिक विद्यालय	संख्या	१	२	३			

	उच्च शिक्षा क्याम्पस	संख्या	१	१	१			
	बाल विकास केन्द्र संख्या	संख्या	३५	३८	४०			
प्रतिफल २.२: स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच तथा गुणस्तरमा वृद्धि भएको हुनेछ । (आधारभूत स्वास्थ्य)	विरामी पर्दा सर्वप्रथम स्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल जाने जनसंख्या	प्रतिशत	५८	७०	९०	-नगरवस्तुगत विवरण, ,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन,	मध्यावधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक र चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, स्वस्थ्य शाखा र जिल्ला समन्वय इकाइ, विषयगत समिति
	२५०० ग्रामभन्दा कम जन्मतौल भएका शिशु	संख्या	६	४	०			
	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने गर्भवती महिला	प्रतिशत	५४	६५	९०			
	झाडापखालाको संक्रमण दर (प्रति हजारमा)	जना	१५३	१००	५०			
	स्वाशप्रश्वासको संक्रमण (ब्व्क्ष) दर (प्रति हजारमा)	जना	२७५	२००	१००			
	स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी	जना	७३	८०	१००			
	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने बालबालिका	संख्या	१८०	२००	२५०			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०७७/७८	०७९/८०			
	सबै खोप लिएका बालबालिका	प्रतिशत	६६	९०	१००			
	परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर	प्रतिशत	८५	९५	१००			
	स्वास्थ्य विमा गर्ने परिवार	संख्या	६८५	९००	१२००			
	स्वास्थ्य शिविर	पटक	१	३	५			
	फलोअपमा आएका विरामी	प्रतिशत	२५	५०	९०			
	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध न्यूनतम सेवा सुविधा	प्रकार	१२	१८	२०			
	क्रियाशिल महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका	संख्या	४८	६०	७०			
	निजी तथा समुदायमा आधारित स्वास्थ्यकर्मी	संख्या	९	१८	२४			
	आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने जनसंख्या	जना	९८	४००	६००			
	धुवारहित चुल्हो वा वैकल्पिक इन्धन प्रयोग गर्ने परिवार	संख्या	३२००	५०००	८०००			

	आधारभुत सुविधा (खानेपानी, शौचालय, वर्थिङ्ग वार्ड र परामर्श केन्द्र आदि) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	संख्या	५	८	१०			
	वर्थिङ्ग सेन्टर	संख्या						
	पोषण केन्द्र संख्या	संख्या	०	०	०			
प्रतिफल २.३: खानेपानी तथा सरसफाईमा सबै पहुँच तथा र गुणस्तरमा बृद्धि भएको हुनेछ। (खानेपानी तथा सरसफाई)	निजी धारा उपलब्ध घर परिवार	संख्या	८७१	११२५	१५६२	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन,	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति,खानेपानी तथा सरसफाई शाखा, जिल्ला स्वास्थ्य समन्वय इकाइ
	पाइपलाइनबाट वितरित पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी	घरपरिवार	११७१	१३६०	१५२०			
	उपचार गरिएको वा सुरक्षित खानेपानी सुविधा प्राप्त घरधुरी	संख्या	२०९७	२३२०	२६५०			
	स्वच्छ (प्यान भएको) शौचालय भएका घरधुरी	संख्या	१२८२	१५५०	१७६०			
	जोखिमयुक्त अवस्थामा साबुनपानीले हात धुने	प्रतिशत	४२	५५	८०			
	फोहोर वर्गीकरण गरी विसर्जन गर्ने परिवार	प्रतिशत	२२	४०	७०			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०७७/७८	०७९/८०			
	सक्रिय खानेपानी र सरसफाई उपभोक्ता समिति	संख्या	०	०	०	थलगत अवलोकन		
प्रतिफल २.४ लक्षित वर्ग तथा समुदायको सशक्तीकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ। (समावेशीकरण तथासामाजिक सुरक्षा)	परिवर्तित स्थानीय संरचना तथा कानून अनुसार समावेशी (महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अन्य पिछडिएको वर्ग) समिति, संयन्त्र तथा संजाल	संख्या	३६	४६	५५	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन,	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, जिल्ला बाल कल्याण समिति, महिला बालवालिका तथा समाज कल्याण शाखा
	लैंगिक हिंसा र छुवाछुत सम्बन्धी घटना बार्षिक)	संख्या	०	०	०			
	तालिम प्राप्त अपाङ्गता भएका व्यक्ति	संख्या	०	१६	१८			
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त महिला	संख्या	२५०	२७५	२९५			
	उद्दार, उपचार र सहयोग प्राप्त गर्ने हिंसाजन्‍ घटना पीडित	य संख्या	४४६	४३५	४०१			
	लक्षितवर्गबाट उजुरी गुनासो (बार्षिक)	संख्या	०	०	०			

	सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित लक्षित वर्ग	संख्या	४६९९					
	घर व्यवहार तथा कारोबारसम्बन्धी निर्णयमा महिला सहभागी हुने परिवार	प्रतिशत	६५	७८	९५			
	नियमित स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने जेष्ठ नागरिक	संख्या	२१८८	२२१०	२४३५			
प्रतिफल २.५: युवाहरुको सर्वागिंण विकासबाट आत्मनिर्भरतामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (युवा तथा खेलकूद)	वैदशिक रोजगारीमा गएका युवा	संख्या	६४१	३२०	२३०	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, जिल्ला समन्वय इकाई
	युवाक्लब, संजाल तथा संस्था	संख्या	१८	३२	४५			
	युवा संलग्न स्थानीय संरचना वा संयन्त्र	संख्या	२५१	३२०	४३२			
	उद्यम, व्यवसाय र स्वरोजगारीमा संलग्न युवा	संख्या	४१५	५६०	७३०			
	कवर्डहल तथा खेलकुद मैदान	संख्या	३	५	७			
	गाउँपालिकामा संचालित खेलकुद प्रतियोगिता	संख्या	१	२	२			
	प्रदेश तथा राष्ट्रियस्तर खेलाडी	संख्या	१५	१८	२०			
	राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय खेलाडी संख्या	संख्या	०	५	६			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६			
प्रतिफल २.६: स्थानीय कला, सँस्कृतिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन भएको हुनेछ। (कला, संस्कृति, शान्ति सुरक्षा, मेलमिलाप)	कला, संस्कृति, भाषा र साहित्यमा जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रको प्रतिनिधित्व गर्ने स्रष्टा	संख्या	०	०	०	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन र अर्न्तवार्ता	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति,
	संरक्षित कला, सँस्कृति र सम्पदाका प्रकार	संख्या	०	०	०			
	कला, भाषा र साहित्यलाई पेशाको रुपमा अवलम्बन गर्ने व्यक्ति	सख्यां	०	०	०			
	स्थानीय संस्कृति, कला, सम्पदा र साहित्य सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान	संख्या	०	८	१०			
	स्थानीय कला, संस्कृति, सम्पदा, भाषा साहित्यमा आधारित प्रकाशन	संख्या	०	०	०			

असर ३ः स्थानीय पूर्वाधार र संरचना, बजार तथा आवास व्यवस्थित,	१२ है महिना यातायात सुचारु सडक लम्वाइ	कि.मि.	४१	६०	७०	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन,	मध्यवधि, वार्षिक, अन्तरिम	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति,
	३० मिनेटको दुरीमा बजारकेन्द्रमा पहुँच भएका परिवार	प्रतिशत	२२	४०	६०			
	प्रवर्धित तथा व्यवस्थित बजार	संख्या	२	५	६			
	सुरक्षित र बसोबास योग्य वस्तीमा	परिवार	२२४०	२५००	२९००			
प्रतिफल ३.१: सडक र सहायक पूर्वाधारको विकास र विस्तार तथा यातायात सुचारु हुनेछ। (सडक तथा यातायात)	बसोबास गर्ने यातायात सुचारु अन्तिम विन्दु (केन्द्र)	वटा	०	०	०	नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन र अन्तर्वार्ता	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, योजना र प्राविधिक शाखा
	कालोपत्रे सडक	किमि	४१	५५	६०			
	ग्राभेल सडक	कि.मि	०	०	०			
	कच्ची सडक	कि.मि	२९५	३४०	३७०			
	पक्की पुल (वेली समेत)	संख्या	१	३	५			
	मुख्य र सहायक नदीमा झोलुङ्गे तथा ट्रस पुल	संख्या	१	३	३			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा आ.व.०८० /८१ सम्मको अवस्था)					
	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६			
	नपामा संचालित ४ पाँग्रे सार्वजनिक साधन	संख्या	६०	७०	९०			
	सडक नालीको लम्बाई	किमि	४१	६०	७०			
	नियमित मर्मत संभार भएको सडकको लम्बाई	किमि	५६	७०	८५			
	वायोइञ्जिनिरिङ्ग प्रविधी र सडक साइड वृक्षारोपण	कि.मि	०	१५	२०			
प्रतिफल ३.२ आवास, भवन	प्रवर्धित तथा सुरक्षित जनता आवास भवन	संख्या	०	०	०	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन,	-मध्यवधि, वार्षिक,	
	भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी दक्ष व्यक्ति	संख्या	०	४०	६०			

तथा वस्ती एकीकृत, व्यवस्थित र सुरक्षित भएको हुनेछ।। (आवास, भवन तथा वस्ती विकास)	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका सार्वजनिक भवन तथा संरचना	प्रतिशत	५७	१३०	२२५	अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन र अर्न्तवार्ता	अर्धवार्षिक, चौमासिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, योजना र प्राविधिक शाखा
	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका आवास घर	संख्या	६०	१२०	३३०			
प्रतिफल ३.३: विद्युत सेवा तथा वैकल्पिक उर्जा उपलब्धमा वृद्धि भएको हुनेछ। (विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा)	स्थानीय विद्युत उत्पादन	कि.वा	३२३	४२५	४६०	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन र अर्न्तवार्ता	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमासिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, सुचना तथा प्रविधि शाखा
	विद्युत सेवा पहुँच भएका घरधुरी	संख्या	२२००	२५००	२९००			
	स्थानीय जलविद्युत आयोजना	संख्या	४	५	६			
	नविकरणीय उर्जा (विजुली, वायोग्यास, एलपि प्रयोग गर्ने परिवारको प्रतिशत	प्रतिशत	२५	४०	६०			
	जडान सौर्य होम प्रणाली र संस्थागत प्रणाली	संख्या	१२५	१७०	२३०			
	परम्परागत उर्जा (दाउरा) प्रयोग गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	९०	७०	५०			

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०८४/८५	०८५/८६			
प्रतिफल ३.४: सूचना र संचार प्रविधिको विस्तार र प्रयोगमा वृद्धि भएको हुनेछ। सूचना संचार तथा प्रविधि)	संचारका कुनै एक साधन उपलब्ध परिवार	प्रतिशत	९०	१००	१००	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन र अर्न्तवार्ता	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमासिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, सुचना तथा प्रविधि शाखा
	इन्टरनेट सेवा पुगेको वडा	वडा संख्या	११	११	११			
	इन्टरनेट सेवा प्रयोग गर्न घरपरिवारे	संख्या	१५००	१७००	१८००			
	ल्याण्डलाइन टेलिफोन सुविधा	लाइन	०	०	०			
	मोबाइल प्रयोगकर्ता	संख्या	८०	९०	९५			
	पत्रपत्रीका, टेलीभिजन र इन्टरनेट प्रयोग गर्ने	जना	५००	७००	१०००			

असर ४: वन, जैविक विविधता तथा वातावरणीय श्रोतको संरक्षण र दीगो उपयोग गर्ने ।	रुख विरुवाले ढाकेको वा हरियाली वा वन क्षेत्र	बर्ग मिटर	६०	६५	७०	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन	मध्यवधि, वार्षिक, अन्तरिम,	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, बातावरण शाखा, सम्वन्धित बन इकाई, तेस्रो पक्ष
	संरक्षित भू-क्षय र बाढी संवेदनशील क्षेत्र	संख्या	१६	१२	८			
	उत्पादित काठ	क्यूफिट	१२०००	१४०००	१६०००			
	उत्पादित दाउरा	भारी	१०००००	१२००००	१४००००			
	जडिवुटी उत्पादन	केजी	५०	७०	८०			
	उत्पादित गैह्रकाष्ठ वन पैदावर	केजी	०	७०	९०			
	वनमा आधारित उद्योग तथा व्यवसाय	संख्या	८	१२	१६			
	वन श्रोतको प्रयोग गरी आम्दानी गर्ने परिवा र	संख्या	१३०	१६०	२००			
प्रतिफल ४.१: विविधतायुक्त वनस्रोत र जडिबुटीको संरक्षण तथा	व्यवस्थित सामुदायिक तथा कबुलियती वन क्षेत्र	हेक्टर	२५४९	२७४५	२९७६	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन तथा अर्न्तवार्ता	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, बातावरण शाखा सम्वन्धित बन इकाइ
	वन प्रजाती	संख्या	३२	४०	४५			
	वृक्षारोपण क्षेत्र	हेक्टर	०	१२५	१६०			
	आयमूलक कार्य संचालित वन क्षेत्र	हेक्टर	२००	२६०	३००			
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु**					**अनुगमनका साधनहरु**	**समयावधि**	**जिम्मेवारी**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**				
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**			
वैज्ञानिक व्यवस्थापन भएको हुनेछ। (वन तथा जैविक विविधता)	जैविक विविधता युक्त क्षेत्र	संख्या	३	४	५			
	गैरकाष्ठ वन पैदावारहरुको व्यवसायिक खेती गरिएको क्षेत्रफल	हेक्टर	०	०	०			
प्रतिफल ४.२: कृषि भूमि तथा	संरक्षित पानी मुहान संख्या	संख्या	०	०	०			
	भिरालो उपचार तथा संरक्षित संरचना	संख्या	०	१०	१२			

जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र वैज्ञानिक व्यवस्थापनमा अभिवृद्धि भएको (भू तथा जलाधार व्यवस्थापन भएको) हुनेछ	नदि नियन्त्रण लम्बाई	किमी	२	१२	१६	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, अध्ययन र सर्भेक्षण समिति, स्थलगत अवलोकन तथा अर्न्तवार्ता	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथासुपरिवेक्षण समिति, विषयगत समिति, बातावरण शाखा सम्बन्धित बन इकाइ,
	व्यवसायिक जडिबुटी खेतिबाट आम्दानी लिने परिवार	संख्या	१२५	१८५	२१०			
	उपचार गरिएको/संरक्षित गल्छी र पहिरो	संख्या	५	१८	२५			
	संरक्षित र व्यवस्थित तालतलैया क्षेत्र	हेक्टर	०	०	०			
प्रतिफल ४.३ः स्थानीय वातावरण तथा पर्यावरण स्वच्छता तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन क्षमतामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ। (वातावरण तथा स्वच्छता)	मनोरञ्जन स्थल, पार्क र हरित क्षेत्र	संख्या	३५१	३९०	४१०	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन,	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, बातावरण शाखा सम्बन्धित इकाइ
	प्रयोग भएका फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली	संख्या	०	५	८			
	कम्पोष्ट-विन र गार्वेज-पिट प्रयोग गर्ने परिवार	संख्या	०	१२०	२००			
	निश्काशित फोहोरमैलाको औषत परिमाण	मेटन	०	३०	१०			
	परम्परागत उर्जा प्रयोग गर्ने घरधुरी	संख्या	२४००	२०००	१५००			
	नियमित सरसफाइको अभ्यास गर्ने घरधुरी	प्रतिशत	५६०	९८०	१२८०			
	घरभित्रको धुवाँमुक्त घरधुरी	प्रतिशत	५५	८०	१००			
	स्थानीय विपद जोखिम न्युनीकरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्ययोजना तर्जुमा	पटक	१	२	४			
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**					**अनुगमनका साधनहरु**	**समयावधि**	**जिम्मेवारी**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**				
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**			
	जलवायु संवेदनशिल विउ प्रयोग गर्ने परिवार संख्या	संख्या	६००	१२००	२२००			
प्रतिफल ४.४: विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा विपद जोखिम व्यवस्थापन	बिपदको जोखिममा हुने घरपरिवार	संख्या	६००	४००	२५०	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, बातावरण शाखा स्थानीय प्रकोप व्यवस्थापन समिति, जिल्ला प्रकोप व्यवस्थापन समिति
	वस्ती अयोग्य स्थानमा बसोबास गरेका परिवार	संख्या	०	०	०			
	विपदबाट भएको बार्षिक क्षती (जग्गा, संरचना, बालीनाली, पशु र अन्य सम्पति)	रु. हजार	१५०	१२०	४००			

भएको हुनेछ ।	खुल्ला क्षेत्र र स्थान	संख्या	०	०	०			
	तालिम प्राप्त स्वयंसेवक	जना	५५	१००	१५०			
	विपद् व्यवस्थापन स्थानीय कोष (हजारमा)	रु. हजार	२६.६९	४६.६९	८०			
	विपद् व्यवस्थापनमा क्रियाशिल संघ/संस्थाह समुह	संख्या	७०	८०	९८			
	विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्राप्त विद्यार्थी संख्या	संख्या	१२०	२४०	४८०			
	स्थानीय स्तरमा सक्रिय विपद् व्यवस्थापन समिति	संख्या	१२	२४	४०			
असर ५: नगर पालिका र स्थानीय सरोकारवालाको काय सम्पादन र सेवा प्रवाहको स्तर बृद्धि गर्ने	प्रति व्यक्ति बार्षिक बजेट लगानी	रु.	१९०६२५	२२५०००	३०००००	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, सन्तुष्टि मापन प्रतिवेदन	मध्यवधि, वार्षिक, अन्तरिम	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, तेस्रो पक्ष
	लक्षित वर्ग, सशक्तिकरण र क्षमता विकास कार्यक्रमबाट लाभन्वित विपन्न र पिछडिएको वर्ग	संख्या/घरधुरी	१६००	५०००	८०००			
	नगरपालिकामा उपलब्ध प्राविधिक मानव संशाधन	संख्या	१३	१८	२२			
	नगर पालिकामा क्रियाशिल गैसस, अगैसस, विकास साझेदार	संख्या	४	६	१०			
प्रतिफल ५.१: स्थानीय ऐन, नियम तर्जुमा	नगर पालिकाले स्वीकृत गरेका कानून तथा नीति	संख्या	३६	४०	५४	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, मिडिया प्रतिवेदन, सार्वजनिक सुनुवाइ, सार्वजनिक परिक्षण र सामाजिक परिक्षण प्रतिवेदन, बहिरगमन अभिमत र नागरिक प्रतिवेदन पत्र	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, तेस्रो पक्ष
	ऐन	संख्या	८	१२	१५			
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**					**अनुगमनका साधनहरु**	**समयावधि**	**जिम्मेवारी**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१ सम्मको अवस्था)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**				
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**			
तथा परिपालनामा अभिबृद्धि भएको	नियम तथा विनियम	संख्या	०	०	०			
	निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड	संख्या	०	०	०			

हुनेछ। (स्थानीय कानून तथा नीति तर्जुमा र कार्यान्वयन)	क्रियाशिल नीतिगत समिति तथा संयन्त्र विधायन, सुशासन, लेखा, राजस्व, योजना तथा बजेट तर्जुमा, अनुगमन आदि)	संख्या	५	८	१३			
	अभ्यास गरिएका सामाजिक जवाफदेहिताका औजारका प्रकार (क्षतिपूर्ती सहितको नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण, समुदाय स्कोर कार्य आदि)	संख्या	१	२	३			
	स्थानीय कानून, नीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया नागरिक पृष्ठपोषण तथा सुझाव लिने माध्यमहरु (संचार माध्यम, सुचना पाटी, अन्तरक्रिया, लिखित प्रतिक्रिया, सुझाव पेटिका, सामाजिक सञ्जाल आदि)	संख्या	१४	२०	२८			
	नगर पालिका पेश भएका सरकार संचालन तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो	संख्या	५	३	०			
	अभिलेख भएको गुनासो	प्रतिशत	०	०	०			
प्रतिफल ५.२: जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सराकारवालाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ । (संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास)	नगरपालिकामा कार्यरत मानव संशाधन	संख्या	१४७			-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, प्रगति अनुगमन, स्थलगत अबलोकन तथा अर्न्तवार्ता	मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, प्रसासन शाखा मानव शंसाधन विकास शाखा
	नगरपालिका तथा वडा कार्यालय भवन	संख्या	९	१२	१२			
	विद्युत र ईन्टरनेट पुगेका वडा	संख्या	११	११	११			
	सेवा सुचारु सेवा तथा श्रोत केन्द्र (स्वास्थ्य, कृषि, पशु सेवा, शिक्षा विद्यालय सहित, सूचना)	संख्या	१५५	१८०	२००			
	नगर पालिकामा संचालित संघीय र प्रदेश आयोजना तथा कार्यक्रम एवं इकाई	संख्या						
	संचालित स्थानीय शासन, योजना तर्जुमा तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम	विषय क्षेत्र	भइरहेको					

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु					अनुगमनका साधनहरु	समयावधि	जिम्मेवारी
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)				
	विवरण	इकाई		०७७/७८	०७९/८०			
	नगरपालिकाको बार्षिक आन्तरिकआय रकम (हजारमा)	रु.	१९०२८	२५०००	३००००			
	संघीय सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड प्राप्त रकम	रु.हजारमा	७४१८९	८७७९७	९६५७६			

प्रतिफल ५.३: आन्तरिक आय, राजस्व परिचालन तथा खर्च व्यवस्थामा अभिबृद्धि भएको हुनेछ । (श्रोत परिचालन)	प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम	रु.हजारमा	४८१	४४७	४९१	-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, वार्षिक वजेट तथा योजना किताव, लेखापरिक्षण प्रतिवेदन	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, चौमाशिक	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति,स्थानीय राजश्व परामर्श समिति, आ.ल.प. शाखा तथा समिति
	वित्तीय समानिकरण (संघ)	रु.हजारमा	१०४४३२	९८५०००	१०८३५०			
	वित्तीय समानिकरण (प्रदेश)	रु.हजारमा	११३९८	११३९८	१२५३७८			
	शसर्त अनुदान	रु.हजारमा	२३३०१६	२१५५००	२२६०६१			
	विशेष अनुदान	रु.हजारमा	९०१४२०	९६३०००	१०५८३०			
	समपुरक अनुदान	रु.हजारमा	७३००	१९९००	२१८९०			
	नगर पालिकाको कूल बार्षिक बजेट	रु.हजारमा	५५१४१४	६०६४५७	६६७१०३			
	नगरपालिकाको बार्षिक वास्तविक खर्च रकम (प्रतिशत)	प्रतिशत						
	शसर्त अनुदान	रु.हजारमा	२३३०१६	२१५५००	२२६०६१			
	औषत वार्षिक वेरुजु रकम (हजारमा)	रु.						
	गैसस, अगैसस, विकासबाट संचालित आयोजना/कार्यक्रमबाट लगानी रकम	रु. हजारमा						
	समुदायको लगानी तथा योगदान रकम हजारमा)	रु.						
	निजी क्षेत्रको लगानी (हजारमा)	रु						
	निजी सार्वजनिक साझेदारी	रु हजार						
प्रतिफल ५.४: नतिजामुलक योजना तथा अनुगमन भएको र स्थानीय आवश्यकताका	खण्डीकृत विषयगत तथा श्रोत नक्शा सहित वस्तुगत विवरण तयारी तथा अद्यावधिक	भए/नभएको	भएको			-नगरवस्तुगत विवरण,सर्भेक्षण प्रतिवेदन, वार्षिक वजेट तथा योजना किताव, प्रगति प्रतिवेदन,	-मध्यवधि, वार्षिक, अर्धवार्षिक, नियमित तथा कियाकलाप अनुसार	-नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति,,विषयगत समिति, स्रोत अनुमान तथा सिमा निर्धाण समिति, बार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, सम्बन्धित शाखा
	स्थानीय गौरवका आयोजनाहरुको सूची	संख्या	०	१	३			
	तर्जुमा भएका विषयगत रणनीतिक योजना (विषय)	क्षेत्र						
नतिजा श्रृङखला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**					**अनुगमनका साधनहरु**	**समयावधि**	**जिम्मेवारी**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**				
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**			

			सम्मको अवस्था)					
आधारमा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन भएको हुनेछ । (योजना व्यवस्थापन)	नतिजामूलक ढाँचामा आवधिक योजना तर्जुमा	भए/नभएको	नभएको					
	नतिजामूलक अनुगमन खाकामा आधारित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना	भए/नभएको	नभएको					
	बार्षिक योजनामा आर्थिक विकास तथा आयमूलक क्षेत्रमा लगानी अनुपात	प्रतिशत	३०	६०	७०			
	कूल आयोजना मध्ये उपभोक्ता समितिबाट कार्यान्वयन भएका आयोजनाको अनुपात	प्रतिशत	८५	९०	९५			
	समयमा सम्पन्न आयोजना/कार्यक्रमको अनुपात	प्रतिशत	९५	१००	१००			
	आयोजना/कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन संख्या ((पटके, मासिक, चौमासिक, बार्षिक)	पटक	३	४	४			
	नगर पालिकाबाट प्रकाशित दस्तावेज र प्रतिवेदन	प्रकार						
	सहभागितामुलक योजना तर्जुमा तथा अनुगमन प्रक्रियामा लक्षित वर्ग/समुदायको प्रतिनिधित्व (महिला, दलित, जनजाति र बालबालिका)	संख्या	भएको					
	लक्षित वर्ग लक्षित बजेट	प्रतिशत	१३	१९	२२			
	महिला लक्षित बजेट	प्रतिशत	९	१५	२५			
क.सं.	**प्रतिफल अनुसार प्रमुख आयोजना र कार्यक्रम**					—	—	—
नतिजा श्रृङ्खला	**सूचक तथा पुष्टयाईका आधारहरु**					**अनुगमनका साधनहरु**	**समयावधि**	**जिम्मेवारी**
	सूचक		**आधाररेखा (आ.व. ०८०/८१)**	**लक्ष्य (सम्मको अवस्था)**				
	विवरण	**इकाई**		**०८४/८५**	**०८५/८६**			

			सम्मको अवस्था)					
१.१.१	दस्तावेजको परिच्छेद ३ मा प्रस्तुत छ।	बजेट (रु. हजारमा)				-प्रगति तथा अनुगमन प्रतिबेदन	-नियमित तथा क्रियाकलाप अनुसार	–नगर अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति